İŞKUR

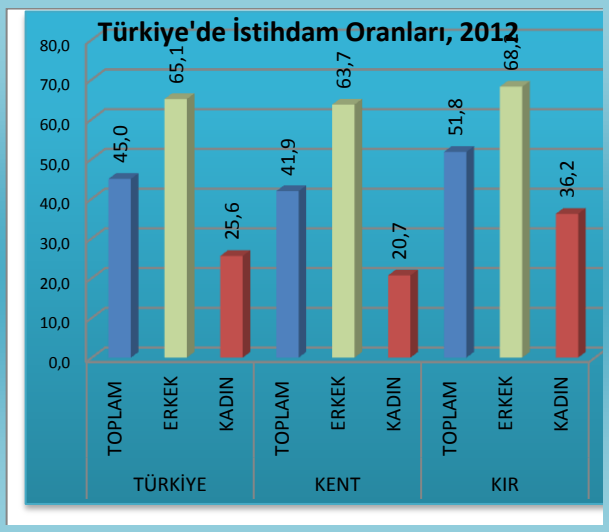

2012

SİİRT

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SİİRT ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

(2012)

Hazırlayan

Adnan KARANFİL

SUNUŞ

İstihdam ve işsizlik bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de en önemli sorun olarak karşımıza çıkmakta ve gündemi fazlasıyla meşgul etmektedir. Buna bağlı olarak Siirt'in, özellikle işsizlik rakamları açısından ülkemizin en yüksek işsizlik oranlarını içeren bölgesinde bulunması, bu sorunu ilimiz açısından daha hayati kılmaktadır. İş ve aş sahibi olmak isteyen insanların iş bulamaması toplumumuzun çok önemli bir problemidir.

Yüksek işsizlik oranına sahip olan Siirt ilimizin değerlendirilebilecek birçok ekonomik ve kültürel zenginliği bulunmaktadır. Siirt, bereketli toprakları, üreten insanları ve yakın geçmişte yaşadığı sosyoekonomik gelişimiyle adından söz ettirmeyi başarmıştır. Ayrıca Siirt, zengin tarihsel dokusu,(özellikle inanç turizminde) derin bir geçmişe dayanan sosyal yaşamı ve insanı kendine hayran bırakan doğal güzellikleriyle her geçen gün daha fazla dikkat çekmekte ve ilgi toplamaktadır.

Bütün bu özelliklere rağmen ilimiz halen göç veren bir ildir. İşsizlik, göçün en önemli sebeplerinden birisidir. Bu sorunun önüne geçmek, işsizlik sorununu minimize etmek için, Siirt'in ekonomik potansiyelinin ve iş gücünün harekete geçirilmesi gerekmektedir.

İş Gücü Piyasası Analiz Çalışması, Siirt'te işgücünün yapısını arz ve talep durumunu, çalışanlar, işsizler ve işverenlerin sorunları ile ihtiyaç duyulan meslekleri, veriler ışığında ortaya koymuştur. Bu çalışmanın işsizlikle mücadelede önemli katkılar sağlayacağı kuşkusuzdur.

Bu nedenle Siirt İş Gücü Piyasası Analiz Çalışmasında başta Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü olmak üzere Siirt Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğümüze ve emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Ahmet AYDIN

Siirt Valisi

ÖNSÖZ

Ülkemizde en önemli sorunların başında işsizlik gelmektedir. İşsizliğin yoğun olarak yaşandığı bölgemiz açısından da bu durum, başka sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu açıdan işsizliğin azaltılması, istihdamın artırılması, girişimciliğin desteklenmesi, hangi alanda yatırım ve teşvikler yapılması gerektiğinin belirlenmesi ilimiz için büyük önem arz etmektedir.

İşgücü piyasasının doğru analiz edilerek, elde edilen verilerin doğru değerlendirilmesi bizleri önemli sonuçlara götürür. İş gücü piyasasının temel dinamiklerini belirlemek suretiyle, istihdam politikalarına yön vermek, ihtiyaç duyulan meslek guruplarını belirlemek ve bu meslekler için gerekli olan becerileri ortaya çıkarmak, kurum olarak bizleri, bu bağlamda gerekli çalışmaları yaparak işsizlik sorununa çözüm bulmaya itmekte ve teşvik etmektedir. Gelecek dönem istihdam eğilimlerini (artış ve azalış beklenen meslek gurupları) belirlemek, işsizler, mevcut çalışanlar ve işverenler hakkında gerekli verileri elde etmek, gerekli önlemleri alabilmek maksadıyla İş Gücü Piyasası Analiz Çalışması yapılmıştır.

Siirt ili ve tüm ilçelerini kapsayan söz konusu İş Gücü Piyasası Analiz Çalışması, kurumumuz personelince toplam 223 işyeri temsilcisiyle birebir görüşülerek 40 gün devam eden bir çalışma sonucu tamamlanmıştır. Elde edilen veriler, değerlendirilerek gelecek dönemde stratejik planlamalara ve işgücü piyasasının doğru yönetilmesine yardımcı olacak sonuç tabloları ve analizlerini içeren bir kaynak olarak son şekli verilmiş ve yayımlanmıştır.

Bu çalışmamıza destek veren başta Sayın Valimiz Ahmet AYDIN' a, yardımlarını esirgemeyen tüm işverenlerimize ve çalışmada emeği geçen özverili kurum çalışanlarımıza teşekkürü bir borç bilir şükranlarımı sunarım.

Ömer ASLAN

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ ii
İÇİNDEKİLER iii
TABLOLAR LİSTESİ iv
GRAFİKLER LİSTESİ v
KISALTMALAR vi
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 5
BİRİNCİ BÖLÜM 6
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 6
İŞGÜCÜ PiYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 6
EKONOMİK VERİLER 6
NÜFUS GÖSTERGELERİ 8
EĞiTiM GÖSTERGELERİ 10
GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 10
İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 19
İKİNCİ BÖLÜM 28
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 28
AMAÇ VE YÖNTEM 28
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 30
AÇIK İŞLER 32
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 39
İstihdam Artışı Beklenen Meslekler 40
İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler 42
SONUÇ 44
KAYNAKÇA 46
EKLER 47
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 47
Ek 2- Ek 2a: Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi 51
Ek 2b: Tahmin ve Notasyonlar 52
Ek 2c: Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları 54
Ek 2d- Araştırma Yöntemi 53
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 55
Ek 4- Ek Tablolar 63

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer

Tablo 2. Kurulan, Kapanan Şirket İstatistikleri

Tablo 3. İktisadi Faaliyet Koluna ve Eğitim Durumuna Göre İstihdam Edilenler (15+ yaş 2011)

Tablo 4. TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) İşteki Duruma ve İktisadi Faaliyet Koluna Göre İstihdam Edilenler

Tablo 5. Eğitim Durumuna ve İş Arama Sürelerine Göre İşsizler,15+yaş, bin kişi, TRC3 Bölgesi

Tablo 6. İşgücü Dışında Bulunma Nedeni, TRC3, Bin Kişi,2011

Tablo 7. Sosyal Duruma Göre Açık İşler

Tablo 8. Kamu-Özel Açık İşler Dağılımı

Tablo 9. Meslek Gurubuna Göre Açık İşler

Tablo 10. Yaş Guruplarına Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı

Tablo 11. Eğitim Durumuna Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı

Tablo 12. Eğitim Durumuna Göre Başvuru Sayısı

Tablo 13. Mesleklere Göre Başvuru Sayıları

Tablo 14. Bekleme Sürelerine Göre Kayıtlı İşsiz Dağılımı

Tablo 15. Sosyal Durumuna Göre İşe Yerleştirme Sayıları

Tablo 16. Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirme Sayıları

Tablo 17. Kamu-Özel İşyerlerine Göre İşe Yerleştirme Sayıları

Tablo 18. Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları

Tablo 19. Meslek Gruplarına Göre İşe Yerleştirme Sayıları

Tablo 20. Sektörlere Göre İşe Yerleştirme Sayıları

Tablo 21. Mesleklere Göre Açık işler

Tablo 22. Öğrenim Durumuna Göre İşsizlik Ödeneği Alanlar

Tablo 23. Açılan Kurs Türleri ve Sayıları

Tablo 24. Açılan Kurs Türlerine Göre Cinsiyet Bazında Katılımcı Sayıları

Tablo 25. İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2012)

Tablo 26. Çalışanların Mesleklere Göre Dağılımı (ilk on meslek)

Tablo 27. En Fazla Açık İş Belirtilen İlk On Mesleğin Toplam Açık İş İçindeki Oranı, (%)

Tablo 28. 2012 Yılı Aralık Ayı ve 2013 Haziran Ayı İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranı (%)

Tablo 29. 2012 Yılı Aralık Ayı ve 2013 Yılı Haziran Ayı İtibariyle Beklenen İstihdam Artışının Sektörlere Göre Dağılımı (%)

Tablo 30. İstihdam Artışı Beklenen İlk 10 Meslek- 31 Aralık 2012 (%)

Tablo 31. İstihdam Artışı Beklenen İlk 10 Meslek- 30 Haziran 2013 (%)

Tablo 32. İstihdam Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek- 31 Aralık 2012 (%)

Tablo 33. İstihdam Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek- 30 Haziran 2013 (%)

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. Sektörlere Göre Gayri Safi Katma Değer -Mardin, Batman, Şırnak, Siirt (TRC3) 2004-2008

Grafik 2. Yerleşim Yeri ve Cinsiyete Göre Nüfus

Grafik 3. Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Nüfus-2011 Siirt

Grafik 4. Bitirilen Eğitim Düzeyi ve Cinsiyete Göre Nüfus (15 +yaş) - 2011 Siirt

Grafik 5. 2010-2011 Yılına Göre Siirt Nüfus, Alınan Göç, Verilen Göç, Net Göç ve Net Göç Hızı

Grafik 6. İlk ve Ortaöğretimde Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayısı

Grafik 7. İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları (TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)

Grafik 8. Yaş Gruplarına Göre İstihdam Oranı,TRC3, %, 2011

Grafik 9. 2011 İşteki duruma göre istihdam edilenler TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)

Grafik 10. Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranı, TRC3,%,2011

Grafik 11. Eğitim Durumuna Göre İşgücü,TRC3,%,2011

Grafik 12.Türkiye ve TRC3 Tarım ve Tarım dışı Kayıt dışı Çalışma Oranı, %, 2011

Grafik 13. Türkiye ve TRC3 Sektörel Kayıt dışı Çalışma Oranı, %, 2011

Grafik 14. Tarım ve Tarım dışı Sektörlerde Cinsiyete Göre Kayıt dışı İstihdam Oranı, TRC3, %, 2011

Grafik 15. Eğitim Durumuna Göre Kayıt dışılık, TRC3, % 2011

Grafik 16. İşteki Durumuna Göre Kayıt dışılık Oranı, TRC3, %, 2011

Grafik 17. Eğitim Durumuna ve Dönemlere Göre İşsizlik Oranı (%) (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) 2011

Grafik 18. Eğitim Durumuna Göre İşgücü Dışında Bulunma Oranı, TRC3, %, 2011

Grafik 19. Kamu-Özel Açık İşler Dağılımı

Grafik 20. İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Grafik 21. Sektörlere Göre Çalışan Sayıları

Grafik 22. Meslek Guruplarına Göre Çalışan Sayıları

Grafik 23. Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı 2012

Grafik 24. Sektörlere Göre Açık İş Oranları, % , 2012

Grafik 25. Ana Meslek Guruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı % 2012

Grafik 26. Ana Meslek Guruplarına Göre Açık İşlerin Oranları, % 2012

Grafik 27. Açık İşler İçin İstenen Eğitim Düzeyleri, % 2012

Grafik 28. Mesleklere Göre Açık İşlerin Karşılanma Yolları

Grafik 29. İlk Beş mesleğe Göre Açık İşlerin Karşılanma Yolları

Grafik 30. Açık İşler İçin Talep Edilen Beceri Düzeyleri

Grafik 31. Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler %

Grafik 32 Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Dağılımı %

Grafik 33 Meslek Guruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Grafik 34 Mesleklerin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Grafik 35 Sektörlere Göre Net İstihdam Oranı

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

***Bk.* :** Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

Siirt ilinin içerisinde yer aldığı,TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) bölgesinde genel ekonomik duruma bakıldığında, sektörlere göre Gayri Safi Katma Değer (GSKD) ilk sırada % 55,8'lik bir oranla hizmetler sektöründe gelmekte, bu sektörü % 31,2 ile sanayi ve % 13 ile tarım sektörü takip etmektedir. Bölge içinde tarım sektörünün ağırlığı, GSKD içinde en düşük ağırlığa sahip olmasına rağmen % 13 ile Türkiye genelindeki tarımın payı dağılımından daha fazladır. 2004 yılına göre artış, en yüksek oranla sanayi sektöründedir. Bölgede, kişi başı yaratılan katma değer 4.882 liradır. Bu değer ile bölge, kişi başına Türkiye'de yaratılan katma değerden % 60 daha az katma değer yaratmaktadır.

Siirt ilinde, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin verileri ışığında kurulan ve kapanan şirket istatistiklerine bakıldığında 2012'nin ilk on ayında 2011 yılına göre kurulan şirket sayısında % 4 kapanan şirket sayısında ise % 9 artış olmuştur. Kurulan gerçek kişi sayısı % 8, kapanan gerçek kişi işletme sayısı % 31 azalmıştır. Tasfiyeye giren şirket sayısı % 32, tasfiyeye giren kooperatif sayısı % 33 azalmıştır.

Siirt ilinin demografik özelliklerine bakıldığında, 2011 yılı itibariyle, ilin toplam nüfusu 310.468 kişidir. Nüfusun % 48,1'i kadın, % 51,9'u erkeklerden oluşmaktadır. Siirt ilinde çalışma yaşı (15-64) bu yaş aralığındaki nüfus 173.948 kişidir. Bu grubun toplam nüfus içindeki oranı % 56'dir. Bu grubun Siirt içinde cinsiyet dağılımı % 53 erkek, % 47 kadın nüfus oranlarıyla birbirine yakındır. Siirt ilinde 0-14 yaş aralığında yer alan çocukların oranı % 39,9'dur. Bu oranla Türkiye ortalaması olan % 25,3'lük orandan 14 puan daha yüksektir. Siirt ilinde 65 yaş üstü nüfusun ilin toplam nüfusuna oranı ise % 4 tür ve bu oran %7,3'lük Türkiye ortalamasından düşüktür. Siirt ilinde toplam nüfusun % 61,1'i il veya ilçe merkezlerinde, % 38,9'u ise belde veya köylerde yaşamaktadır. İl veya ilçe merkezlerinde yaşayanların oranının Türkiye geneli olan % 77'den daha düşük olduğu görünmektedir. Yani Siirt ilinde, kırsal alanda yaşayanlar Türkiye ortalamasından daha fazladır.

Siirt ilinde çalışma yaşı nüfusa ilişkin eğitim istatistiklerine bakıldığında, 15+ yaş nüfusun % 15'i okuryazar değildir. Nüfusun % 14'ü sadece okuryazar olup, ilkokul diploması yoktur. Bu iki kategorilerin toplamı alındığında Siirt ilinde "diplomasızlar" %29 olmaktadır. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını - %45 - lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Okuryazar olmayanlar, okuryazar olup, herhangi bir okul bitirmeyenler ve lise altı eğitimliler birlikte değerlendirildiğinde oluşan %74,2'lik il oranın, Türkiye ortalamasından (% 64,3) 10 puan daha düşük bir eğitim seviyesinde olduğu görülmektedir. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır. Okuryazar olmayan nüfusun % 81'i, diploması olmayanların da % 65'i kadın nüfusunu oluşturur. Nüfusun sadece % 17'si lise ve dengi okul mezunu, % 6,4'ü yüksek eğitimlidir.

Siirt ili göç oranlarına bakıldığında Siirt'in göç veren bir il olduğunu söylemek mümkündür. 2010-2011 yılına bakıldığında Siirt'ten göç eden insanların net sayısının 3.954 olduğu görülmektedir. 2012 yılında bu göç kısmen durmuş ve nüfus artışı az da olsa yaşanmıştır.

İl bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında TRC3 bölgesinde İşsizlik oranı 2011 yılı itibariyle % 12,7'dir. İşgücüne katılım oranı % 33,9'dur. İstihdam oranı % 29,6 olup % 43 olan Türkiye ortalamasının çok altındadır.

Bölge istihdamının % 57,2'si kayıt dışındadır. Bölge kayıt dışı çalışma oranları itibariyle tarım sektöründe kayıt dışı istihdam oranı Türkiye ortalamasının altındayken tarım dışı sektörlerde Türkiye ortalamasından yüksektir. Bölgede tarım sektöründe kayıt dışı çalışma oranı % 71,3, tarım dışı sektörlerde ise % 28,7'dir.

Bölgede kayıt dışılığın en fazla olduğu tarım dışı sektör sanayi sektörüdür. Sanayi sektöründe % 62,2 olan kayıt dışı çalışma oranı, hizmetler sektöründe % 44,3'e gerilemektedir. Sanayi sektöründe kayıt dışı çalışma oranı Türkiye ortalamasından yüksektir. Bunun nedeni sanayi sektöründe çalışanların daha düşük eğitimli olmasıdır. Buna karşılık hizmet sektöründe çalışanların eğitim seviyelerinin yüksekliği hizmet sektörü kayıt dışılık oranının Türkiye ortalamasından düşük olmasına yol açmaktadır.

Kadınlarda kayıt dışı istihdam oranı ile erkeklerin kayıt dışı istihdam oranı arasında fazla bir fark yoktur. Az bir farkla kadınlarda bu oran daha yüksektir. Erkeklerde % 57 olan kayıt dışı çalışma oranı kadınlarda % 58,6'dır. Tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranlarında cinsiyetler arası fark, yine erkekler aleyhinedir. Bu fark tarımdakinden daha fazladır. Tarım dışında erkeklerin % 50,5'i, kadınların da % 36,6'sı kayıt dışı çalışmaktadır. Bölgede kadın istihdamının çok düşük olması, Türkiye geneli eğilime uymayan böyle bir tablo ortaya çıkarmaktadır. Kayıt dışılık ile eğitim arasında negatif ilişki vardır. Eğitim seviyesi yükseldikçe kayıt dışı çalışma azalmaktadır.

Bölgede en yüksek kayıt dışılık oranı % 100 ile okuma yazması olmayan kadınlardadır. Bu eğitim seviyesinde erkeklerde kayıt dışı çalışma oranı % 88,2'dir. Cinsiyetler arası fark en fazla lise altı eğitimlilerdedir. Lise altı eğitimli kadınlarda kayıt dışı çalışma oranı % 80 iken, erkeklerde bu oran % 73'tür. En düşük kayıt dışı çalışma oranı % 5,5 ile yükseköğretimlerdedir.

Yıllar itibariyle kayıt dışılıkta iyileşme vardır. Tüm Türkiye'de kayıt dışılıkla yapılan mücadele bölgede de kendini göstermiş ve 2008 yılında % 71,5 olan kayıt dışı çalışma oranı, 2010 yılında % 61'e, 2011 yılında da % 57,2'ye gerilemiştir.

2012 İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre Siirt'te çalışanların % 30,1'i toptan ve perakende ticaret sektöründe yer almaktadır. İlin en fazla çalışanı olan bu sektörün, Türkiye'de çalışanların sektördeki ağırlığından çok yüksektir. Toptan ve perakende ticaret sektöründe çalışanlar Türkiye'de toplam çalışanların % 10,1'i iken, bu oran ilde % 30,1'e yükselmektedir. Çalışanların sektörlere göre dağılımı ilk sıradan sonra farklılaşmaktadır. Türkiye'de ikinci sırada yer alan idari ve destek hizmetler sektörü Siirt'te sekizinci sıradadır. Toptan ve perakende ticaret sektörünü Siirt'te % 17,3 ile İnşaat ve % 11,6 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmetler sektörleri takip etmektedir.

Siirt'te 265 farklı meslekte istihdam söz konusudur. Toplam çalışan sayısının % 91,3'ünü erkekler % 8,7'sini ise kadınlar oluşturmaktadır. Kadın çalışanların biraz daha ağırlık kazandıkları sektörlerdeki işyerlerinin toplam işyerleri içindeki payları da çok azdır. Kadınlar erkeklere göre sayı olarak yalnızca 23 meslekte üstün durumdadır. Siirt'te istihdam edilen bütün kadınların % 36,2'sinin profesyonel meslek mensubu grubunda, % 25,1'ininse nitelik gerektirmeyen işler grubunda yer aldığı görülmektedir.

Siirt'te erkek çalışanlar arasında istihdamın en fazla nitelik gerektirmeyen işler grubunda (%28,7) toplandığı görülmektedir. Bu sıralamayı tesis ve makine operatörleri ve montajcılar (%17,9) mesleği izlemekteyken, istihdamın toplam olarak çok düşük olduğu nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları mesleği dışarıda tutulduğunda; hem kadınların hem de erkeklerin toplam istihdamları içerisinde en az istihdam edildiği meslek grubunun Yöneticiler grubu (% 4,8) olduğu görülmektedir.

Siirt ilindeki açık iş oranı % 2,3 iken Türkiye genelinde açık iş oranı % 3.34 olduğu görülmektedir. İlde oransal olarak en fazla açık iş bulunan sektörler sırasıyla Toptan ve Perakende Ticaret (% 3,8), Ulaştırma ve Depolama (% 3,7), Diğer Hizmet Faaliyetleri (%3,7), Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri (% 3,4) sektörleridir.

Meslekler itibariyle açık işin en fazla olduğu meslek ağır kamyon şoförüdür. Açık işlerin % 10,6'sını ağır kamyon şoförü oluşturmaktadır. Ağır Kamyon Şoförünü % 6,8 ile İş Makineleri Operatörü takip etmektedir. En çok talep edilen meslekler sıralamasında ilk on meslekte yer alanlar ile diğerleri arasında fark minimum düzeydedir. Üçüncü sıradaki % 5 ile Tır-Çekici Şoföründen sonra % 3,8 ile Ebe, Pazarlamacı (Satış Temsilcisi), beden işçisi (Temizlik) ve Şarküteri, bakkal ve gıda pazarları satış elemanı takip ederken, % 3 ile oto yedek parça satış elemanı, giyim Ve giyim aksesuarları satış elemanı, depo hamalı meslekleri yer almaktadır. Açık iş sayısının en yüksek olduğu ilk on meslek toplam açık işlerin % 46,2'sini oluşturmaktadır

Araştırma kapsamında işverenler ile yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen bilgilerden birisi de açık işlerin temin edilme kanallarıdır. Buna göre, Siirt'te açık işlerin temini için (toplam 46 meslek) işverenlerin % 85,6'sı İŞKUR, % 29,5'si akraba eş dost vasıtasıyla açık işlerini kapatmaktadırlar. Buna göre Siirt ilinde işverenler gazete, özel istihdam büroları, internet sitelerini açık işlerin temini için kullanmamaktadır.

Siirt'te açık işlerde en çok talep edilen eğitim düzeyi lise altı eğitim olup oranı % 27,3'tür. Genel lise düzeyi % 26,6 ile ikinci sırayı alırken, üçüncü sıradaki fark etmez tercihinin dikkat çeken bir husus olduğu görülmektedir. Lisans eğitimi % 7, MYO % 6,3 oranında talep edilmektedir. Çıraklık eğitimini talep eden hiçbir işyeri olmazken, yüksek lisans eğitiminin en düşük talep edilen seviyede olduğu fark Edilmektedir. Açık işler için talep edilen mesleklerde, en çok talep edilen beceri düzeyleri ise meslekte yeterli bilgiye sahip olmaktır. Meslekte ''yeterli bilgi becerisi'' % 74,2 ile ilk sırada yer almaktadır. Bu beceriyi % 61,4 ile ''fiziki güç'', % 27,3 ile ''iletişim ve ifade'' % 15,9 ile ''satış pazarlama'' ve % 13,6 ile ''bilgisayar'' takip etmektedir. İşverenler tarafından birden fazla beceri tercih edilebildiğinden toplam % 100'ü aşmaktadır. Mesleklerin teminde güçlükte işverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri beceri ve niteliğe sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada elemanların yeterli iş tecrübesine sahip olmamaları, üçüncü sırada meslekte eleman bulunamaması gelmektedir. Tabloda dikkat çekici olan unsurun, mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenlerinin arasında önerilen ücretin az bulunması faktörünün olmamasıdır.

Temininde en çok zorluk çekilen meslek ağır kamyon şoförleridir. Toplam temininde güçlük çekilen mesleklerin % 14,9'unu ağır kamyon Şoförleri oluşturmaktadır. Bu mesleği % 6,8 ile kepçe operatörü takip etmektedir. Temininde en çok zorluk çekilen meslekler sıralamasında ilk on meslekle diğerleri arasındaki fark minimum düzeydedir ve bu meslekler sırasıyla % 3,7 ile Ebe, % 3,7 ile Pazarlamacı (Satış Temsilcisi), % 3,7 ile elektrikli ev aletleri servis elemanı, % 3,7 ile satış elemanı (Perakende), ve yine % 3,7 iletTır-çekici şoförü, % 3,1 ile CNC torna tezgahı operatörü, % 3,1 ile giyim ve giyim aksesuarları satış elemanı ve son olarak % 3,1 ile kasiyerdir.

Siirt İli İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre 2012 yılının Aralık ayı sonu itibarıyla net istihdam artışı beklentisi % 0,8 iken, bu beklenti 2013 yılı Haziran ayı sonunda 2,8 puan artış göstererek % 3,6'a yükselmiştir.

2012 yılı sonu itibariyle sektörler içerisinde istihdam değişimine oransal olarak bakılacak olursa, sektör içerisinde oransal olarak en yüksek istihdam artışı beklenen üç sektörün; % 2,3 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörü ve % 1,8 ile Eğitim sektörü ve % 1,7 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri olduğu görülecektir. 31 Aralık itibariyle istihdam azalışı beklenen tek sektör İmalat sektörüdür.

2013 yılının ilk yarısı sonu itibariyle sektörler içerisinde, istihdam değişimine oransal olarak bakılacak olursa, sektör içerisinde oransal olarak en yüksek istihdam artışı beklenen üç sektörün; % 31,6 ile İmalat, % 1,1 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ve % 1 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmet Faaliyetleri sektörü olduğu görülecektir. 2013 yılının ilk yarısı sonu itibariyle istihdam azalışı beklenen tek sektör Toptan Perakende ve Ticaret sektörüdür.

İlde gelecek istihdam artışı beklentisinde kısa ve orta dönem itibariyle sektörler dağılımda mevsimsel değişimler kendini göstermektedir. Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle gelecek bir yıllık dönemde en yüksek istihdam artışı bekleyen işyerleri, çok büyük bir farkla imalat sektöründedir. Kısa vadede istihdam artışı bekleyen işyerleri % 24,4 ile İnşaat sektöründedir. İnşaatı % 16,7 ile Toptan ve Perakende ticaret sektörü ve İmalat sektörü takip etmektedir. Kısa dönemde en fazla istihdam artışı bekleyen dördüncü sektör ise % 15,6 ile eğitim sektörü olurken, yakın takipçisi % 13,3 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. İstihdamın en büyük ikinci sektörü olan İnşaat sektörü mevsimsellikten etkilenmekte ve 30 Haziran itibariyle sektörde istihdam azalışı görülmektedir.

Türkiye genelinde yürütülen araştırma kapsamında, işverenlerin gelecek dönemler için eleman sayısındaki artış ya da azalışlar hakkında görüşleri alınarak bir takım sayısal verilere dönüştürülmüştür. Elde edilen veriler neticesinde Türkiye için 31 Aralık 2012 itibariyle işyerlerinin beklediği istihdam artışının ilk on meslekteki oranı % 37,4 iken Siirt için bu oran % 50'dir. Meslekler bazında beklenen artışa bakıldığında ilk üç sırada İnşaat elemanları kalıpçısı, betonarme demircisi ve beden işçisi (Temizlik) yer almaktadır. 30 Haziran 2013 itibariyle Siirt'teki işyerlerinin ilk on meslekte beklediği istihdam artışının ilk on meslekteki oranı % 87,4 iken, Türkiye genelinde bu oran % 41,9'dur 30 Haziran'da meslekler bazında değişime bakıldığında Türkiye'de ilk sırayı beden işçiliği (Genel) almaktayken, Siirt'te ilk sırayı konfeksiyon işçisi almaktadır. Türkiye için ikinci sırada temizlik görevlisi bulunurken, Siirt'te satış elemanı (Perakende) yer almaktadır. Beden işçisi (İnşaat) Türkiye genelinde üçüncü sıradadır. Siirt'te ise üçüncü sırada güvenlik görevlisi yer almaktadır.

2012 yılsonunda istihdam azalışına ilişkin meslekler değerlendirmesi yaptığımızda Türkiye genelinde beden işçisi (Genel) % 8,4, çöpçü % 7,1 ve beden işçisi (İnşaat) % 6,7 ile ilk üç sırada gelmektedir. Siirt için bu sıralama ise İnşaat elemanları kalıpçısı % 22,9, beden işçisi (İnşaat) % 14,6 ve depo hamalı % 12,5'tir.

31 Aralık 2012 itibariyle beklenen toplam istihdam azalışının Siirt'te% 97,9'u ilk on meslekte Türkiye genelinde ise % 45,4'ü ilk on meslektedir. Söz konusu toplam istihdam azalışının Siirt'te % 37,5'i 10-49 çalışana sahip işyerlerinde, % 62,5'i 50 ve üstü çalışana sahip işyerlerinde olması beklenmektedir. Türkiye genelinde ise en fazla daralma % 66,8 ile 50 ve üstü, % 31,1 ile 10-49 arası istihdam sağlayan işyerlerinden beklenmektedir.

2013 yılsonu ortasında meslekler bazında en fazla azalma beklenen meslekler Türkiye'de beden işçisi (Genel), kasiyer ve temizlik görevlisi ilk üç sıraya girerken, Siirt'te yalnızca beden işçisi (Genel) şeklindedir.

30 Haziran 2013 itibariyle Siirt'te beklenen toplam istihdam azalışının % 100'ü beden işçisi (Genel) mesleğinde iken, Türkiye genelinde ise toplam istihdam azalışının % 45,3'ü ilk on meslekte gerçekleşmiştir. Bu toplam istihdam düşüşünün Siirt'te % 100'ü 10-49 çalışana sahip işyerlerinde beklenmektedir. Türkiye'de ise bu oranlar 10-49 aralığında %5 2,5 ve % 40,2 ile 50 ve üstü çalışanı olan işletmelerdedir.

GİRİŞ

İşgücü Piyasası Talep Araştırması'nın amacı tüm ilçeleri de kapsayacak biçimde Siirt ilinde işsizliğin en aza indirilmesi ve il bazında sektörlere göre istihdam politikalarının oluşturulması için işverenlerin işgücü talebini değişik boyutlarıyla tespit etmek ve işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemeye katkıda bulunmaktır. Bu araştırma sonucunda il düzeyinde işgücü arzı ve talebine ilişkin temel veriler sunulacaktır

İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.
İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı kaçınılmaz olmuştur.
Bu amaçla Siirt ili için 10 Eylül-30 Ekim 2012 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

İlin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan özellikle kalkınma ve ekonomik gelişim boyutunu ortaya koyan ve işgücü bileşenlerini etkileyen bu ekonomik verileri TÜİK, Kalkınma Bakanlığı ve TOBB tarafından verinin özelliğine göre yıllık veya aylık bazda ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. İşgücü piyasasını etkileyen unsurlardan genel ekonomik yapı, demografik özellikler ve eğitim durumu raporun ilk kısmını oluşturmaktadır. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İşgücü Piyasasının temel verilerinin başında Nüfus Verileri gelmektedir. Belirtilen veriler de nüfusun yapısı ve özelliklerini ortaya koyan temel verileridir. İşgücü piyasasına her yıl girecek nüfusu ve artış hızını hem ülke hem de iller bazında özelliklerine göre belirten bu veriler, işgücü arzının en temel değişkenleri arasındadır. Bu veriler işgücüne katılım, işgücü dışı nüfus istihdam, kayıt dışı istihdam ve işsizlik başlıkları altında toplanmaktadır

Siirt ilinde en son veriler ışığında İŞKUR kapsamında gerçekleşen arz ve talep eşleştirmelerine bakmakta, bu çerçevede Siirt ilinde açık işlere yapılan başvurular, bu işlere yapılan yerleştirmeler ve işgücü yetiştirme çabalarını özetlemektedir. İstihdam, işsizlik verilerini kapsayan işgücü verileri, nüfusun işgücü arz yapısını en ayrıntılı şekilde ortaya koyan verilerdir. TÜİK tarafından Hane halkı İşgücü Anketi (HİA) ve İŞKUR tarafından da idari kayıtlar aracılığıyla aylık bazda derlenmektedir. HİA aynı zamanda işgücü dışı nüfus verilerini de kapsamlı olarak tanımlamaktadır.

Dördüncü bölüm ise Siirt ili işgücü piyasasına talep yönünden bakmakta ve Siirt İli İşgücü Piyasası Talep Araştırmasının sonuçlarını derlemektedir. İşgücü piyasası arz ve talep yapılarını birlikte ele almakta ve özellikle talep araştırması sonuçlarından yola çıkarak, İŞKUR istatistikleriyle birlikte ilin işgücü piyasasını değerlendirmektedir. Elde edilen bulgular ışığında işgücü piyasasının geliştirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik öneriler sunmaktadır.

İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Siirt işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

Bu kısımda işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan özellikle kalkınma ve ekonomik gelişim boyutunu ortaya koyan ve işgücü bileşenlerini etkileyen ekonomik veriler ele alınarak, ilin işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir.

İşgücü arz analizlerinde kullanılan veri setlerinden nüfus ve eğitim göstergelerini iller itibariyle ve yıllık bazda bulmak mümkün iken ekonomik yapı ve işgücü piyasası veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel (İBBS 2 bölgeleri)[1] veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyoekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik indeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle bölgesel göstergelerin, kapsadığı illeri temsil ettiğini söylemek her bölge için geçerli olmayabilmektedir ve bölge istatistikleri kullanılarak yapılan yorumlarda bu hususa dikkat edilmelidir.

Bu durum Siirt ilinin yer aldığı TRC3 (Batman, Mardin, Şırnak ve Siirt illerini içeren bölge) için de geçerlidir. Bölgede gelişmişlik sıralaması itibariyle en az gelişmiş il, 78. sırada olan Şırnak'tır. Siirt 77. sırada yer alırken, Mardin 74. ve Batman 70. sırada bulunmaktadır.

EKONOMİK VERİLER

İlin yarattığı katma değer, kişi başına düşen gelir, büyüme hızı, özel ve kamu sektörü yatırımları gibi ekonomik değişkenler ilin sosyoekonomik yapısını ve dolayısıyla ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurların başında gelmektedir. İlin ekonomik gücünü gösteren temel gösterge illerin milli geliridir. TÜİK illerin milli gelir hesaplamasını 2001 yılından itibaren yayınlamamaktadır. Bu serinin yerine üretilmeye başlanan katma değer ve yıllara göre gelişimini gösteren istatistikler 2008 yılından bu yana üretilmemektedir. Son yıllara ait verinin eksikliğine rağmen, bu kısımda bir fikir vermesi amacıyla veri değerlendirmede kullanılmıştır.

Grafik 1. Sektörlere Göre Gayri Safi Katma Değer -Mardin, Batman, Şırnak, Siirt (TRC3) 2004-2008

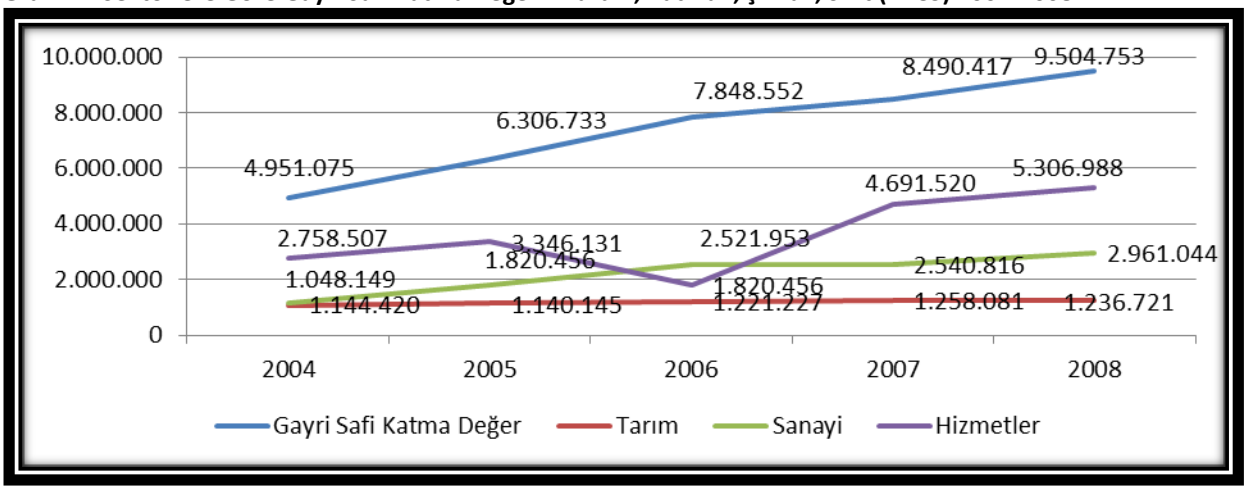

Kaynak: (TÜİK)

[1] Bölgesel sınıflama üç düzeyden oluşmaktadır. İlk aşamada idari yapıya uygun olarak 81 il, 3.düzeyde bölge birimleri olarak tanımlanmıştır. Ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi yönlerden benzer illerin belirli bir nüfus büyüklüğü de dikkate alınarak gruplanması ile 26 birim 2. Düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır. Yine aynı kritere göre 2. düzey bölge birimlerinin gruplanması sonucu 12 birim 1. düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır.

Siirt ilinin de içerisinde yer aldığı TRC3 bölgesinde ağırlık ilk sırada hizmetler ve Sanayi sektörü lehinde artış göstermiştir. 2008 yılı itibariyle Siirt ilinin yer aldığı bölgede Gayri Safi Katma Değer[2] itibariyle hakim sektör % 55,8'lik pay ile hizmetler sektörüdür. İkinci sırada % 31,2 ile sanayi yer almaktadır. Tarım sektörü, % 13 ile en az paya sahip sektör olmasına rağmen bölge Gayri Safi Katma Değeri içindeki payı Türkiye ortalamasından (8,5) 2,5 puan daha yüksektir. 2004 yılına göre artış en yüksek oranla sanayi sektöründedir.

Tablo 1. Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer

Kişi başına gayrisafi katma değer (GSKD)			
Yıl		Kişi başına GSKD (TL)	Kişi başına GSKD ($)
2008	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	4.882	3.812
2008	Türkiye	12.020	9.384

Kaynak: (TÜİK)

Bölgede kişi başı yaratılan katma değer 4.882 liradır. Bu değer ile bölge, kişi başına Türkiye'de yaratılan katma değerden % 60 daha az katma değer yaratmaktadır. Bu değerle Siirt'in de içinde bulunduğu TRC3 bölgesi NUTS 26 bölgeleri içerisinde 22. sıradadır. 2012 yılının sonu itibariyle ilin toplam kamu yatırımlarından aldığı pay % 0,2 ile sınırlı kalırken, ilde yapılması planlanan kamu yatırımı toplam 81.028.000 TL'dir.

Tablo 2. Kurulan, Kapanan Şirket İstatistikleri

YIL	SİİRT İLİ KURULAN/KAPANAN ŞİRKET İSTATİSTİKLERİ							
	KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.
2012	49	3	35	13	2	12	1	11
2011	47	1	38	19	3	11	1	16
	%4	%200	-8%	-32%	-33%	9%	0%	-31%

Kaynak: TOBB

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) verileri ışığında, Siirt ilinde kurulan ve kapanan firma istatistiklerine bakıldığında 2012 yılı ilk 10 ayında, 2011 yılına göre şu tür değişimler izlenmektedir:

- Kurulan şirket sayısı % 4 artmıştır.
- Kapanan şirket sayısı % 9 artmıştır.
- Açılan gerçek kişi işletme sayısı %8, kapanan gerçek kişi işletme sayısı %31 azalmıştır.
- Tasfiyeye giren şirket sayısı %32, tasfiyeye giren kooperatif sayısı %33 azalmıştır.

Bu durumda, değişimin en çok gerçek kişi işletmelerinde yaşandığını; şirket kurulma oranlarında azalma olsa da kapanma oranlarının da azalma olduğu; değişimin en az yaşandığı firmaların ise, kapanma oranları ile kurulma oranlarının birbirine yakın olduğu, kooperatifler olduğunu söylemek mümkündür. Sayısal olarak çok az olan işletme sayılarındaki küçük azalışlar oransal olarak daha büyük görülebildiği göz önünde bulundurulmalıdır.

[2] İl ekonomisinin en önemli göstergesi olan İllerin Gayri Safi Yurt İçi Hasıla değerleri 2001 yılından itibaren hesaplanmamaktadır. Bu serinin yerine üretilen Gayri Safi Katma Değer İstatistiklerinin en son yayınlanma yılı 2011 yılı olup, 2008 yılı değerlerini içermektedir. 2009 yılı değerlerine ilişkin veri seti henüz yayınlanmamıştır. Serinin başlangıç yılı 2004 yılıdır.

NÜFUS GÖSTERGELERİ

Siirt ilinin demografik yapısı, yani çalışma yaşı nüfusun yaş ve eğitim dağılımı, aldığı ve verdiği göç gibi veriler işgücü piyasasını şekillendiren en önemli unsurlardandır. Bu bağlamda Siirt ili içerisinde bulunduğu TRC3 bölgesinin nüfus olarak en küçük ilidir.

Grafik 2. Yerleşim Yeri ve Cinsiyete Göre Nüfus

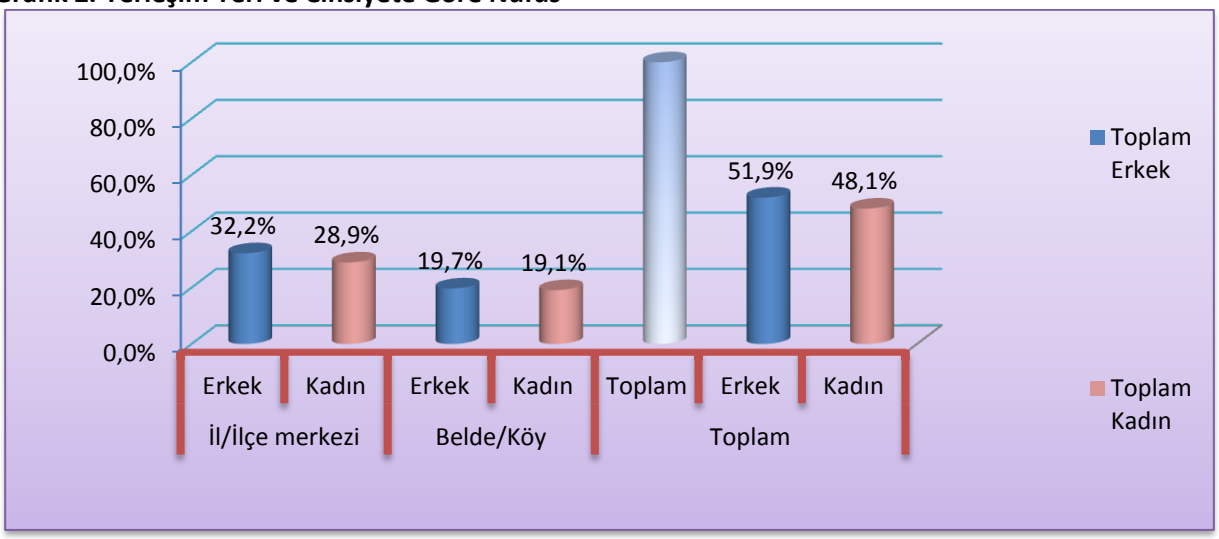

Kaynak: (TÜİK)

Yerleşim yerlerine göre nüfusa bakıldığında Siirt ili toplam nüfusunun % 61,1'i il veya ilçe merkezlerinde, % 38,8'i ise belde veya köylerde yaşamaktadır. İl veya ilçe merkezlerinde yaşayanların oranının Türkiye geneli olan % 77'den daha düşük olduğu görünmektedir. Yani Siirt ilinde kırsal alanda yaşayanlar Türkiye ortalamasından daha fazladır.

Grafik 3. Yaş grubu ve cinsiyete göre nüfus-2011 Siirt

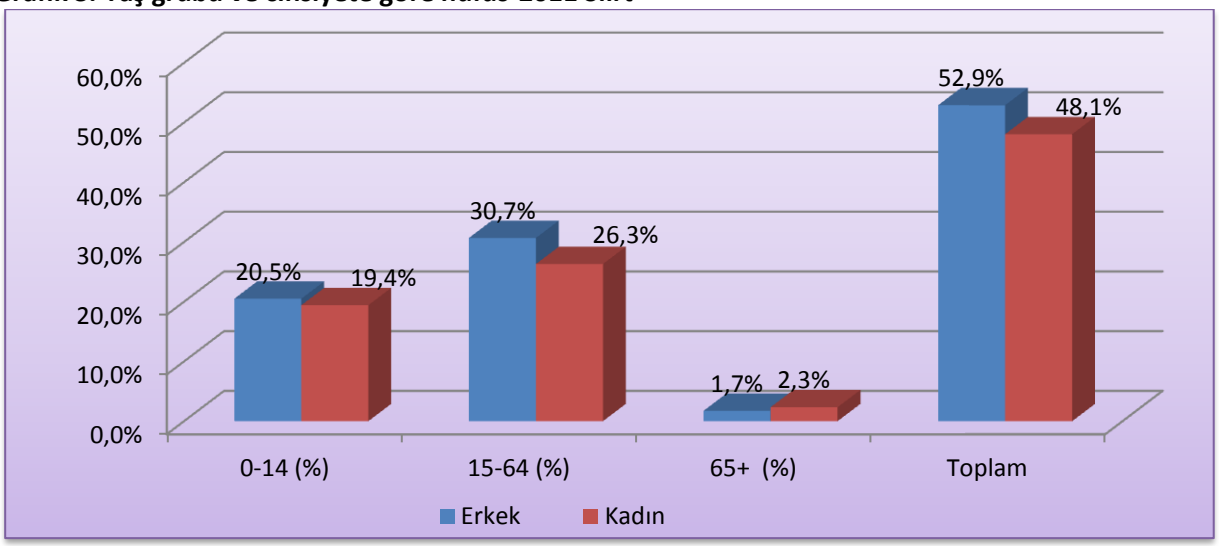

Kaynak: (TÜİK)

Siirt ilinde çalışma yaşı (15+) nüfus 173.948 kişidir. Bu grubun toplam nüfus içindeki oranı % 56'dır. Bu yaş grubunun Siirt içinde cinsiyet dağılımı % 53 erkek, % 47 kadın şeklindedir. Siirt ilinde 0-14 yaş aralığında yer alan çocukların oranı toplam il nüfusu içindeki oranı % 39,9'dur. Bu oranla Türkiye ortalaması olan % 25,3'lük orandan 14 puan daha yüksektir. Siirt ilinde 65 yaş üstü nüfusun ilin toplam nüfusuna oranı ise % 4 ile % 7,3'lük Türkiye ortalamasından düşüktür. 2012 yılında Siirt ili toplam nüfusu önceki yıla göre 411 kişi artarak 310.879 kişi olmuştur.

Grafik 4. Bitirilen eğitim düzeyi ve cinsiyete göre nüfus (15 +yaş) - 2011 Siirt

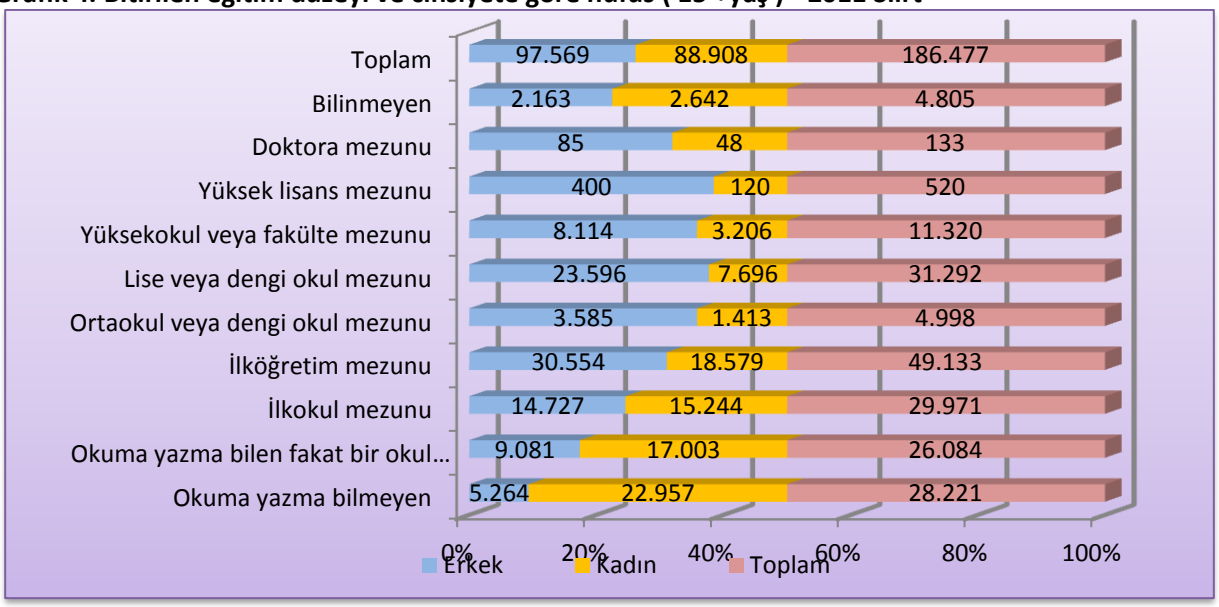

Kaynak: (TÜİK)

15+ yaş nüfusunun % 15'i okuryazar değildir. Nüfusun % 14'ü sadece okuryazar olup, ilkokul diploması bile yoktur. Bu iki kategoridekilerin toplamı alındığında Siirt ilinde "diplomasızlar" % 29 olmaktadır. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (% 45)[3] lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Okuryazar olmayanlar, okuryazar olup bir okul bitirmeyenler ve lise altı eğitimliler birlikte değerlendirildiğinde oluşan % 74,2 oranın ilin, Türkiye ortalamasından (% 64,3) 10 puan daha düşük bir eğitim seviyesinde olduğu görülmektedir. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır. Kadınların % 84,4'ü lise altı eğitim düzeyine sahipken okuryazar olmayan nüfusun % 81'i, diploması olmayanların da % 65'i kadın nüfustur. İl nüfusunun sadece % 17'si lise ve dengi okul mezunu, % 6,4'ü yüksek eğitimlidir.

Grafik 5. 2010-2011 Yılına Göre Siirt Nüfus, Alınan Göç, Verilen Göç, Net Göç ve Net Göç Hızı

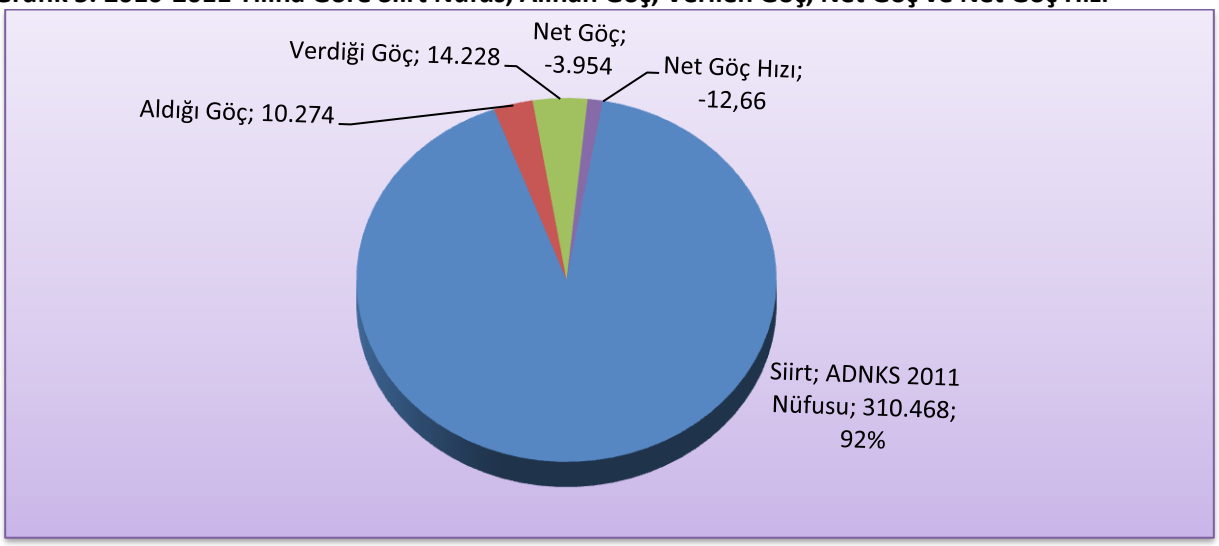

Kaynak: (TÜİK)

Siirt ili göç oranlarına bakıldığında Siirt'tin göç veren bir il olduğunu söylemek mümkündür. 2010-2011 yılına bakıldığında Siirt'ten göç eden insanların net sayısının 3.954 olduğu görülmektedir. 2012 yılında bu göç kısmen durmuş ve nüfus artışı azda olsa yaşanmıştır.

[3] Lise altı eğitimliler ilkokul, orta okul ve dengi ile ilköğretim mezunlarını kapsamaktadır.

EĞiTiM GÖSTERGELERİ

Grafik 6. İlk ve Ortaöğretimde Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayısı

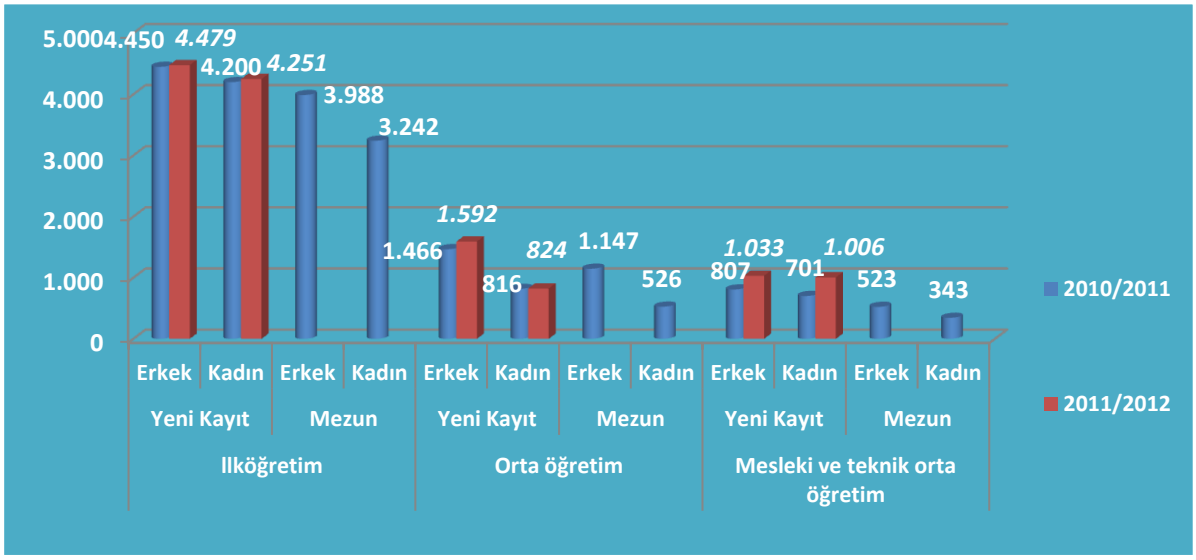

Kaynak: (TÜİK)

Siirt ilinde 2010/2011 döneminde ilköğretimden mezun olan 7.230 öğrenciden 3.790'ı genel ve mesleki ve teknik orta öğretim olmak üzere orta öğretime devam etmektedir. 2010 yılında 12.440 olan toplam yeni kayıt sayısı 2011 yılında 13.185'e çıkarak % 6 oranında bir artış göstermiştir. Türkiye genelinde bu oran % 3'tür. Bu verilerden yola çıkarak Siirt ilinde örgün eğitimin son bir yıllık artış hızı Türkiye ortalamasından iki kat daha fazladır. İlköğretimden mezun olan öğrencilerin % 48'ine karşılık gelen 3.440 öğrenci örgün öğretime devam etmediği, açık öğretim kapsamına geçtiği ya da göç yoluyla ilden ayrıldığı düşünülebilir.

GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşgücü piyasasının genel bir resmini çıkartabilmek için işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik oranlarına cinsiyet eşitliği, eğitim durumu, sektörler arası dağılım gibi göstergeler ışığında bakmak gerekmektedir. Bu tür bir analiz için gerekli verilerin çoğu TÜİK Hane halkı İşgücü Anketlerine dayanmaktadır. Ancak bu verilerin büyük bölümü Siirt iline özel değildir; Mardin, Batman, Şırnak, Siirt illerini kapsayan TRC3 bölgesi bütününde mevcuttur. Dolayısıyla bu bölümde sunulacak analiz Siirt ili özelinden ziyade, bölgesel özellikleri yansıtmaktadır. Ancak bu analiz mümkün olduğu ölçüde Siirt iline ait verilerle de zenginleştirilmeye çalışacaktır. Nüfus ve konut araştırması kapsamında 2011 yılı için elde edilen il düzeyinde işgücü piyasası verilerine ilişkin Ek 4'te özet bir tablo verilmiştir.

Grafik 7. İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları (TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) 2011

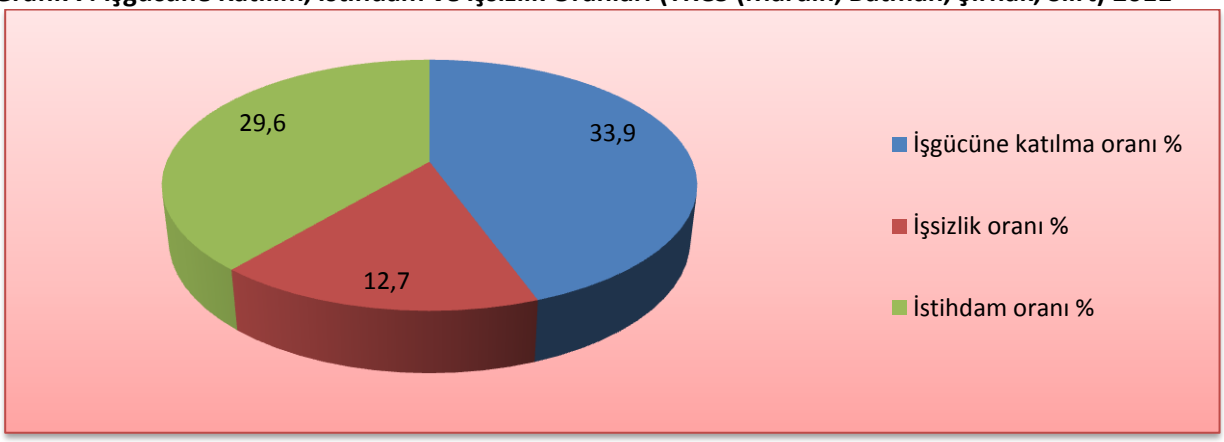

Kaynak: (TÜİK)

İl bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında TRC3 bölgesinde İşsizlik oranı 2011 yılı itibariyle % 12,7'dir. İşgücüne katılım oranı % 33,9'dur. İstihdam oranı % 29,6 ile % 43 olan Türkiye ortalamasının çok altındadır.

Tablo 3 İktisadi faaliyet koluna ve Eğitim durumuna göre istihdam edilenler (15+ yaş 2011)

Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	Tarım	Sanayi	Hizmet	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	15	5	7	**27**
Lise altı	46	58	112	**216**
Lise ve dengi meslek okulu	1	16	51	**68**
Yükseköğretim	0	3	51	**54**
Toplam	**62**	**82**	**221**	**365**

Kaynak: (TÜİK)

Bölgede düşük eğitim seviyesinde olanlar ağırlıklı olarak tarım sektöründe çalışmaktadır. Okuma yazma bilmeyenlerin % 56'sı tarım sektöründe çalışırken, lise altı eğitimlilerin de % 27'si tarım sektöründe çalışmaktadır. Buna karşın lise ve yüksek eğitimlilerin tercih ettikleri sektör hizmetler sektörüdür. Lise eğitimlilerin % 75'i, yüksek eğitimlilerin de % 95'i hizmetler sektöründe çalışmaktadır.

Grafik 8 Yaş Gruplarına Göre İstihdam Oranı,TRC3, %, 2011

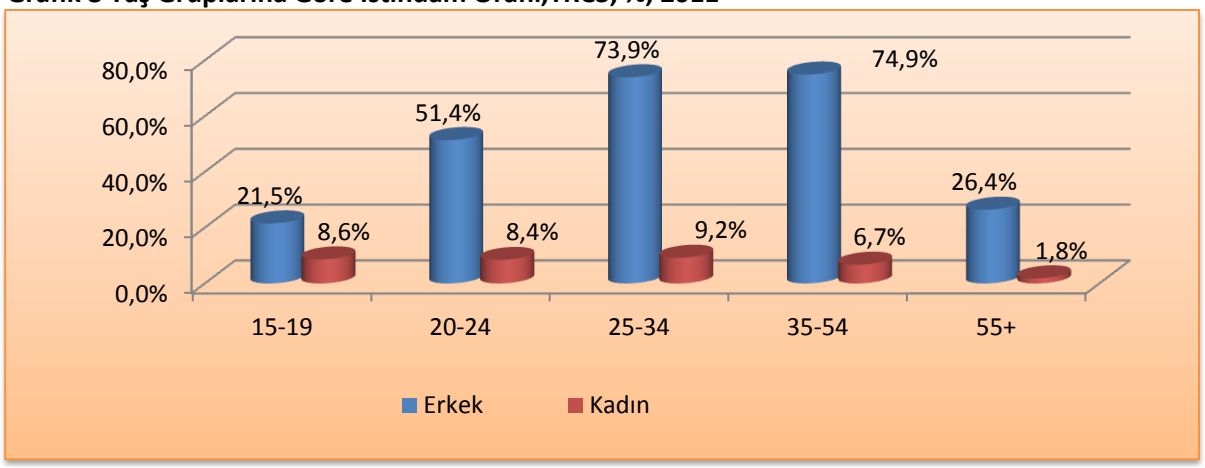

Kaynak: (TÜİK)

En yüksek istihdam oranı erkeklerde 35-54 yaş, kadınlarda ise 25-34 yaş gruplarındadır ve cinsiyetler arası fark çok fazladır. Bu yaş gruplarında erkeklerdeki istihdam oranı kadınlara göre 7 ile 10 kat arasında bir fazlalık göstermektedir.

Grafik 9. 2011 İşteki duruma göre istihdam edilenler TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)

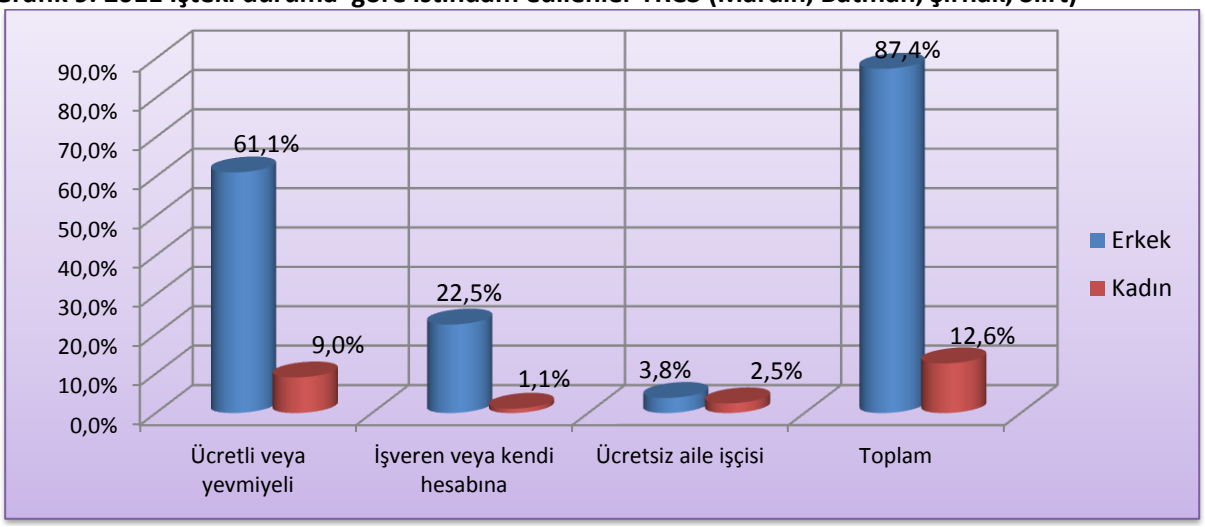

Kaynak: (TÜİK)

Bölgemizde işteki durum ve istihdamın sektörel dağılımı cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Erkeklerin % 61'i ücretli veya yevmiyeli olarak çalışırken, bu oran kadınlarda çok büyük bir farklılık göstererek % 9'a tekabül etmektedir. Buna karşın ücretsiz aile işçisi olarak çalışan erkeklerin oranı % 3,8 iken, bu oran az bir farklılık göstererek kadınlarda % 2,5 olarak yansımaktadır. Ücretsiz aile işçilerinin % 40'ını kadınlar oluşturmaktadır. İşveren veya kendi hesabına çalışanlarda önemli özellik kadın-erkek arasındaki en büyük farklılığı göstermesidir.

Tablo 4. TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) işteki duruma ve İktisadi faaliyet koluna göre istihdam edilenler

	Ücretli veya yevmiyeli		İşveren veya kendi hesabına		Ücretsiz aile işçisi		Toplam	
	Erkek	kadın	Erkek	kadın	Erkek	kadın	Erkek	kadın
Tarım	7	6	31	2	8	8	46	**16**
Sanayi	67	3	12	0	1	0	79	**3**
Hizmet	148	24	40	2	6	1	194	**27**
Toplam	222	**33**	**83**	**4**	**15**	**9**	**319**	**46**

Kaynak: (TÜİK)

Toplam istihdamın % 60,5'i hizmet, % 22,5'i sanayi ve % 17'si de tarım sektöründedir. Erkek istihdamında hakim olan hizmet sektörüdür. Çalışan her 100 erkekten 47'si hizmet sektöründedir. Erkek istihdamında ikinci sırada % 21 ile sanayi sektörü yer almaktadır. Kadın istihdamında da Hizmet sektörü ilk sırayı almakla birlikte tarım sektörü az bir farkla onu takip etmektedir. Çalışan her 100 kadından 35'i tarımdadır.

İşteki durum değişkeni açısından bakıldığında ücretli veya yevmiyeli çalışanların hizmet sektöründe, ücretsiz aile işçisi olarak çalışanların ve işveren veya kendi hesabına çalışanların ise tarım sektöründe yoğunlaştığı ve hizmet sektörü ile orantılı olduğu görülmektedir. İşteki durum açısından ücretli veya yevmiyeli çalışma, tarım sektörü hariç diğer çalışma türlerinin her birinden neredeyse 4-5 katı yaygındır. Tarımda ücretsiz aile işçisi olarak çalışanların % 50 ile aynı oranda erkek ve kadınlar arasında dağılmıştır.

Grafik 10. İşgücünün Eğitime Göre Ayrıntılı Dağılımı TRC3,%,2011

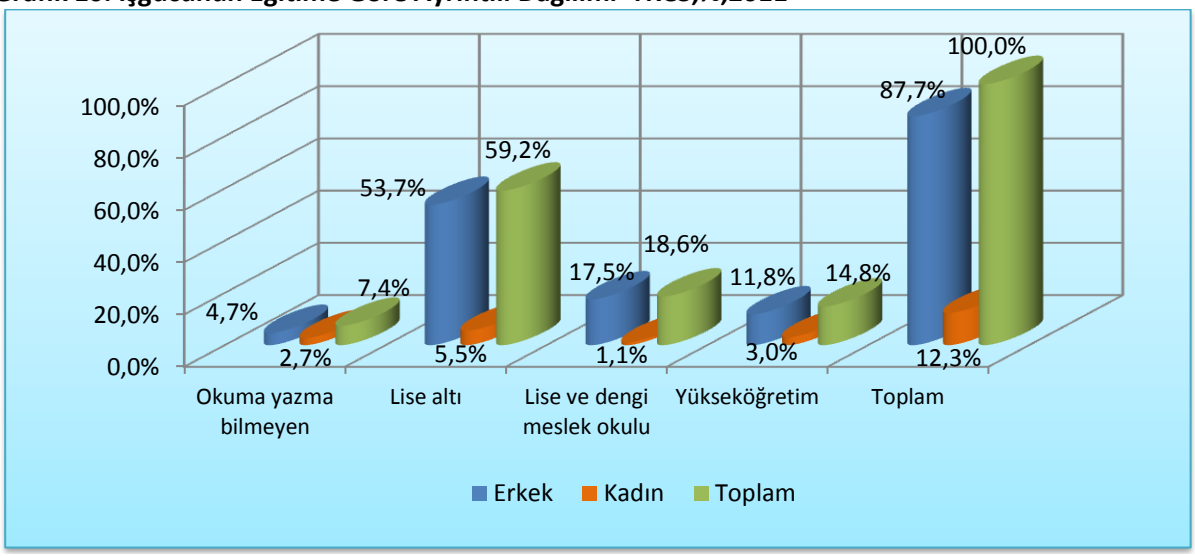

Kaynak: (TÜİK)

Grafik 11. Eğitim Durumuna Göre İşgücü, TRC3,%,2011

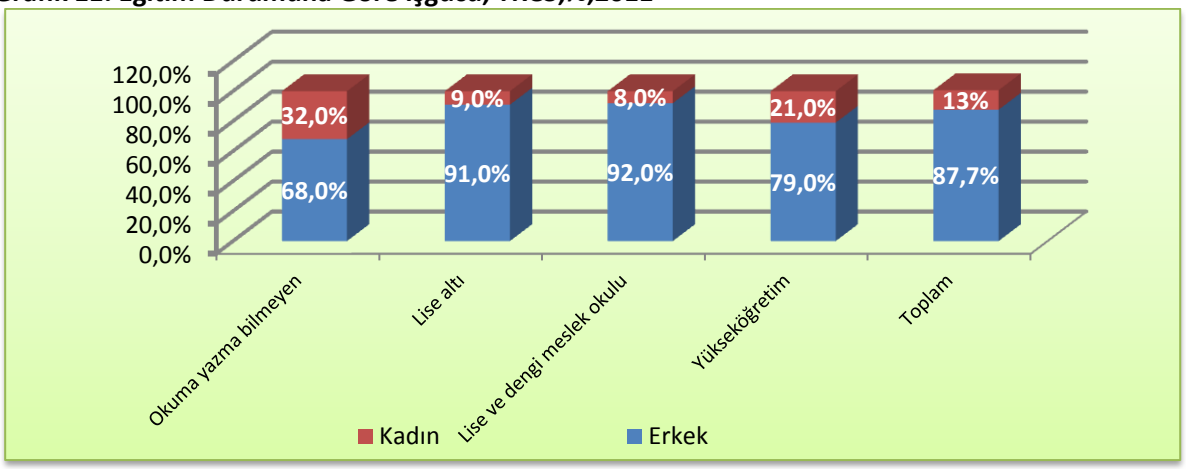

Kaynak: (TÜİK)

Toplam işgücü içerisinde okuma-yazma bilmeyenlerin oranı % 7,4 iken, lise altındakilerin oranı % 59,2'ye, lise ve dengi meslek okulu mezunlarının oranı % 18,6'a ve son olarak da yükseköğretim mezunlarının oranı % 14,8'e yükselmektedir. Kadınlarda yüksek eğitimli işgücünün oranı (% 24,5 iken) okur-yazar olmayan kadınların oranı ise % 18,9 dur. TRC3 Bölgesinde kadın payı en çok okuryazar olmayanlarda olup yukarıdaki grafikte görüldüğü üzere % 32'dir. Tüm eğitim seviyelerinde baskın olan erkek işgücü ise yoğunluk gösterdiği eğitim alanı lise ve dengi meslek okulu ile lise altı mezunlarda kendini çok açık olarak göstermektedir.

Kayıt dışı İstihdam

Bölge istihdamının % 57,2'si kayıt dışındadır. Bölge kayıt dışı çalışma oranları itibariyle tarım sektöründe kayıt dışı istihdam oranı Türkiye ortalamasının altındayken tarım dışı sektörlerde Türkiye ortalamasından yüksektir. Bölgede tarım sektöründe kayıt dışı çalışma oranı % 71,3, tarım dışı sektörlerde ise % 28,7'dir.

Grafik 12. Türkiye ve TRC3 Tarım ve Tarım dışı Kayıt Dışı Çalışma Oranı, %, 2011

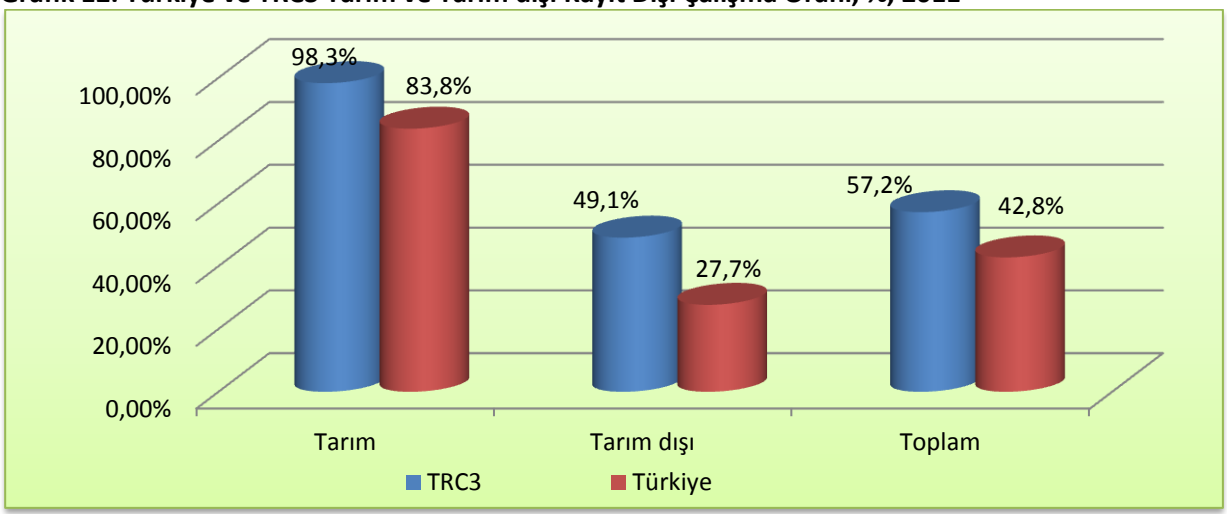

Kaynak: TÜİK, HİA

Bölgede kayıt dışılığın en fazla olduğu tarım dışı sektör sanayi sektörüdür. Sanayi sektöründe % 62,2 olan kayıt dışı çalışma oranı hizmetler sektöründe % 44,3'e gerilemektedir. Sanayi sektöründe kayıt dışı çalışma oranı Türkiye ortalamasından yüksektir. Bunun nedeni sanayi sektöründe çalışanların daha düşük eğitimli olmasıdır. Buna karşılık hizmet sektöründe çalışanların eğitim seviyelerinin yüksekliği hizmet sektörü kayıt dışılık oranının Türkiye ortalamasından düşük olmasına yol açmaktadır.

Grafik 13. Türkiye ve TRC3 sektörel kayıt dışı çalışma oranı,%,2011

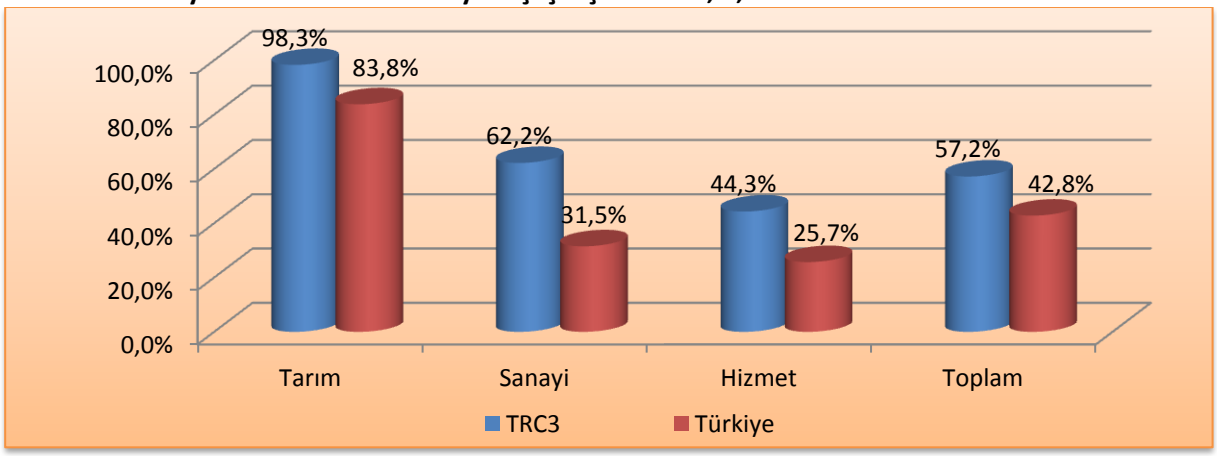

Kaynak: TÜİK, HİA

Kadınlarda kayıt dışı istihdam oranı ile erkeklerin kayıt dışı oranı arasında pek fazla bir fark yoktur. Az bir farkla kadınlarda bu oran daha yüksektir. Erkeklerde % 57 olan kayıt dışı çalışma oranı kadınlarda % 58,6'dır. Tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranlarında cinsiyetler arası fark, yine erkekler aleyhinedir. Bu fark tarımdakinden daha fazladır. Tarım dışında erkeklerin % 50,5'i, kadınların da % 36,6'sı kayıt dışı çalışmaktadır. Bölgede kadın istihdamının çok düşük olması Türkiye geneli eğilime uymayan böyle bir tablo ortaya çıkarmaktadır.

Grafik 14. Tarım ve tarım dışı sektörlerde cinsiyete göre kayıt dışı istihdam oranı, TRC3,%,2011

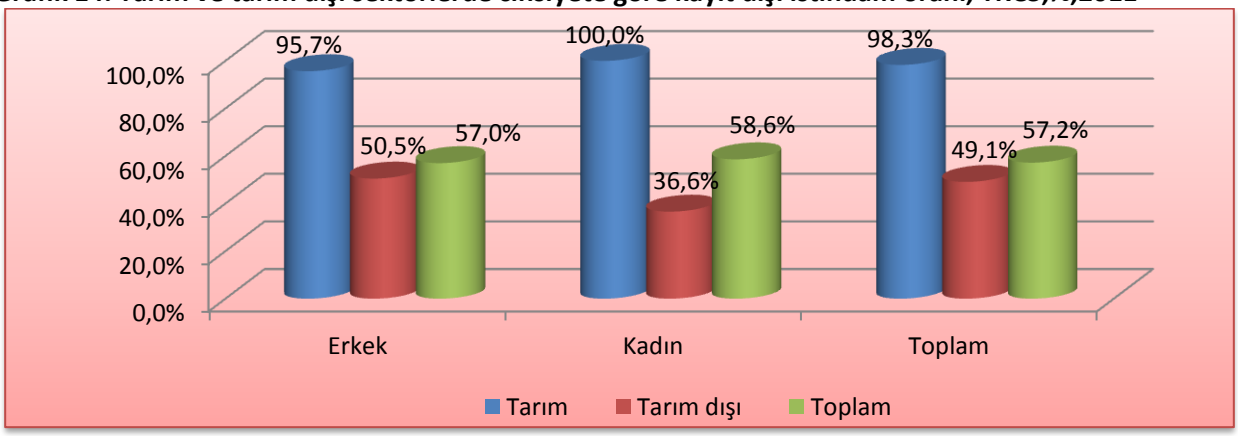

Kaynak: TÜİK, HİA

Kayıt dışılık ile eğitim arasında negatif ilişki vardır. Eğitim seviyesi yükseldikçe kayıt dışı çalışma azalmaktadır.

Grafik 15.Eğitim Durumuna Göre Kayıt dışılık, TRC3, %2011

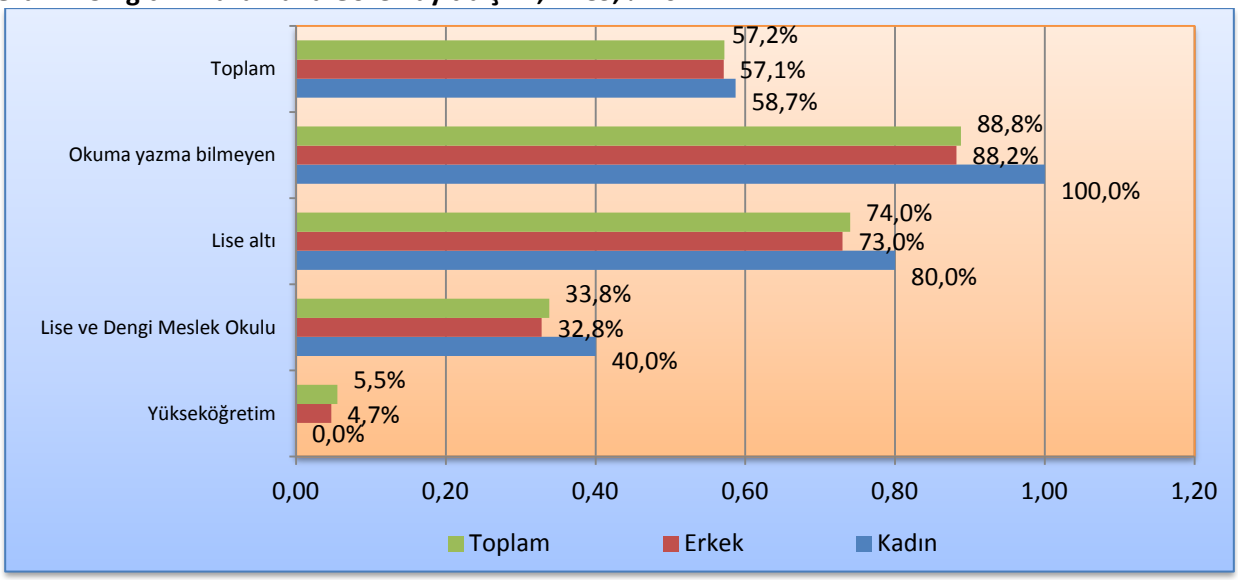

Kaynak: TÜİK, HİA

Bölgede en yüksek kayıt dışılık oranı % 100 ile okuma yazması olmayan kadınlardadır. Bu eğitim seviyesinde erkeklerde kayıt dışı çalışma oranı % 88,2'dir. Cinsiyetler arası fark en fazla lise altı eğitimlilerdedir. Lise altı eğitimli kadınlarda kayıt dışı çalışma oranı % 80 iken, erkeklerde bu oran % 73'tür. En düşük kayıt dışı çalışma oranı % 5,5 ile yükseköğretimlerdedir.

Yıllar itibariyle kayıt dışılıkta iyileşme vardır. Tüm Türkiye'de kayıt dışılıkla yapılan mücadele bölgede de kendini göstermiş ve 2008 yılında % 71,5 olan kayıt dışı çalışma oranı, 2010 yılında % 61'e, 2011 yılında da % 57,2'ye gerilemiştir.

Grafik 16. İşteki Duruma Göre Kayıt dışılık Oranı,TRC3,%,2011

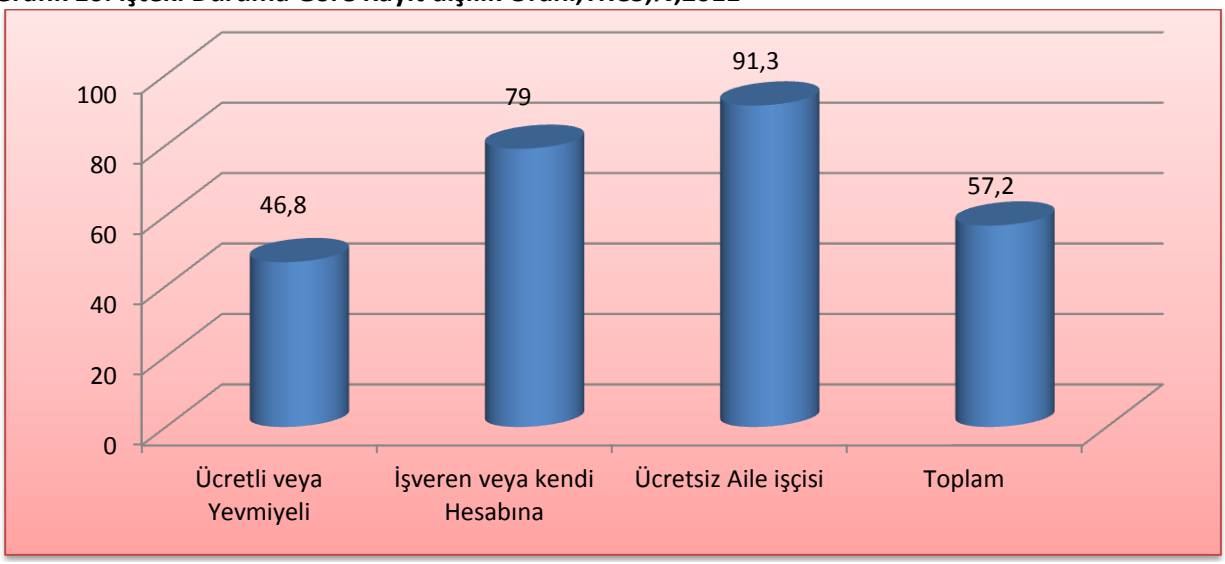

Kaynak: TÜİK, HİA

En düşük kayıt dışı istihdam oranı ücretli ve yevmiyeli olarak çalışanlardadır. Ücretli veya yevmiyeli çalışanların % 46,8'i kayıt dışı istihdam edilmektedir. İşveren ve kendi hesabına çalışanlarda kayıt dışı çalışma oranı % 79'dur. En yüksek oran ise % 91,3 ile ücretsiz aile işçisi olarak çalışanlardadır.

Grafik 17. Eğitim durumuna ve dönemlere göre işsizlik oranı (%)TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)2011

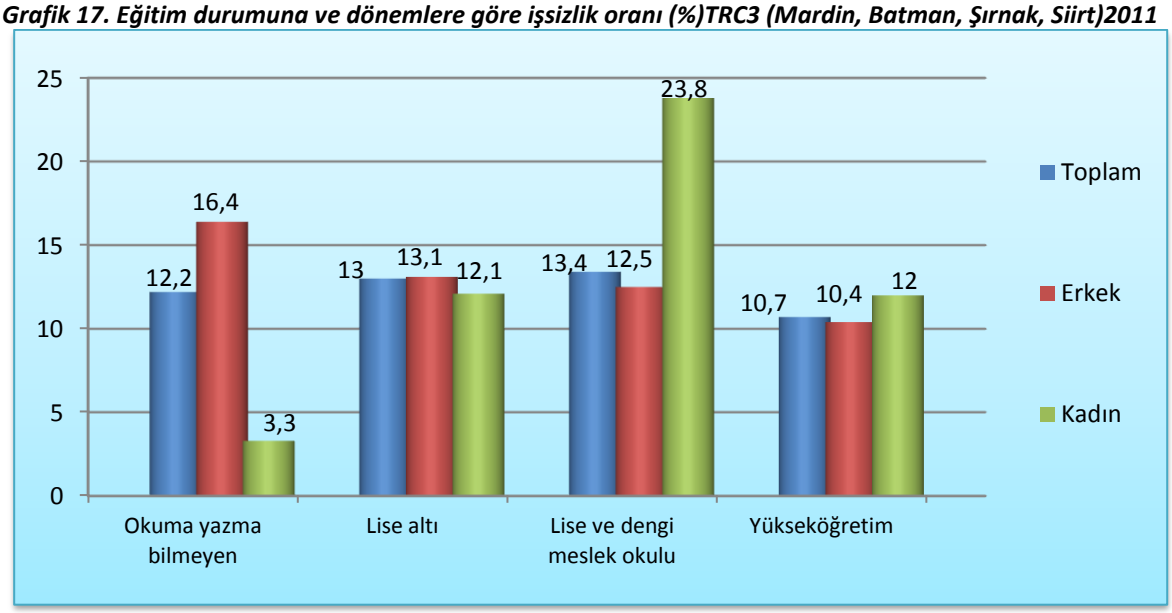

Kaynak: (TÜİK)

Bölgede toplam işsizlik oranı % 12,7, erkek işsizlik oranı % 12,8, kadınlarda % 11,8'dir. En düşük işsizlik oranı % 3,3 ile okuryazar olmayanlarda iken bunu % 12 ile lise altı eğitimliler ve yükseköğretimliler izlemektedir. Eğitimsizler ve düşük eğitimliler işgücü piyasası dışında yer almaktadırlar. Bu eğilim kadınlarda daha baskındır. Kadınların lise ve dengi okul mezunlarında % 23,8 olan işsizlik oranı ile işsizlik oranının en yüksek olduğu eğitim alanıdır. Bölgede çok ilginç bir yapı dikkati çekmektedir. Okuma yazma bilmeyen kadınlarda işsizlik oranı büyük farkla düşük seviye görülürken, lise ve dengi meslek okulu alanında tam tersine yüksek bir oranla farklılık göstermektedir. Eğitim düzeyi yükselen kadınların Türkiye geneline paralel bir şekilde TRC3 bölgesinde de daha çok işgücü piyasasına katıldığı ancak iş bulamadığı görülmektedir. Bu nedenle yüksek eğitimliler arasında kadın işsizlik oranları erkek işsizlik oranlarından çok yüksektir.

Tablo 5. Eğitim durumuna ve iş arama sürelerine göre işsizler,15+yaş, bin kişi, TRC3 Bölgesi

	1 yıl yıldan az	1 yıl ve daha çok	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	3	1	**4**
Lise altı	25	7	**32**
Lise ve dengi meslek okulu	6	4	**11**
Yükseköğretim	3	3	**7**
Toplam	**37**	**15**	**53**

Kaynak: (TÜİK)

Bekleme sürelerine göre işsizliğe bakıldığında, Türkiye genelinden farklı olarak, TRC3 bölgesinde İş bulmuş başlamak için bekleyenlerin olmadığı görülmektedir. Bir yıldan az süredir iş arayanların sayısıyla bir yıl ve daha uzun zamandır iş arayanların oranlarında büyük bir farklılık olduğu görülmektedir. Uzun süreli işsizlik eğitim bazında incelendiğinde, % 53 oranıyla lise altı eğitimlilerin uzun süreli işsiz olduğu görülmektedir. Lise ve dengi meslek okulu alanındaki kadınlarda işsizlik oranı, bölgenin en yüksek işsizlik oranıdır.

İşgücü Dışındaki Nüfus

2008 yılında bölgede çalışabilir yaştaki nüfusun % 30,7'si işgücüne katılırken, 2010 yılında bu oran % 36'ya yükselmiştir. 2011 yılında bölgede çalışabilir yaştaki nüfusun % 66,1'i işgücü dışındadır. İşgücü dışında olanların % 14,6'sı bölgede kendine göre iş bulamadığı ve çalışmak istediği halde çeşitli nedenlerle iş aramadıklarını beyan eden kişilerden oluşmaktadır. % 15,5'i eğitim ve öğrenimine devam ederken, % 2,8'i de emeklidir. Çalışabilir yaştaki nüfusun % 52,2'si de ev işleri ile meşgul olduğundan işgücü dışındadır.

Cinsiyet ve eğitim düzeyine göre işgücü dışında bulunma oranı ve nedeni farklılaşmaktadır. Çalışabilir yaştaki erkek nüfusun % 38'i işgücü dışında iken, kadınlarda bu oran % 91,7'ye çıkmaktadır.

Grafik 18 . Eğitim Durumuna Göre İşgücü Dışında Bulunma oranı,TRC3,%,2011

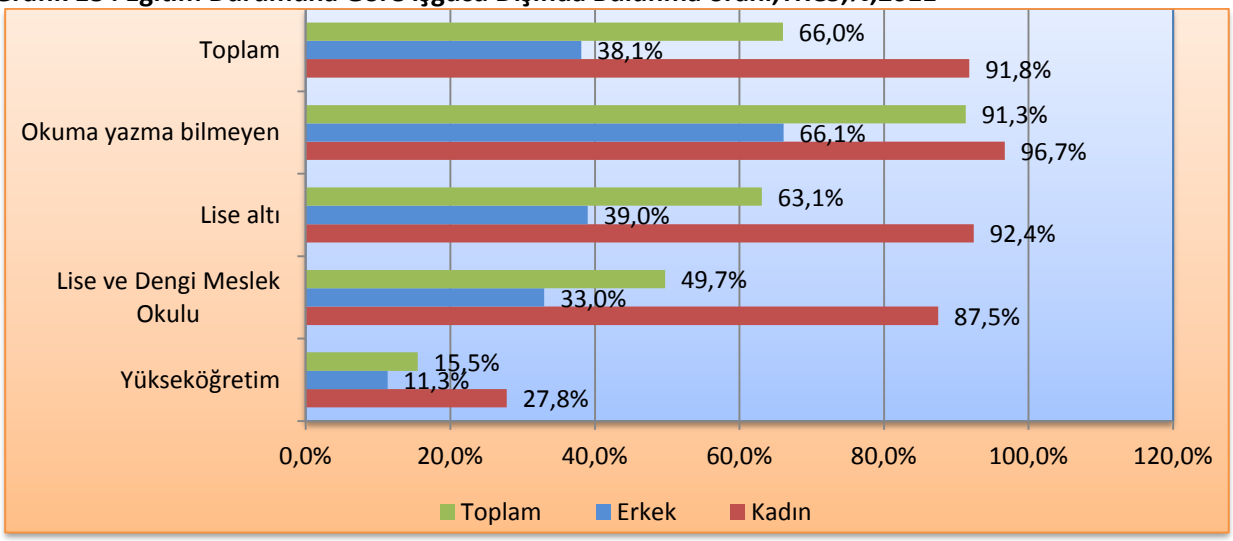

Kaynak: TÜİK, HİA

Eğitim düzeyi arttıkça her iki cinsiyette de işgücü dışında kalma azalmaktadır. Bu durum özellikle yüksek eğitimde çok belirgindir. Durum yine kadınların aleyhine olmakla birlikte, yüksek eğitimli kadınların % 27,8'i, erkeklerin % 11,3'ü işgücü dışındadır. Cinsiyetler arası fark 16,5 puandır. Farkın en yüksek olduğu iki grup vardır. Lise altı eğitimliler ve lise mezunları.

Tablo 6. İşgücü Dışında Bulunma Nedeni, TRC3, bin kişi, 2011

	Erkek	Kadın	Toplam
İş bulma ümidi yok	41	26	67
İş aramayıp çalışmaya hazır olan	21	31	52
Mevsimlik çalışan	0	0	0
Eğitim ve öğretimde olanlar	75	52	127
Ev işleri ile meşgul	0	426	426
Emekli	23	0	23
Özürlü yaşlı veya hasta	51	46	97
Ailevi ve kişisel nedenler	2	5	7
Diğer	12	4	16
Toplam	225	590	815

Kaynak: TÜİK,HİA

İşgücü dışında bulunma nedenlerinde kadınlarda ilk sırada % 72,2 ile ev işleri ile meşgul olma yer alırken, erkeklerde % 33,3 ile eğitim ve öğretimde olanlar yer almaktadır. Erkeklerde ikinci sırada % 22,6 ile özürlü, yaşlı veya hasta olanlar yer alırken, kadınlarda % 8,8 ile eğitim ve öğretimde olanlar yer almaktadır. Erkeklerde dikkat çeken diğer bir husus iş bulma ümidi olmadığı veya diğer nedenlerle çalışmak istedikleri halde iş aramayanların işgücü dışındaki erkeklerin % 27,5'ini oluşturmalarıdır.

İşgücü Dışındaki Genç Nüfus

Bölgedeki 424 bin gencin 84 bini çalışmakta, 20 bini de iş aramaktadır. 320 bin genç de işgücü dışındadır. İşgücü dışı nüfusun % 39,2'sini genç nüfus oluşturmaktadır. İşgücü dışındaki gençlerin % 60'ı (156 bin genç) eğitim ve öğretim hayatına devam etmektedir.

Erkeklerde işgücü dışında bulunma nedeninin başında eğitim ve öğretime devam etme yer alırken, kadınlarda ev işleri ile meşgul olma yer almaktadır. İşgücü dışındaki genç erkeklerin % 63,7'si, eğitim ve öğretimlerine devam ederken, genç kadınların % 57,4'ü ev işleri ile meşgul olduklarından işgücü dışındadır. Genç erkeklerin % 25'i çalışmak istediği halde iş aramaktan vazgeçmişlerdir. Genç kadınların % 24,7'si de eğitim öğretimlerine devam ettikleri için işgücü dışındadırlar.

İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

Tablo 7. Sosyal Durumuna Göre Açık İşler

	Normal	Özürlü	Eski Hükümlü	Genel Toplam
SİİRT	3.367	30	4	3.401
Türkiye Toplam	868.636	122.637	530	991.804

Kaynak: İl İPTA

Siirt geneli sosyal durum yönünden bakıldığında, toplam 3.401 açık iş ilanı verilmiştir. Bunlardan 3.367 normal, 30 özürlü, 4 de eski hükümlüdür. Açık işler özürlü bazında değerlendirildiğinde Siirt'te % 0,9 ile Türkiye oranı Siirt'in oranının yaklaşık 12 katıdır. Siirt'te sanayi sektörünün gelişmesi ile bu oranın daha da yükselmesi bekleniyor.

Grafik 19. Kamu-Özel Açık İşler Dağılımı

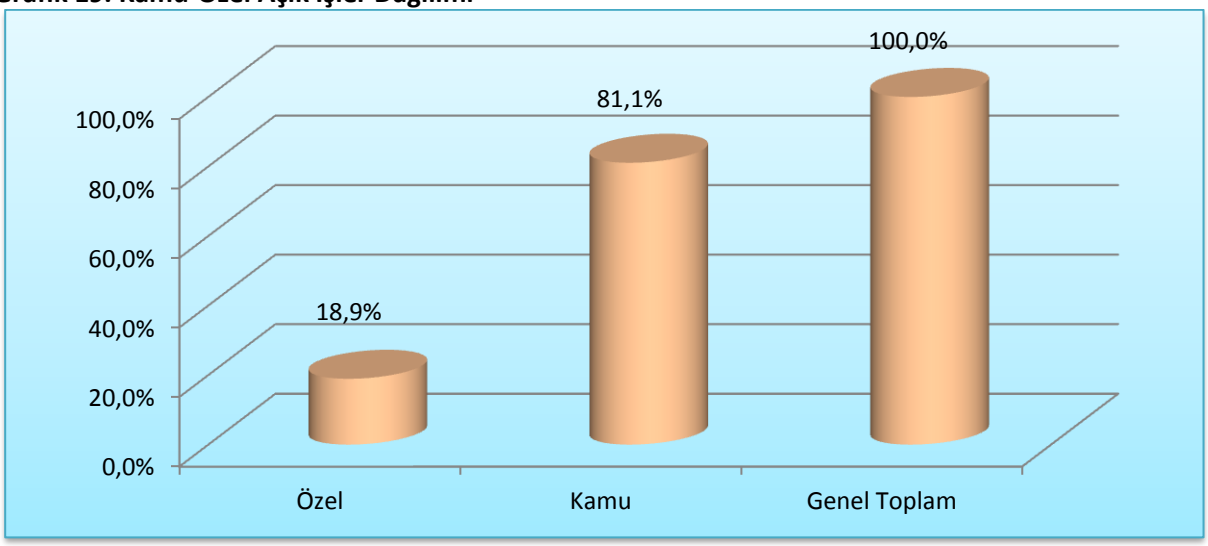

Kaynak: İl İPTA

Tablo 8. Kamu-Özel Açık İşler Dağılımı

	Özel	Kamu	Genel Toplam
SİİRT	644	2757	3401
Türkiye Toplam	851136	140668	991804

Kaynak: İl İPTA

2012 yılı içerisinde Siirt'te ve Türkiye genelinde kamu ve özel iş yerlerine yönelik açılan açık iş talepleri verilmiştir. Siirt'te özel iş yerlerinde 644 kamuda 2.757 açık iş talebi verilmiştir. Genel ortalamada bu sayı özel işyerlerinde, Türkiye genelinde 851.136 kamuda ise 140.668'dir. Siirt'in özel ve kamuya yönelik açık iş taleplerinin toplamı 3.401'dir. Bu sayı Türkiye genelinde 991.804'tür. Buna göre Siirt'in Türkiye genelinde ortalaması % 0,3'tür.

Tablo 9. Meslek Grubuna Göre Açık İşler

	BÜRO HİZMETLERİ	HİZMET VE SATIŞ	NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	SANATKARLAR	TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER	TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	YÖNETİCİLER	Genel Toplam
SİİRT	22	65	2885	2	33	123	43	223	5	3401
Türkiye	78182	118845	506818	5371	34754	102277	47770	95453	2334	991804

Kaynak: İl İŞKUR

Bu tabloya göre Siirt genelinde nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda yığılma olmuştur. Bu yığılmanın aynı meslek grubunda Türkiye genelinde de yığılma gösterdiği görülmektedir. Bu meslek grubunun Siirt ortalaması Türkiye geneli ortalamanın % 0,6'sıdır.

2012 yılı Siirt ve Türkiye genelinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayısı verilmiştir. (Tablo ek-4-1) Bu verilere göre kayıtlarımızda en çok, Beden İşçisi (Genel) mesleğine mensup kişiler kayıtlıdır. Bu sayı Siirt ili genelinde, 5.967'dir. Türkiye geneli ortalamaya dikkat ettiğimizde bu sayı aynı meslekte 580.621 kişidir. Siirt'in Türkiye geneli rakama oranı % 1'dir. Siirt geneli, mesleklere göre kayıtlı işsiz sayısında ikinci sırayı 760 kişi ile Büro Memuru (Genel) mesleği almaktadır. Bu meslek grubu Türkiye genelinde de 142.007 kişi ile ikinci sırada yer almaktadır. Tabloya dikkat edildiğinde nitelik gerektiren mesleklerde sayı azalmaktadır. Bu da nitelikli iş gücünün yetiştirilmesi konusunda Türkiye'de çalışmaların genişletilmesini beraberinde getirecektir.

Tablo 10. Yaş Gruplarına Göre Kayıtlı İşsiz Sayıları

Yaş Grubu	**15-19**	**20-24**	**25-29**	**30-34**	**35-39**	**40-44**	**45-49**	**50-54**	**55-59**	**60-64**	**65 VE DAHA BÜYÜK**	**Genel Toplam**
SİİRT	894	2992	2406	1699	1081	833	634	306	228	126	70	11269
Genel Toplam	82.403	474.173	524.838	428.572	321.909	245.856	169.653	72.834	32.803	12.639	6.582	2.372.262

Kaynak: İl İŞKUR

Yukarıdaki tabloda 2012 yılına ait kayıtlı işsiz sayısı verilmiştir. Bu verilere göre Siirt'te 11.269 kayıtlı işsiz mevcuttur. Bu verilere göre kimi yaş gruplarında daha yoğun kayıtlı işsiz mevcuttur. Bu yaş gruplarından ilk sırayı 2.992 kişi ile 20-24 yaş aralığı almaktadır. Bu oran Türkiye geneli 20-24 yaş aralığı genel sayının % 0,6'sıdır. Genel toplama bakıldığında Türkiye geneli kayıtlı işsizlerin yoğunluk gösterdiği yaş aralığında ilk sırayı 524.838 kişi ile 25-29 yaş aralığı almaktadır. Siirt'te 25-29 yaş aralığı işsiz sayısı 2.406 kişi ile ikinci sırada yer almaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde, yaş ve kayıtlı işsiz sayısı arasında ters orantı vardır. Yaş arttıkça kayıt sayısı düşmüştür. Genel toplama bakıldığında Siirt'te 11.269 kişi sayısı Türkiye geneli toplam sayının % 0,5'ini kapsamaktadır. Genç nüfusun işsizlik sorunu gelişmiş ülkelerdeki gibi Türkiye'nin de önemli bir sorunudur. Bu bağlamda gençlere dönük aktif istihdam tedbirlerinin önemi çok fazladır. Bunların başında istihdamı arttıracak teşviklerde bulunmak, işsizliğin yoğun olduğu yaş gruplarına yönelik kurslar düzenlemek ve yatırımları arttırmak gelmektedir.

Tablo 11. Eğitim Durumuna Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı

	Okur Yazar Olmayan	Okur Yazar	İlköğretim	Ortaöğretim (Lise ve Dengi)	Önlisans	Lisans	Yüksek Lisans	Doktora	Genel Toplam
SİİRT	497	552	6.589	2.693	628	300	10		11.269
Genel Toplam	**44.975**	**59.440**	**1.109.535**	**711.844**	**219.911**	**217.317**	**8.851**	**389**	**2.372.262**

Kaynak: İl İPTA

Yukarıdaki tabloda 2012 yılı Siirt iline ve Türkiye geneline ait eğitim durumuna göre kayıtlı işsiz sayısı verilmiştir. Bu verilere göre Siirt'te ve Türkiye genelinde, kayıtlı işsiz sayısının en yoğun olduğu eğitim durumu ilköğretimdir. Aynı şekilde kayıtlı işsiz sayılarına göre ikinci sırada Türkiye'de ve Siirt'te ortaöğretim mezunları gelmektedir. Hem Türkiye'de hem de Siirt'te eğitim seviyesinin yükselmesi ile kayıtlı işsiz sayısı düşmektedir.

Tablo 12 Eğitim Durumuna Göre Başvuru Sayısı

	Okur Yazar Olmayan	Okur Yazar	İlköğretim	Ortaöğretim (Lise ve Dengi)	Önlisans	Lisans	Yüksek Lisans	Doktora	Genel Toplam
SİİRT	278	628	7.325	2.450	523	281	6		11.491
Genel Toplam	**30.604**	**63.800**	**1.109.989**	**708.001**	**191.747**	**185.039**	**6.885**	**260**	**2.296.325**

Kaynak: İl İPTA

Yukarıdaki tabloda eğitim durumuna göre başvurular verilmiştir. Siirt ve Türkiye geneli veriler değerlendirildiğinde. Siirt bu verilere göre İlköğretim mezunları itibari ile ön plana çıkmıştır. Buna göre 7325 sayı ile ilköğretim mezunları bu sayı ile ilk sırada yer almaktadır. Ortaöğretim mezunları 2450 sayı ile ikinci sırayı, okuryazar kesim 628 sayı ile üçüncü sırayı, ön lisans mezunları 523 sayı ile dördüncü sırada yer almaktadır. Eğitim düzeyi Siirt'te ilköğretim ön plana çıkmış durumdadır. Yapılan çalışmalar eğitim durumunun başvurulara olan oranını yansıtmaktadır.

Tablo 13. Mesleklere Göre Başvuru Sayıları

MESLEKLER	SİİRT BAŞVURU SAYISI	Genel Toplam	MESLEKLER	SİİRT BAŞVURU SAYISI	TÜRKİYE GENELİ TOLAMI
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	6241	572862	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	55	33993
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	860	86976	KİLİM DOKUYUCU (EL TEZGAHI)	53	746
BÜRO MEMURU (GENEL)	538	100687	DİĞER ORMAN İŞÇİLERİ	52	2407
BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	167	20649	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	52	53649
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	129	17754	BAHÇIVAN	51	5282
GARSON (SERVİS ELEMANI)	104	27132	FIRINCI USTASI-UNLU MAMULLER	51	4002
MAKİNECİ (DİKİŞ)	92	17979	ELEKTRİK TEKNİKERİ	48	5560
AŞÇI	90	20870	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	47	20686
MUHASEBECİ	84	25799	ELEKTRİK TEKNİSYENİ	44	14524
PAZARLAMACI (SATIŞ TEMSİLCİSİ)	71	18560	MİNİBÜS ŞOFÖRÜ	44	3938
TAKSİ ŞOFÖRÜ	68	9397	DOKUMACI (EL TEZGAHI)	40	2240
ÇOCUK GELİŞİM ELEMANI	67	9385	AĞIR KAMYON ŞOFÖRÜ	40	7140
KAMYONET ŞOFÖRÜ	66	12070	CİLT BAKIM VE GÜZELLİK MESLEK ELEMANI	38	2490
GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SİLAHLI)	63	13683	KALORİFER ATEŞÇİSİ (KATI VE SIVI YAKIT)	36	4657
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	63	21000	BİLGİSAYAR PROGRAMCISI	35	4580
BÜRO İŞÇİSİ	59	16029	KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	31	6984
BEDEN İŞÇİSİ-BİNA İNŞAATI	58	9220	BİLGİSAYARLI MUHASEBE ELEMANI	30	8133
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	55	33993	DİĞER DİKİŞÇİLER VE NAKIŞÇILAR	29	1408
KİLİM DOKUYUCU (EL TEZGAHI)	53	746	BOYACI-BİNA	28	3681
DİĞER ORMAN İŞÇİLERİ	52	2407	DİĞER BÜRO MEMURLARI	28	8530

Kaynak: İl İSKUR

Yukarıdaki tabloda Siirt ve Türkiye genelinde hangi mesleklere kaç başvuru yapıldığı verilmiştir. Buna göre Siirt'te ilk sırada ve en çok başvuru sayısı ile Beden İşçisi (Genel) mesleği birinci sırada yer almaktadır. Siirt bu meslek itibari ile 6.241 sayı ile genel toplamda % 7,2'lik bir dilimi kapsamaktadır. Siirt'te başvuru sayısına göre ikinci sırada Beden İşçisi (Temizlik) mesleği ile 860 başvuru ile genel toplam içinde % 1'lik pay almıştır.

Mesleklere yapılan başvurular dikkate alındığında hem Siirt'te hem de Türkiye geneli genel başvuru sayısında nitelik gerektirmeyen işlere yapılan başvurular, nitelik gerektiren işlere yapılan başvurulara göre büyük pay yer almıştır. Bu da nitelikli eleman temininin sıkıntılarının var olduğunu göstermektedir. Nitelik gerektiren mesleklere bakıldığında Siirt'te ilk sırayı 538 sayı ile Büro Memuru (Genel) mesleği ön plandadır. Bu da Türkiye geneli ortalamada % 0,5'lik bir dilime tekabül etmektedir.

Nitelikli eleman temininin kolaylaştırılması çeşitli çalışmalar gerektirmektedir. Gerek İŞKUR'un gerekse halk eğitim merkezleri gibi vatandaşın meslek edinmesine kolaylık sağlayan kurum ve kuruluşların daha fazla eğitim ile daha fazla sayıda niteliksiz vatandaşa ulaşması gerekmektedir. Bu tür çalışmalar sonucunda hem nitelikli eleman temini kısmen de olsa karşılanacak hem de vatandaşın çeşitli meslek dallarında iş bulması kolaylaşacaktır.

Tablo 14. Bekleme Sürelerine Göre Kayıtlı İşsiz Dağılımı

	1-6 AY	7- 12 AY	1-2 YIL	2 YILDAN FAZLA	Genel Toplam
SİİRT	3.486	3.485	2.556	1440	10.967
Genel Toplam	**699.091**	**435.656**	**680.298**	**434.432**	**2.251.377**

Kaynak: İl İŞKUR

Yukarıdaki tabloda 2012 yılı Siirt ve Türkiye geneli bekleme süresine göre işsiz sayısı verilmiştir. Bu verilere göre bekleme süresine göre işsiz sayısında en çok yığılma 3.486 kişi ile 1-6 ay arası bekleyenlerde olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde de en çok yığılma 699.091 kişi ile 1-6 ay arası bekleyenlerde olduğu görülmektedir. Bekleme sürelerindeki genel toplam Siirt'te 10.967 Türkiye geneli ise 2.251.377 Siirt'in bu sayıya oranı % 0,5'tir.

(Tablo ek 4- ek-2 tablo) Siirt'te ve Türkiye genelinde sektör bazında açık iş dağılımı verilmiştir. Siirt sektör bazında ilk sırayı Eğitim İkinci sırayı Diğer hizmet faaliyetleri Üçüncü sırayı ise Bilgi ve İletişim almaktadır. Sektörlerin il genelindeki gelişmişliği değerlendirildiğinde Siirt eğitim alanında diğer sektörlere göre ön plana çıkmıştır. Açık işler en az tarım, ormancılık ve balıkçılık sektöründe görülürken, Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri ve madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe açık işler hiç olmamıştır.

Tablo 15. Sosyal Durumuna Göre İşe Yerleştirme Sayıları

	Normal	Özürlü	Eski Hükümlü	TMY (Terorle Mücadelede Yaralanan)	Genel Toplam
SİİRT	3156	16	4		3176
Genel Toplam	520713	35531	342	1	556587

Kaynak: İl İPTA

Yukarıdaki tabloda 2012 yılı sosyal durum açısından işe yerleştirmeler verilmiştir. Bu duruma göre Siirt'te normal durum bazında işe yerleştirilenlerin sayısı 3.156'dır. Bu sayı Türkiye genelinde normal işe yerleştirmelerin genel toplamının % 0,6'sını kapsamaktadır. Bu doğrultuda ikinci sırada 16 özürlü ve üçüncü sırada 4 eski hükümlü işe yerleştirilmiştir. Siirt'in işe yerleştirilen eski hükümlü sayısı genel toplamın eski hükümlü sayısının % 1,2'sidir. İşe yerleştirmelerin Siirt'teki sayısı 3.176'dır ve Türkiye geneli toplam işe yerleştirme 556.587'dır. Siirt'in toplamda oranı % 0,6'dır.

Tablo 16. Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirme Sayıları

	Okur Yazar Olmayan	Okur Yazar	İlköğretim	Ortaöğretim (Lise ve Dengi)	Ön lisans	Lisans	Yüksek Lisans	Doktora	Genel Toplam
SİİRT	31	237	2.293	519	67	28	1		3.176
Genel Toplam	2.602	20.965	318.636	159.761	32.547	21.425	644	7	556.587

Kaynak: İl İPTA

Yukarıdaki tabloda 2012 yılı eğitim durumuna göre işe yerleştirmeler verilmiştir. Bu tabloya göre Siirt'te en çok işe yerleştirme 2293 sayı ile ilköğretim mezunları arasında yapılmıştır. İkinci sırada 519 sayı ile ortaöğretim (lise ve dengi) mezunları arasında üçüncü sırada ise 237 kişi ile okuryazarlar arasında yapılmıştır. Türkiye geneli değerlendirmek gerekirse ilk sırayı 318.636 kişi ile ilköğretim mezunları, ikinci sırayı 159.761 sayı ile lise mezunları, üçüncü sırayı 32.547 kişi ile ön lisans mezunları almaktadır.

Tablo 17. Kamu-Özel İşyerlerine Göre İşe Yerleştirme Sayıları

	Özel	Kamu	Genel Toplam
SİİRT	428	2.748	3.176
Genel Toplam	418.939	137.648	556.587

Kaynak: İl İPTA

Yukarıdaki tabloda 2012 yılı içerisinde kamu ve özel iş yerlerine yapılan yerleştirmeler verilmiştir. Bu verilere göre Siirt ilinde özel iş yerlerine 428 kişi kamuya ise 2.748 kişi yerleştirilmiştir. Türkiye geneli işe yerleştirilmelere bakıldığında, özel işyerlerine 418.939 kişi kamuya ise 137.648 kişi yerleştirilmiştir.

Siirt'te özel işyerlerine alınan sayı Türkiye geneli özel işyerlerine alınan sayının % 0,1'idir. Siirt'te kamu sektörüne alınan sayı ise Türkiye geneli kamuya alınan sayının % 2'dir. Genel toplama bakıldığında Siirt'e toplam 3.176 kişi işe yerleştirilmiş bu sayı Türkiye geneli toplam sayının % 0,6'sıdır.

Tablo 18. Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları

İŞE YERLEŞTİRME (MESLEK)	SİİRT	GENEL	İŞE YERLEŞTİRME (MESLEK)	SİİRT	GENEL
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	2.072	229.943	BETON VE BETONARME KALIPÇISI	9	188
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	753	37.294	ELEKTRİK TEKNİKERİ	9	671
MAKİNECİ (DİKİŞ)	78	8.115	BEKO LODER (KAZICI - YÜKLEYİCİ) OPERATÖRÜ	8	21
AĞIR KAMYON ŞOFÖRÜ	23	362	DİĞER USTABAŞI/POSTABAŞI/FORMENLER	8	46
GARSON (SERVİS ELEMANI)	16	6.017	BÜRO İŞÇİSİ	7	2.125
FIRINCI USTASI-UNLU MAMULLER	14	392	BÜRO MEMURU (İDARİ İŞLER)	7	145
KİLİM DOKUYUCU (EL TEZGAHI)	13	34	İŞ MAKİNELERİ YAĞCISI	6	88
KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	13	1.511	PAZARLAMACI (SATIŞ TEMSİLCİSİ)	6	1.644
GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SİLAHSIZ)	12	787	AŞÇI	5	2.610
BETONARMECİ	10	25	KOMİ (GARSON YARDIMCISI)	4	1293

Kaynak: İl İPTA

Yukarıdaki tabloda 2012 yılında Siirt'e ait ilk 20 meslek bazında işe yerleştirmeler verilmiştir. Tabloya bakıldığında Siirt'te ilk sırayı meslek bazında Beden İşçisi (Genel) mesleği 2.072 sayı ile birinci sıradadır. İkinci sırada Beden İşçisi (Temizlik) mesleği 753 sayı ile yer almaktadır. Türkiye geneli bakıldığında Beden İşçisi (Genel) birinci sırada, Beden İşçisi (Temizlik) ikinci sırada yer almaktadır. Görüldüğü gibi sıralama Siirt'le paralellik göstermektedir.

Tablo 19. Meslek Gruplarına Göre İşe Yerleştirme Sayıları

	BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	YÖNETİCİLER	Genel Toplam
SİİRT	16	47	2840	2	22	86	29	130	4	3176
Genel Toplam	41534	65913	318556	3514	15074	44493	17646	48779	1078	556587

Kaynak: İl İPTA

Yukarıdaki tabloda, 2012 yılı meslek-grup bazında işe yerleştirme verileri verilmiştir. Bu verilere göre Siirt'te ilk sırada, nitelik gerektirmeyen mesleklerde alım yapılmıştır. Aynı şekilde Türkiye genelinde de ilk sırada en çok alım nitelik gerektirmeyen mesleklerde yapılmıştır. Siirt'te ikinci sırada en çok alım Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar mesleğinde gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde ikinci sırada en çok alım Hizmet ve Satış Elemanları alanında gerçekleşmiştir. Genel toplam alıma bakıldığında Siirt'e 3.176 kişi işe yerleştirilmiştir. Bu sayı Türkiye geneli toplam sayının % 0,6'sıdır.

Tablo 20. Sektörlere Göre İşe Yerleştirme Sayıları

SEKTÖR	SİİRT	Genel Toplam
Bilgi ve iletişim	430	33.892
Diğer hizmet faaliyetleri	458	54.364
Eğitim	484	33.418
Finans ve sigorta faaliyetleri	94	6.901
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	377	59.440
İmalat	142	155.869
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	8	8.075
İnşaat	166	30.908
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	302	9.820
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	36	18.560
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	16	2.139
Madencilik ve taş ocakçılığı		4.160
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	260	40.497
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	266	13.446
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	7	12.966
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	2	44.626
Ulaştırma ve depolama	128	22.451
Genel Toplam	3176	556.587

Kaynak: İl İPTA

Yukarıdaki tabloda, 2012 yılına ait sektör bazında işe yerleştirmeler verilmiştir. Bu tabloya göre Siirt'te en çok işe yerleştirme Eğitim alanında, ikinci sırada diğer Hizmet Faaliyetleri alanında, üçüncü sırada ise Bilgi ve İletişim alanında olmuştur. Türkiye geneline bakıldığında ilk üç sırayı sırayla İmalat, İdari ve Destek Hizmetleri Faaliyetleri ve Diğer Hizmet Faaliyetleri yer almaktadır. Genel toplamda Siirt 3.176 kişi işe yerleştirmiştir. Bu sayı Türkiye geneli işe alınan 556.587 sayısının % 0,6'sıdır.

Tablo. 21 Mesleklere Göre Açık İşler

MESLEK	SİİRT	GENEL	MESLEK	SİİRT	GENEL
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	2101	366.718	KOMİ (GARSON YARDIMCISI)	6	4.650
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	745	48.132	İŞ MAKİNELERİ TAMİRCİSİ	6	253
MAKİNECİ (DİKİŞ)	118	18.058	OTO BAKIM-ONARIMCISI	6	848
AĞIR KAMYON ŞOFÖRÜ	52	832	DÖNER USTASI	5	236
KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	23	5.003	DİNAMİTÇİ	4	12
GARSON (SERVİS ELEMANI)	22	15.768	DUVARCI	4	765
PAZARLAMACI (SATIŞ TEMSİLCİSİ)	16	6.820	MATEMATİK ÖĞRETMENİ-	4	315
FIRINCI USTASI-UNLU MAMULLER	15	820	OTO ELEKTRİKÇİSİ	4	676
BETONARMECİ	13	30	PROJE YAZMA ELEMANI	4	14
KİLİM DOKUYUCU (EL TEZGAHI)	13	34	SIVACI	4	252
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	12	4.284	TARİH ÖĞRETMENİ-ORTAÖĞRETİM	4	82
GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SİLAHSIZ)	12	1.758	DİNGİL TAMİRCİSİ (MOTORLU TAŞIT)	4	6
DEPO HAMALI	10	2.140	AŞÇI YARDIMCISI	3	4.226
BETON VE BETONARME KALIPÇISI	9	256	BULAŞIKÇI (STEVARD)	3	7.114
BÜRO İŞÇİSİ	9	3.166	ÇAYCI	3	1.344
LODER (KAZICI - YÜKLEYİCİ) OPERATÖRÜ	9	68	HEMŞİRE	3	1.986
ELEKTRİK TEKNİKERİ	9	2.222	ÖN MUHASEBECİ	3	7.860
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	9	7.551	EKSKAVATÖR (KAZICI) OPERATÖRÜ	3	290
DİĞER USTABAŞI/POSTABAŞI/FORMENLER	8	139	ELEKTRİK TEKNİSYENİ	3	5.817
GREYDER OPERATÖRÜ	8	332	İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ	3	760
KEPÇE OPERATÖRÜ	8	446	ROK (ZEMİN DELİCİ) MAKİNESİ OPERATÖRÜ	3	4
BÜRO MEMURU (İDARİ İŞLER)	7	291	ÜTÜCÜ	3	2.698
MUHASEBECİ	7	4.042	BAYAN KUAFÖRÜ	2	449
İŞ MAKİNELERİ YAĞCISI	7	122	BÜRO MEMURU (GENEL)	2	20.913
AŞÇI	6	6.033	COĞRAFYA ÖĞRETMENİ-ORTAÖĞRETİM	2	60

Kaynak: İl İPTA

Yukarıdaki veriler 2012 yılı Siirt'te ve Türkiye genelinde mesleklere göre açık işlerin verileridir. Bu verilere göre Siirt'te ilk sırayı Beden İşçisi 2101 kişi ile alırken, ikinci sırayı Beden İşçisi (Temizlik) 745 kişi ile üçüncü sırayı ise Makineci (Dikiş) 118 kişi ile almaktadır. Türkiye geneline bakıldığında ilk üç meslek sırayla Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (Temizlik), ve Büro Memuru (Genel)'dur. Genel olarak bakıldığında Siirt'in ve Türkiye'nin verileri ilk üç meslekte neredeyse paralellik göstermektedir. Tabloya dikkat edildiğinde bu sayı daha çok nitelikli mesleklere indikçe çalışan sayının düştüğünü göstermektedir.

Tablo 22. Öğrenim Durumuna Göre İşsizlik Ödeneği Alanlar

	Okur Yazar Olmayan	Okur Yazar	İlköğretim	Ortaöğretim (Lise ve Dengi)	Önlisans	Lisans	TOPLAM
İÖ Ödemesi Biten Sayısı	1	2	39	30	5	7	84
İÖ Ödemesi Devam Eden Sayısı	1	5	97	63	13	9	188
İÖ Ödemesi Kesilen Sayısı	5	4	129	47	7	5	197
TOPLAM	7	11	265	140	25	21	469

Kaynak: İl İPTA

Yukarıdaki tabloda 2012 yılına ait Siirt geneli öğrenim durumuna göre işsizlik ödenekleri verilmiştir. Bu tabloya göre işsizlik ödemesi devam edenlerin eğitim seviyesi daha çok ilköğretim olarak gözükmektedir. İşsizlik ödeneği kesilen öğrenim grubu da aynı şekilde ilköğretimde görülmektedir. Toplamda İşsizlik ödemesi biten sayısı 84, işsizlik ödemesi devam eden sayısı 188, işsizlik ödeneği kesilen sayısı 197'dir.

Siirt genelinde yaş gruplarına göre işsizlik ödenekleri değişkenlik göstermektedir. 15-19 yaş grubunda işsizlik ödeneği biten sayısı 1 kişi, işsizlik ödeneği devam eden ve kesilen kişi bulunmamaktadır. 20-24 yaş grubunda işsizlik ödeneği biten sayısı 15, işsizlik ödeneği devem eden sayısı 10, işsizlik ödeneği kesilen sayısı ise 4'tür. 25-29 yaş grubunda işsizlik ödeneği biten kişi sayısı 19, işsizlik ödeneği devem eden kişi sayısı 49, işsizlik ödeneği kesilen sayısı ise 35'tir.

Bu yaş grubu önceki yaş grubuna göre daha çok yoğunluk göstermektedir. 30-34 yaş grubunda Siirt'te işsizlik ödeneği biten kişi sayısı 31, işsizlik ödeneği devam eden kişi sayısı 58, işsizlik ödeneği kesilen kişi sayısı ise 52 olmuştur. 35-39 yaş arası işsizlik ödeneği biten sayısı 9, devam eden sayısı 23, kesilen sayısı 43'tür.

40-44 yaş arası gruba bakıldığında, işsizlik ödeneği biten sayısı 5, devam eden sayısı 27, kesilen sayısı 37'dir. 45-49 yaş grubu arasında bu sayı değişkenlik göstermektedir. Bu yaş grubunda, İşsizlik ödeneği biten sayısı 12, işsizlik ödeneği devam eden sayısı 16, işsizlik ödeneği kesilen sayısı 21'dir.

50-54 yaş grubunda işsizlik ödeneği biten sayısı 0, devam eden sayısı 3, kesilen sayısı 3'tür. 55-59 yaş grubuna bakıldığında ise, işsizlik ödeneği biten sayısı 1, devam eden sayısı 1, kesilen sayısı ise, 2'dir. 60-64 yaş grubu arasında işsizlik ödeneği biten sayısı 1, devam edilen sayısı 0, kesilen sayısı 0'dır. 65 yaş ve üstü işsizlik ödeneği biten sayısı 0, devam edilen sayısı 1, kesilen sayısı 0'dır.

Genel olarak bakıldığında Siirt geneli, işsizlik ödeneği biten sayısı 84, devam eden sayısı 188, kesilen sayısı 197'dir. Bu sayı Türkiye genelinde işsizlik ödeneği biten sayısı 75.032, işsizlik ödeneği devam eden sayısı 168.835, kesilen sayısı ise 121.852'dir.

Tablo 23. Açılan Kurs Türleri ve Sayıları

	GAP II	GAP II TYÇP	GAP II/GİRİŞİMCİLİK	GİRİŞİMCİLİK	HÜKÜMLÜLERE YÖNELİK KURSLAR	İŞ.YET.KURS/ İSTİHDAM GARANTİLİ	İŞ.YET.KURS/GENEL	İŞ.YET.KURS/TYÇP	İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI(İEP)	UMEM PROJESİ	UMEM PROJESİ/İEP	GENEL TOPLAM
SİİRT	4	4	1	2	11	16	9	51	80	5	11	194
Genel Toplam	138	86	21	900	334	4564	1576	4936	8018	2359	3333	27351

Kaynak: İl İPTA

2012 yılı içerisinde Siirt'te ve Türkiye genelinde açılan kurslar ve sayıları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Bu tabloya göre Siirt bazında ilk sırayı işbaşı eğitim programı, Türkiye geneli ilk sırayı işgücü yetiştirme kursları/TYÇP almıştır. Genel toplamda Siirt genelinde açılan tüm kurs sayılarının Türkiye genelinde açılan kurs sayılarına oranı % 0,7'dir. Bu tür kursların açılması diğer tablolarda söz ettiğimiz gibi nitelikli iş gücünün karşılanması açısından olumlu sonuçlar doğuracaktır. Siirt'te yapılan iş yeri ziyaretlerinde işverenlerin sorunlarından en büyüğü nitelikli iş gücünün karşılanamamasıdır. Bu tür problemler Türkiye'nin çoğu ilinde mevcuttur. Bu yüzden işçi ve işveren açısından baktığımızda hem işçinin hem de işverenin isteğinin karşılanması bu tür kursların açılması ile kısmen de olsa çözülecektir. Avrupa ülkelerinin kalkınma hızını düşündüğümüzde hem teknolojinin gelişmesi hem de bu teknolojiyi kullanacak işgücünün yüksek olması, gelişmişlik düzeyini de beraberinde yükseltmiştir. Ülkemizin bu doğrultuda bu tür kurslar açması, ileriki yıllar için olumlu sonuçlar doğuracaktır. Yetişen nitelikli işgücü hem işverenin ihtiyacını karşılayacak hem de işsizlik oranı düşecektir.

Tablo 24. Açılan Kurs Türlerine Göre Cinsiyet bazında Katılımcı Sayıları

	SİİRT			TÜRKİYE		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	kadın	Toplam
GAP II	19	77	96	1.350	1.992	3.342
GAP II TYÇP	453	22	475	4.796	603	5.399
GAP II/GİRİŞİMCİLİK	20	8	28	323	199	522
GİRİŞİMCİLİK	37	13	50	12.804	12.149	24.953
HÜKÜMLÜLERE YÖNELİK KURSLAR	129	0	129	4.284	0	4.284
İŞ.YET.KURS/ İSTİHDAM GARANTİLİ	198	140	338	47.760	68.691	116.451
İŞ.YET.KURS/GENEL	72	98	170	9.303	24.716	34.019
İŞ.YET.KURS/TYÇP	2.507	163	2670	140.106	46.493	186.599
İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI(İEP)	85	33	118	9.060	9.510	18.570
UMEM PROJESİ	76	0	76	25.963	0	25.963
UMEM PROJESİ/İEP	31	0	31	8.486	0	8.486
Genel Toplam	3.627	5.54	4.181	264.235	164.353	428.588

Kaynak: İl İPTA

Yukarıdaki tabloda 2012 yılı, Siirt iline ve Türkiye geneline ait kurs türlerine cinsiyet bazında katılanların bilgileri verilmiştir. Bu bilgilere göre, GAP II'ye Siirt geneli erkek kadın toplamı 96 kişidir. Türkiye geneline bakıldığında, Gap II'ye toplam 3.342 kişi katılmıştır. GAP II TYÇP' ye bakıldığında Siirt geneli Erkek Kadın toplam katılımcı sayısı 475 olmuştur. Bu sayı Türkiye'de bu alanda 5.399'dur. GAP II/ Girişimcilik' te toplam erkek, kadın sayısı 28, Türkiye genelinde ise bu sayı 522' dir. Girişimcilik kursuna bakıldığında, Siirt geneli toplam sayı 50, Türkiye geneli ise bu sayı 24.953'tür. Genel toplama bakıldığında Siirt ili geneli tüm kurslara katılanların toplam sayısı 4.181, Türkiye geneli ise 428.588.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hane halkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Tablo 25 İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2012)

İŞKUR'UN UYGULADIĞI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI YÖNTEM VERİLERİ						
Dönem	Kapsamı	Period	Sınıflamalar	Yöntem	GÖRÜŞME YAPILAN İŞYERİ SAYISI[4]	
2007	50+ TÜM İŞYERLERİ	15 EKİM - 30	İSCO 88- NACE	Yüz yüze	Toplam	12.712
2008	TÜM İŞYERLERİ	15 Ekim - 5 Aralık	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	71.001
					10+ işyeri	26.409
					50+işyeri	7.224
2009/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	17 Nisan - 30 Mayıs	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	275.099
					10+ işyeri	83.404
					50+işyeri	15.273
2009/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	4 Kasım-13 Aralık	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	255.938
					10+ işyeri	80.638
					50+işyeri	15.985
2010/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	218.068
					10+ işyeri	73.418
					50+işyeri	14.476
2010/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	198.479
					10+ işyeri	69.442
					50+işyeri	14.688
2011/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	159.862
					10+ işyeri	60.501
					50+işyeri	13.393
2011/II	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	19 Aralık- 19 Ocak	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam	5.941
					10+ işyeri	3.283
					50+işyeri	1.606
2012/I	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	2 Mayıs- 15 Haziran	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam Girişim	5.225
2012/II	10 + İŞYERLERİ (TÜİK)	10 Eylül-31 Ekim	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri	53.164

Kaynak: İŞKUR

Türkiye İş Kurumu, 2012 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 10 Eylül – 31 Ekim 2012 tarihleri arasında Türkiye genelinde 53.164 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslar arası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 5" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 2012 yılı içerisinde işe giriş-çıkışlar,
- 31 Aralık 2012 ve 30 Haziran 2013 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

Talep araştırması için örnek hacmi, örnek seçimi, tahmin ve notasyon yöntemleri hakkında Ek 2'de ayrıntılı açıklama yapılmıştır.

[4] Genelleme yapılmamış işyeri sayısıdır.

[5] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Grafik 20. İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

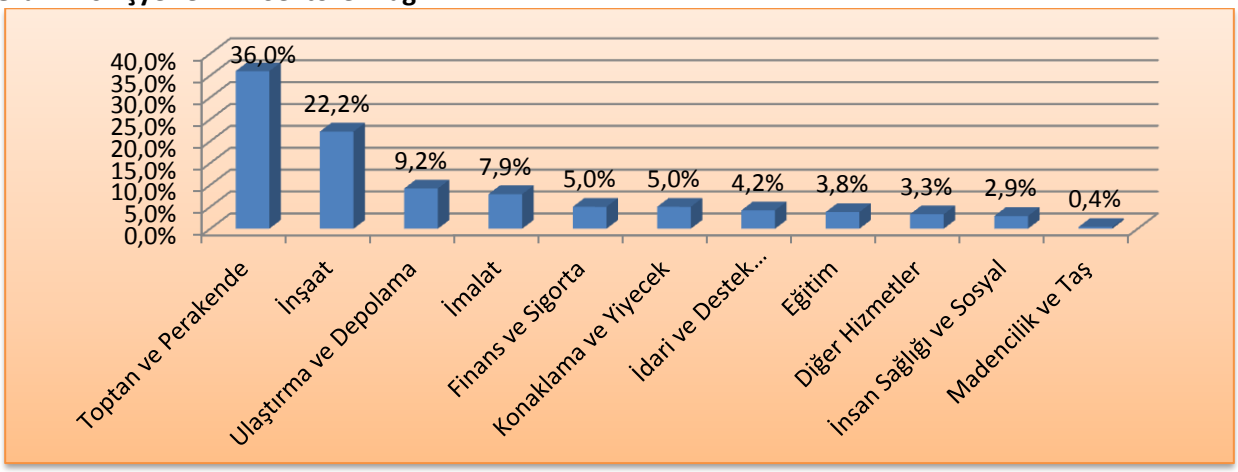

Kaynak: İl İPTA

Araştırma sonuçlarına göre Siirt ilinde işyerlerinin % 36'lık kısmını Toptan ve Perakende Ticaret sektörü oluşturmaktayken bunu % 22,2'lik oranla İnşaat sektörü takip etmektedir. Söz konusu sektörler % 58,2'lik oranla Siirt ilinde işyerlerinin yarıdan fazlasını oluşturmaktadır. Üçüncü sırada Ulaştırma ve Depolama sektörü yer almaktadır. Bu sektörü sırasıyla İmalat, Finans ve Sigorta, Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri, İdari ve Destek Hizmetleri, Eğitim, Diğer Hizmet Faaliyetleri, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Madencilik ve Taş Ocakçılığı takip etmektedir.

Grafik 21. Sektörlere Göre Çalışan Sayıları

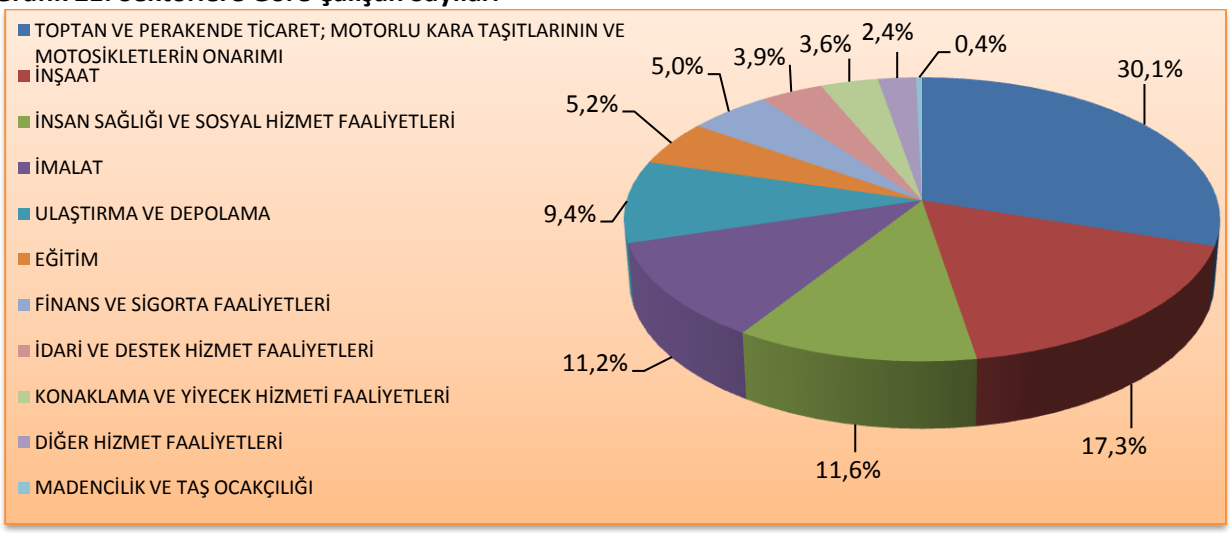

Kaynak: İl İPTA

Araştırma sonuçlarına göre çalışanların % 30,1'i Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe yer almaktadır. İlin en fazla çalışanı olan bu sektörün, Türkiye'de çalışanların sektördeki ağırlığından çok yüksektir. Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe çalışanlar Türkiye'de toplam çalışanların % 10,1'i iken, bu oran ilde % 30,1'e yükselmektedir. Türkiye'de ikinci sırada yer alan İdari ve Destek Hizmetler sektörü ilde sekizinci sıradadır. Toptan ve Perakende Ticaret sektörünü ilde % 17,3 ile İnşaat ve % 11,6 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler sektörleri takip etmektedir.

Grafik 22. Meslek Gruplarına Göre Çalışan Sayıları

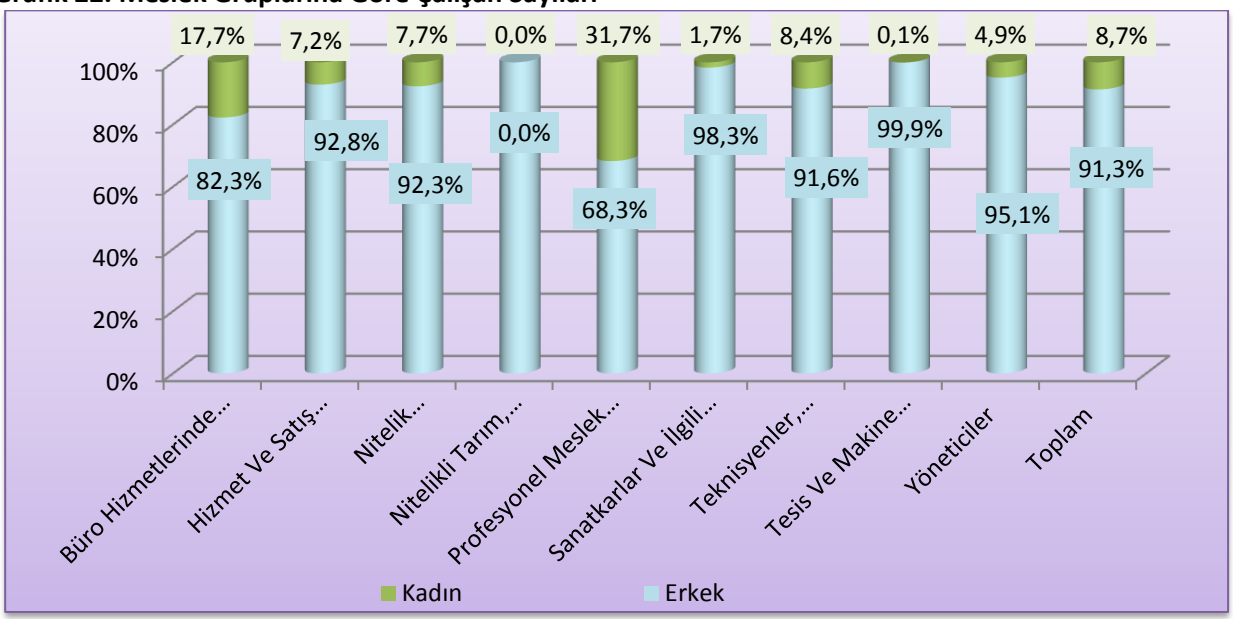

Kaynak: İl İPTA

Araştırma verileri çerçevesinde meslek gruplarına göre istihdama bakıldığında Siirt (% 28,4) ve Türkiye (% 26,4) için toplamda en fazla istihdamın nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda yoğunlaştığı görülmektedir. Toplamda ikinci olarak en fazla istihdam edilen meslek grubu Siirt ve Türkiye için farklı olup, Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar (% 16,4), Siirt için ikinci sırada yer alan meslek grubu iken, bu gurubun tamamına yakını % 99,9'unu erkekler % 0,1'ini ise kadınlar oluşturmaktadır. Türkiye için bu sırada profesyonel meslek grubunda çalışan elemanlar (% 13) oluşturmaktadır. Hizmet ve Satış elemanları (% 14,7) Siirt için üçüncü sırada meslek gurubu iken, % 92,8'ini erkekler, %7,2'sini kadınlar oluşturmaktadır. En az istihdam edilen meslek grubu Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri çalışanlarıdır. Siirt'te profesyonel meslek mensubu grubunda, istihdam edilen kadınların oranı % 31,7 iken, nitelik gerektirmeyen işler grubunda yer alan kadın çalışanların oranı ise % 7,7 olduğu görülmektedir.

Siirt'te erkek çalışanlar arasında istihdamın en fazla nitelik gerektirmeyen işler grubunda toplandığı görülmektedir. Bu gurubun % 92,3'ünü erkekler oluşturmaktadır. Siirt'te erkeklerde bu sıralamayı Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar mesleği izlemekteyken, bu mesleğin tamamına yakınını erkekler oluşturmaktadır. İstihdamın toplam olarak çok düşük olduğu Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri çalışanları mesleği dışarıda tutulduğunda; hem kadınların hem de erkeklerin toplam istihdamları içerisinde en az istihdam edildiği meslek grubunun Yöneticiler grubu olduğu görülmektedir. Yine bu gurupta erkelerin sayısal üstünlüğü söz konusudur. Bu gurubun % 95,1'ini erkekler, % 4,9'unu kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 26 Çalışanların Mesleklere Göre Dağılımı (ilk on meslek)

İlk On Meslek (Toplam)	%	İlk On Meslek (Erkek)	%	İlk On Meslek (Kadın)	%
Beden İşçisi (İnşaat)	7,2	Beden İşçisi (İnşaat)	7,9	Beden İşçisi (Temizlik)	9,4
Beden İşçisi (Temizlik)	7	Beden İşçisi (Temizlik)	6,8	Beden İşçisi (Genel)	9,2
Şoför-Yük Taşıma	5,4	Şoför-Yük Taşıma	5,9	Hemşire	8,5
Büro İşçisi	5,3	Büro İşçisi	5,4	Çocuk Gelişim Uzmanı	4,8
Beden İşçisi (Genel)	4,4	Ağır Kamyon Şoförü	4,7	Büro İşçisi	4,2
Ağır Kamyon Şoförü	4,3	Beden İşçisi (Genel)	3,9	Veri Giriş Kontrol İşl.	3,5
Güvenlik Görevlisi	3,1	Güvenlik Görevlisi	3,4	Okul Öncesi Öğretmeni	3,5
Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	2,4	Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	2,6	Muhasebeci	3,1
Şoför (Yolcu Taşıma)	1,9	Şoför (Yolcu Taşıma)	2,1	Diğer Orta Öğretim Öğ	2,7
Aşçı	1,8	Aşçı	1,9	Usta Öğretici (Diğer)	2,7
Toplam	42,7	Toplam	44,5	Toplam	51,7

Kaynak: İL İPTA

Toplam istihdamın yarısına yakınını oluşturan İlk on meslek Beden İşçisi (inşaat), Beden İşçisi (Temizlik), Şoför (Yük Taşıma), Büro İşçisi, Beden İşçisi (Genel), Ağır Kamyon Şoförü, Güvenlik Görevlisi, Pazarlamacı (Satış Temsilcisi), Şoför (Yolcu Taşıma) ve Aşçıdır. Bu kapsamda çalışanların sayısı toplam çalışanların %42,7'sini oluşturmaktadır. Yine ilk on meslekte çalışanların % 44,5 'ini erkekler oluşturmaktadır. Kadınlarda ise ilk on meslekte çalışanlar toplamın % 51,7'sini oluşturmaktadır.

Kadın çalışanların görece olarak daha etken oldukları meslekler Hemşire, Çocuk Gelişim Elemanı, Okul Öncesi Öğretmeni, Sekreter, Laborant, Tıbbi Laboratuar Teknikeri, Radyoloji Teknisyeni, Psikolog, İşitme Engelliler Sınıf Öğretmeni, Ebe, Gıda Mühendisi, Anestezi Teknikeri, Telefon Santral Operatörü, Müşteri Temsilcisi, Tıbbi Sekreter, Veznedar gibi belli bir eğitim seviyesi isteyen meslekler ile, Çamaşırhane Elemanı, Kalite Kontrolcü, Yufka Ustası, Servis Rehberi (Okul) gibi eğitimden çok belli bir beceri isteyen meslekler söz konusudur.

AÇIK İŞLER

Grafik 23. Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı 2012

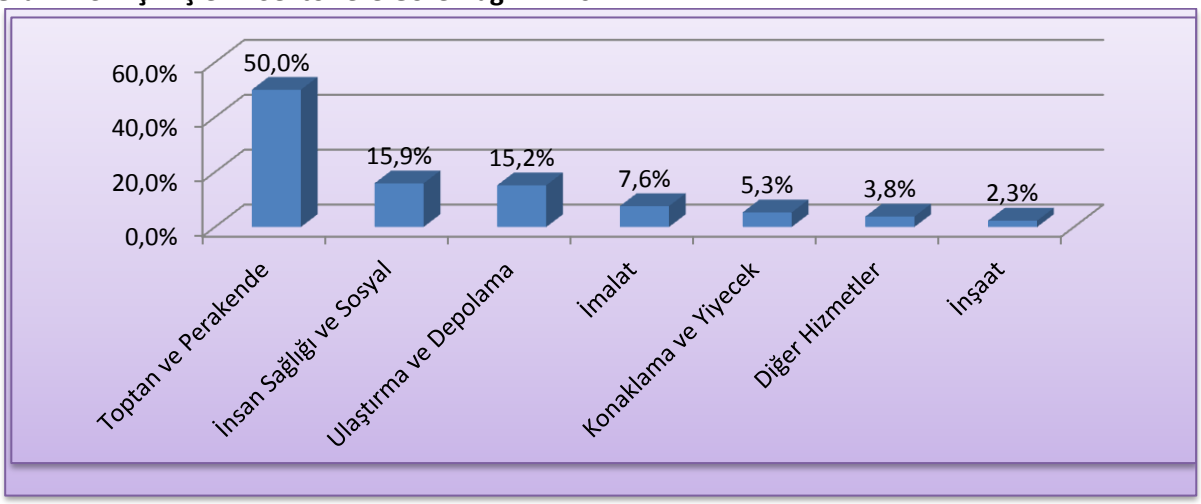

Kaynak: İl İPTA

Siirt ilinde söz konusu açık işlerin yarısı toptan ve perakende ticaret sektöründedir. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri % 15,9 ile ikinci sırayı alırken, % 15,2'lik oranla Ulaştırma ve Depolama sektörü izlemektedir. Araştırma sonucunda dikkat çeken İnşaat sektörünün % 2,3'lük oranla son sırada bulunmasıdır.

Grafik 24 Sektörlere Göre Açık İş Oranları ,%, 2012

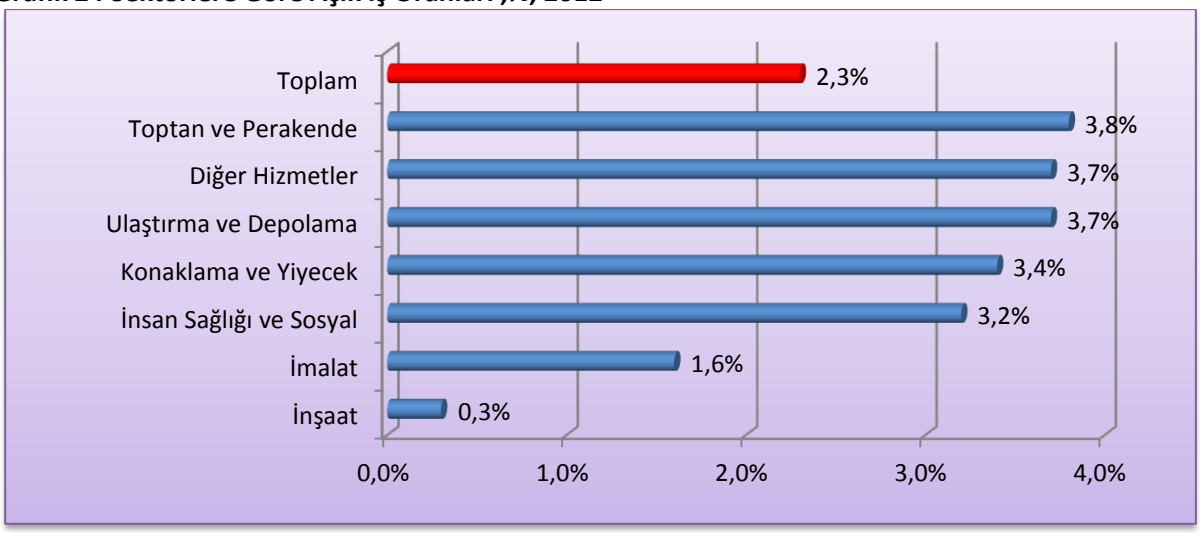

Kaynak: İl İPTA

Araştırma kapsamında açık iş oranı; mevcut açık iş sayısının mevcut istihdam/çalışan ve açık sayısının toplamına oranıdır[6]. Araştırma sonuçlarına göre Siirt ilindeki açık iş oranı % 2,3 iken Türkiye genelinde açık iş oranı % 3,34 olduğu görülmektedir. İlde oransal olarak en fazla açık iş bulunan ilk üç sektör sırasıyla Toptan ve Perakende Ticaret (% 3,8), Ulaştırma ve Depolama (% 3,7), Diğer Hizmet Faaliyetleri (% 3,7) ve Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri (% 3,4) sektörüdür.

Türkiye genelinde açık iş oranı % 3.34 olduğu görülmektedir. Oransal olarak en fazla açık iş bulunan sektörler Türkiye genelinde İnşaat (% 6,1), Gayrimenkul Faaliyetleri (% 5,67) ve İmalat (% 4.99) olarak sıralanmaktadır. İnşaat ve Gayrimenkul sektöründe açık iş oranının yüksek olmasının temel sebeplerinden biri, son yıllarda bu sektörlerin yüksek büyüme oranlarına sahip olmasıdır.

Grafik 25 Ana meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı % 2012

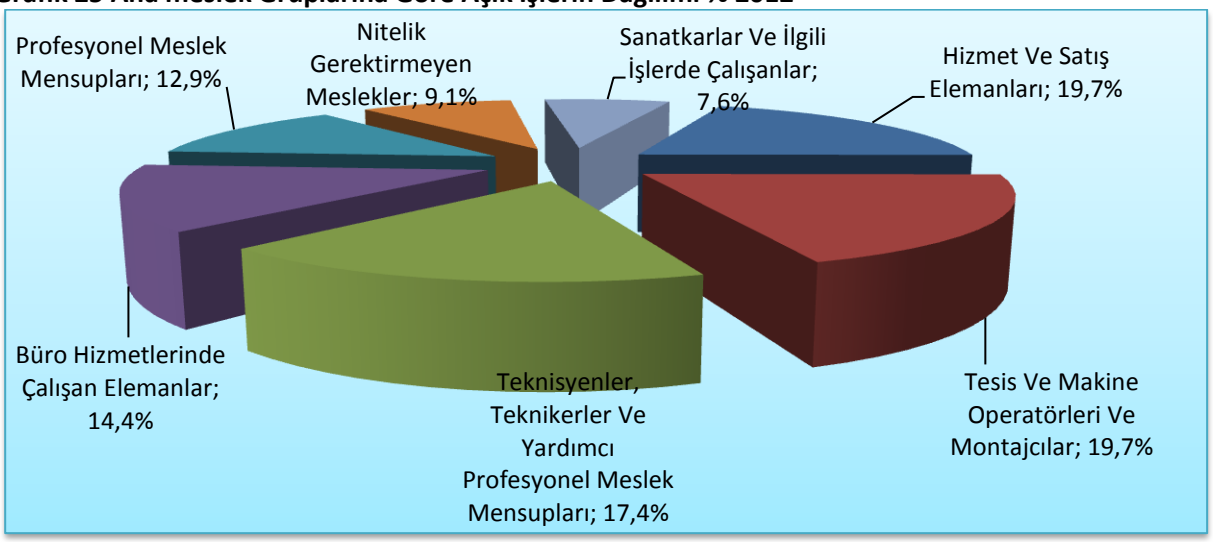

Kaynak: İL İPTA

[6] Açık İş Oranı = (Açık İş Sayısı * 100) / (Mevcut istihdam/çalışanlar + Açık İş Sayısı).

Ana meslek grupları itibariyle İlde açık iş oranının en yüksek olduğu ana meslek grubu % 19,7 ile Hizmet ve Satış Elemanları Çalışanlar ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar grubudur. İlde ikinci sırada % 17,4 ile teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları yer alırken, üçüncü sırada % 14,4 oranla büro hizmetlerinde çalışan % 12,9'luk oranla profesyonel meslek grupları dördüncü sırada nitelik gerektirmeyen meslek grupları % 9,1'lik oranla beşinci sırada ve sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar % 7,6'lık oranla son sıradadır.

Grafik 26 Ana meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Oranları, % 2012

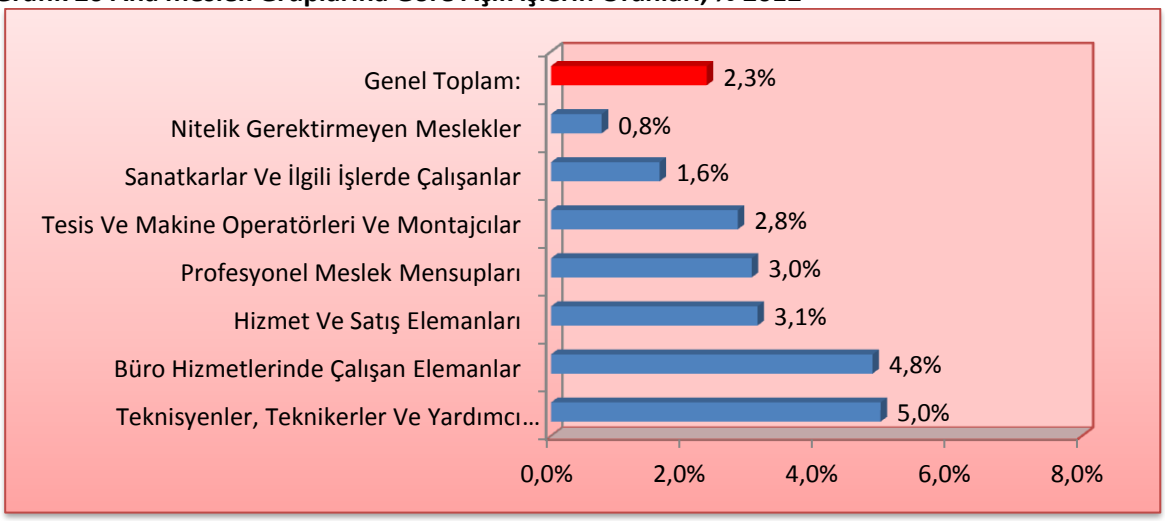

Kaynak : İL İPTA

Ana meslek gruplarına göre en yüksek açık iş oranı % 5 ile Teknisyenler, Teknikerler ve yardımcı meslek gruplarıdır. Çok küçük bir farkla % 4,8'lik oranla Büro Hizmetlerinde çalışan elemanlar ikinci sırada yer almaktadır. Hizmet ve Satış elemanları, Profesyonel Meslek Grupları ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar yine az farkla sıralamayı takip etmektedirler.

Tablo 27. En fazla Açık İş Belirtilen İlk On Mesleğin Toplam Açık İş İçindeki Oranı ,%

Ağır Kamyon Şoförü	10,6
İş Makineleri Operatörü	6,8
Tır-Çekici Şoförü	4,5
Ebe	3,8
Pazarlamacı(Satış Temsilcisi)	3,8
Şarküteri, Bakkal ve Gıda Pazarları Satış Elemanı	3,8
Beden İşçisi(Temizlik)	3,8
Oto Yedek Parça Satış Elemanı	3,0
Giyim ve Giyim Aksesuarları Satış Elemanı	3,0
Depo Hamalı	3,0
Toplam	46,2

Kaynak: İl İPTA

Meslekler itibariyle de açık işin en fazla olduğu meslek Ağır Kamyon Şoförü'dür. Açık işlerin % 10,6'sını Ağır Kamyon Şoförü oluşturmaktadır.[7] Ağır Kamyon Şoförü'nü % 6,8 ile İş Makineleri Operatörü takip etmektedir. En çok talep edilen meslekler sıralamasında ilk on meslekte yer alanlar ile diğerleri arasında ise fark minimum düzeydedir. Üçüncü sıradaki % 5 ile Tır- Çekici Şoföründen sonra % 3,8 ile Ebe, Pazarlamacı (Satış Temsilcisi), Beden İşçisi (Temizlik) ve Şarküteri, Bakkal ve Gıda Pazarları Satış Elemanı takip ederken, % 3 ile Oto Yedek Parça Satış Elemanı, Giyim ve Giyim Aksesuarları Satış Elemanı, Depo Hamalı meslekleri yer almaktadır. Açık iş sayısının en yüksek olduğu ilk on meslek toplam açık işlerin % 46,2'sini oluşturmaktadır.

Grafik 27 Açık İşler İçin istenen Eğitim Düzeyleri, % 2012

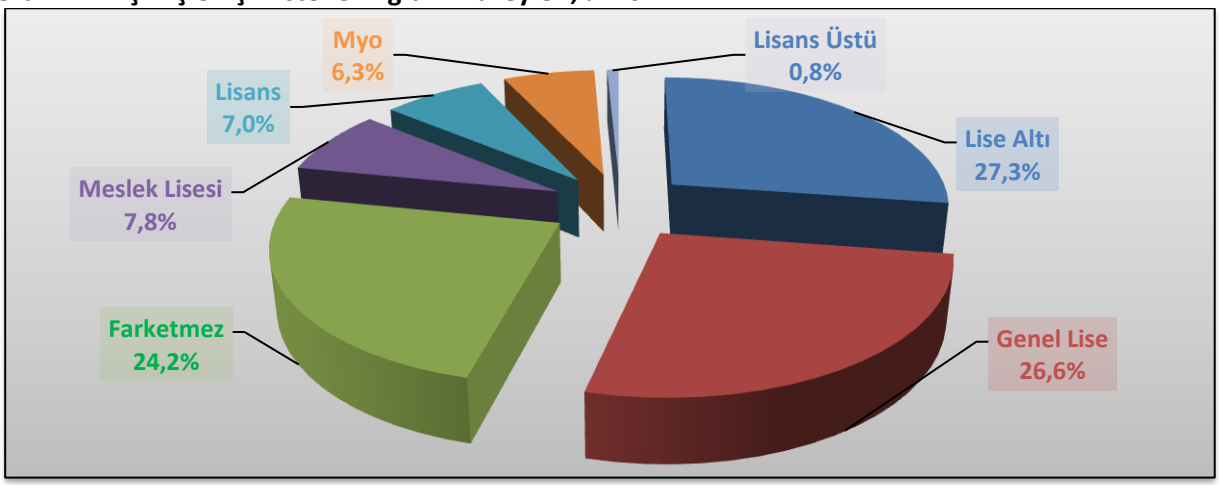

Kaynak: İl İPTA

İlde açık işlerde en çok talep edilen eğitim düzeyi lise altı eğitim olup oranı % 27,3'tür. Genel lise düzeyi % 26,6 ile ikinci sırayı alırken, üçüncü sıradaki fark etmez tercihinin dikkat çeken bir husus olduğu görülmektedir. Lisans eğitimi % 7, MYO % 6,3 oranında talep edilmektedir. Çıraklık eğitimini talep eden hiçbir işyeri olmazken, yüksek lisans eğitiminin en düşük talep edilen seviyede olduğu fark edilmektedir.

Grafik 28 Mesleklere Göre Açık İşlerin karşılanma Yolları

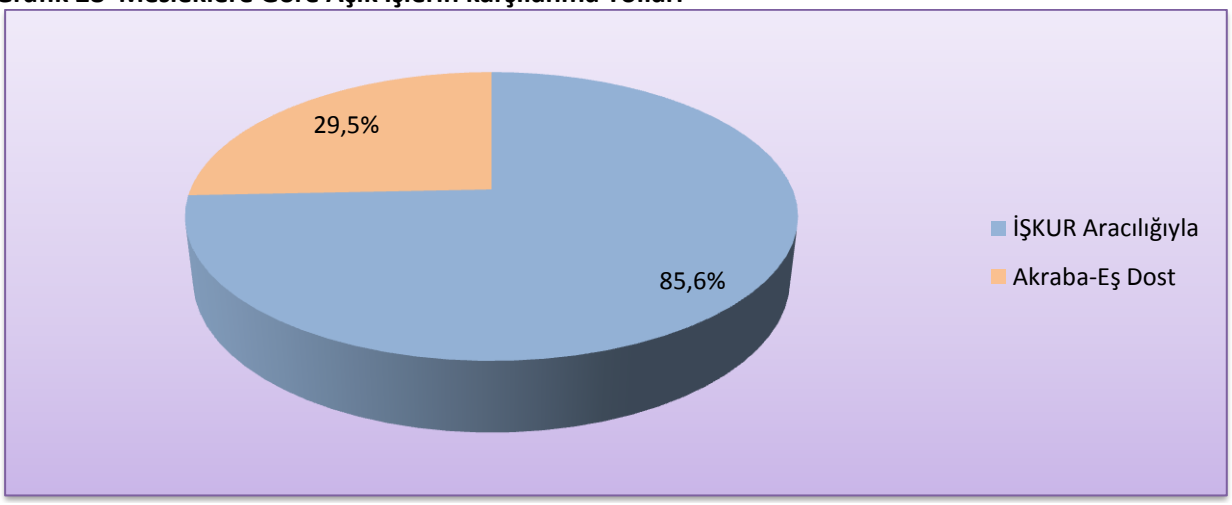

Kaynak: İl İPTA

Araştırma kapsamında işverenler ile yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen bilgilerden birisi de açık işlerin temin edilme kanallarıdır. Buna göre, Siirt'te açık işlerin temini için (Toplam 46 meslek) işverenlerin % 85,6'sı İŞKUR, % 29,5'i akraba eş dost vasıtasıyla açık işlerini kapatmaktadırlar.

[7] Ağır Kamyon Şoförü'nde görülen bu yükseklik bir işyerinden gelmektedir.

İŞKUR aracılığıyla açık işlerin karşılandığı meslek Ağır kamyon Şoförü mesleği olurken, akraba eş -dost vasıtasıyla yapılan karşılanmalar yine aynı bu meslekte görülmesi dikkat çekicidir. Bu paralel orantı hemen hemen tüm mesleklerde aynı şekilde görülmektedir.

Buna göre Siirt ilinde işverenler gazete, özel istihdam büroları, internet sitelerini açık işlerin temini için kullanmamaktadır. Ancak bu veriler doğrultusunda İŞKUR aracılığı ile açık işlerin temini Türkiye ortalamasının 49 puan üzerindedir.

Grafik 29. İlk Beş mesleğe Göre Açık İşlerin Karşılanma Yolları

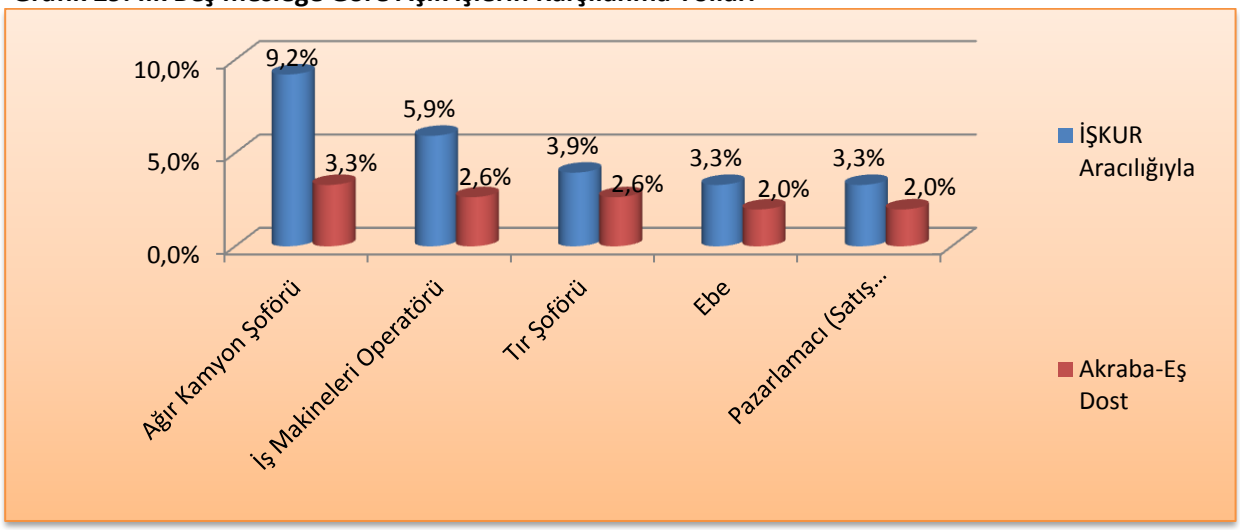

Kaynak : İL İPTA

Grafik 30. Açık İşler İçin Talep Edilen Beceri Düzeyleri

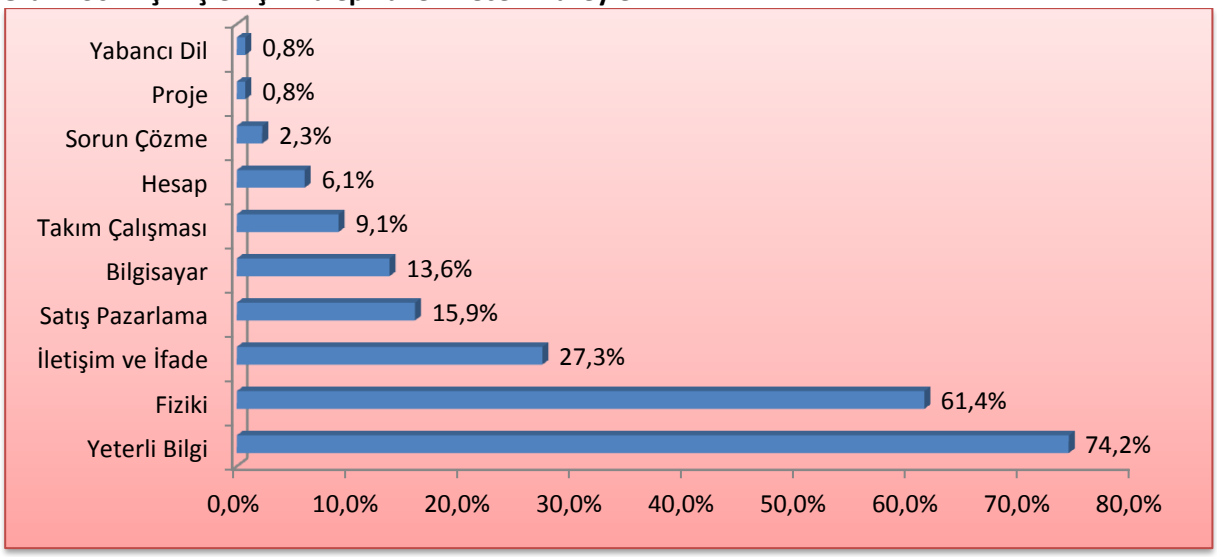

Kaynak: İl İPTA

İşverenlerden en çok talep edilen beceri, meslekte yeterli bilgiye sahip olmaktır. Meslekte yeterli bilgi becerisi % 74,2 ile ilk sırada yer almaktadır. Bu beceriyi % 61,4 ile Fiziki Güç, % 27,3 ile İletişim ve İfade, % 15,9 ile Satış Pazarlama ve % 13,6 ile Bilgisayar takip etmektedir. İşverenler tarafından birden fazla beceri düzeyi tercih edilebildiğinden toplam % 100'ü aşmaktadır.

Türkiye genelinde, iş gücüne dahil olmak isteyen bireylerde en fazla aranan nitelik, Fiziksel ve Bedensel Yeterlilik ile birlikte Mesleki Bilgi Yeterliliğidir. Fiziki beceri ve mesleki bilginin en fazla arandığı mesleklerin başında Beden işçisi, İnşaat Kalıpçısı, Makineci (Dikişçi) ve Güvenlik Görevlisi gelmektedir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Temininde güçlük çekilen meslekler işverenlerin açık işlerini istedikleri meslek ve/veya becerilere sahip çalışanlarla dolduramamaları veya zorluk çekerek doldurmaları durumunu ifade eder. Talep araştırması kapsamında işverenlere 2012 yılı içerisinde bu durumda oldukları meslekler sorulmuştur.

Grafik 31. Temininde Güçlük çekilen Mesleklerin Sektörlere Göre Dağılımı %

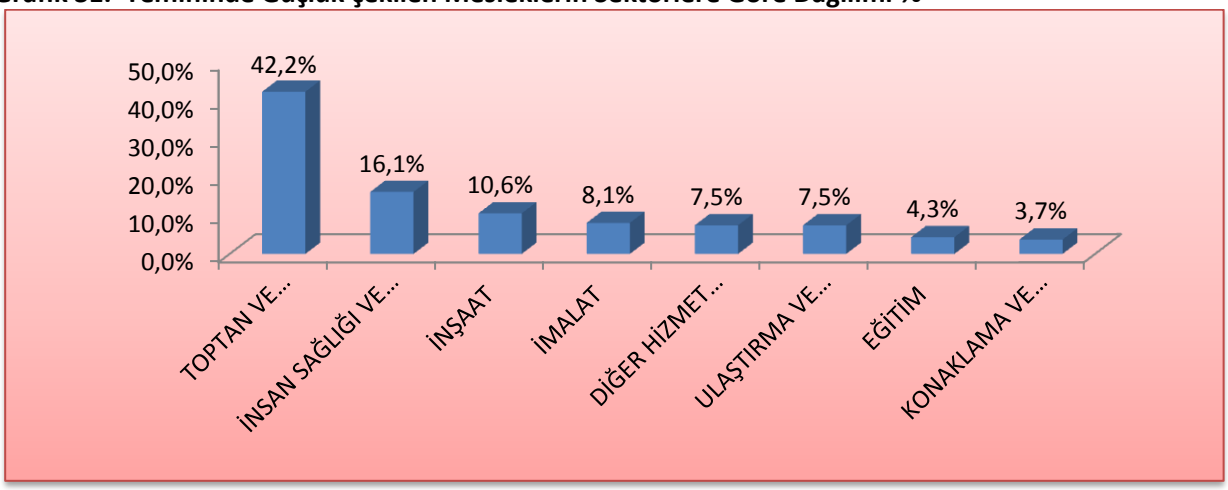

Kaynak :İL İPTA

Ankete cevap veren işyerleri içinde en yüksek oranda eleman temininde güçlük çeken sektör % 42,2 ile Toptan Perakende ve Ticaret sektörüdür. Bu sektör Türkiye genelinde % 13,5'tir. İkinci sırada İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri % 16,1 ile Türkiye oranından (% 4,7) çok farklılık göstermektedir. İlde üçüncü sırada (% 10,6) İnşaat sektörü yer alırken, Türkiye ortalamasında (% 7,4) İnşaat sektörü dördüncü sıradadır. İlde dördüncü sırada (% 8,1) İmalat sektörü yer almaktadır.

Grafik 32. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Dağılımı %

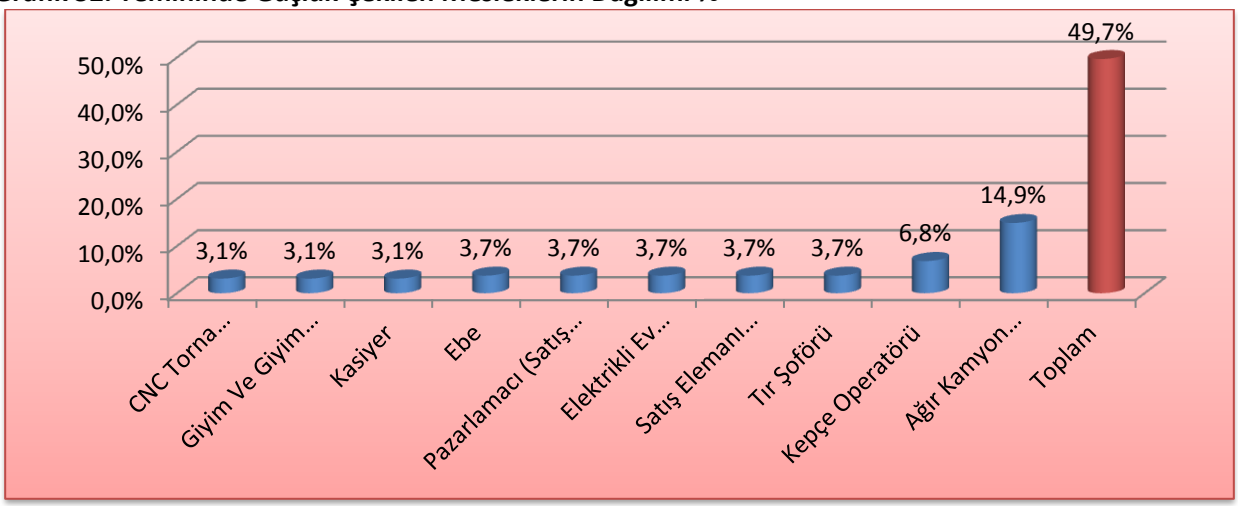

Kaynak : İL İPTA

Temininde en çok zorluk çekilen meslek Ağır Kamyon şoförleridir. Toplam temininde güçlük çekilen mesleklerin % 14,9'unu Ağır Kamyon Şoförleri oluşturmaktadır. Bu mesleği % 6,8 ile Kepçe Operatörü takip etmektedir. Temininde en çok zorluk çekilen meslekler sıralamasında ilk on meslekte yer alan diğerleri arasındaki ise fark minimum düzeydedir ve bu meslekler sırasıyla % 3,7 ile Ebe, % 3,7 ile Pazarlamacı (Satış Temsilcisi), % 3,7 ile Elektrikli Ev Aletleri Servis Teknisyeni, % 3,7 ile Satış Elemanı (Perakende), ve yine % 3,7 ile Tır-Çekici Şoförü, % 3,1 ile CNC Torna Tezgahı Operatörü, % 3,1 ile Giyim ve Giyim Aksesuarları Satış Elemanı ve son olarak % 3,1 ile Kasiyerdir.

Grafik 33. Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

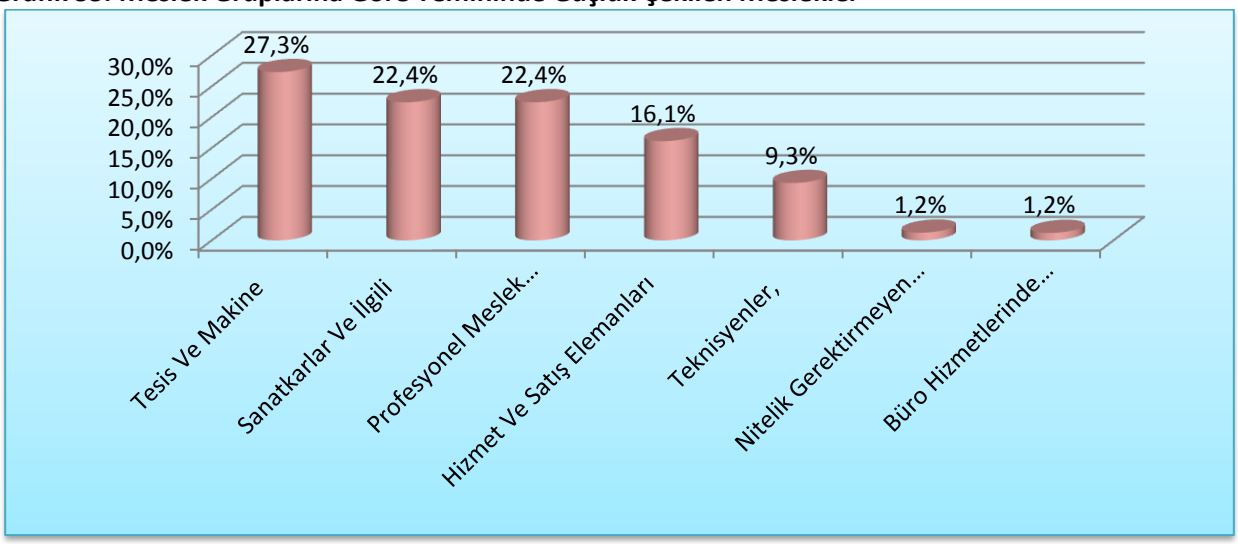

Kaynak: İl İPTA

Temininde en çok zorluk çekilen meslekler, meslek gruplarına göre sınıflandırıldığında Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar grubu % 27,3 ile en çok sıkıntı yaşayan meslek grubu olduğu görülmektedir. Bu grubun sıkıntılı olması yukarıdaki meslek dağılımında da olduğu gibi Ağır Kamyon Şoförleri ve Kepçe Operatörlerinin bu grupta yer almasından kaynaklanmaktadır. Güçlük çekilen Meslek gruplarında ikinci ve üçüncü sırayı % 22,4 ile Profesyonel Meslek Mensupları ile Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar grubu takip etmektedir. En az sıkıntı güçlük çekilen meslek grubu % 1,2 ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ve Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubudur.

Grafik 34. Mesleklerin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

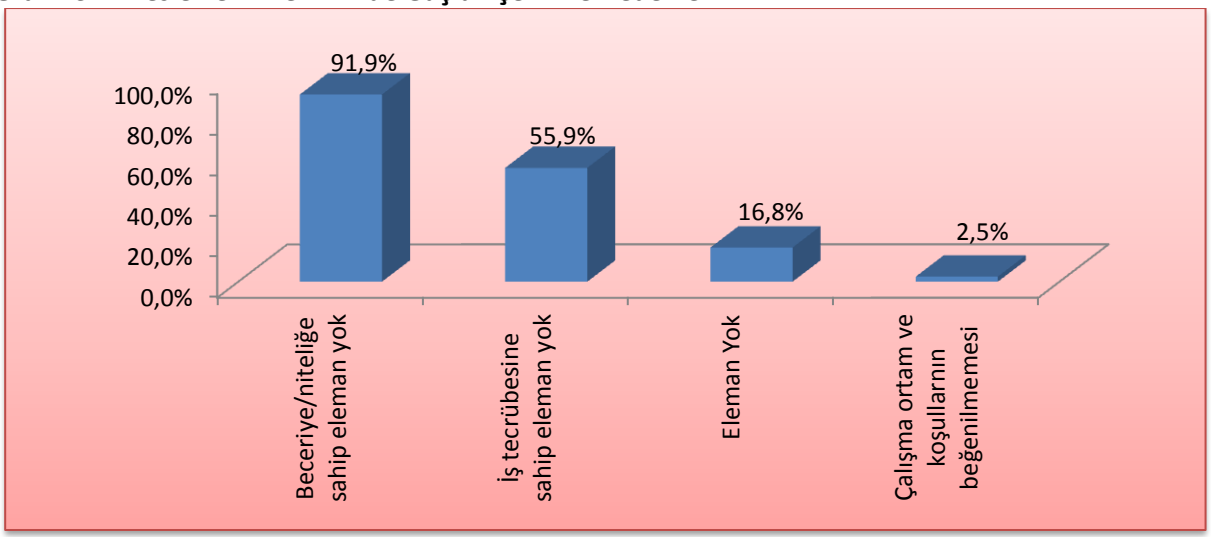

Kaynak: İl İPTA

Mesleklerin teminde güçlükte işverenlerin büyük çoğunluğu % 91,9 oranında istedikleri beceri ve niteliğe sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada % 55,9 ile elemanların yeterli iş tecrübesine sahip olmamaları, üçüncü sırada meslekte ise % 16,8 ile eleman bulunamaması gelmektedir. Tabloda dikkat çekici olan unsurun, mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenlerinin arasında önerilen ücretin az bulunması faktörünün olmamasıdır. İşverenler tarafından birden fazla temininde güçlük çekilme nedeni tercih edilebildiğinden toplam % 100'ü aşmaktadır.

Mesleklerin teminde güçlükte işverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri beceri ve niteliğe sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada elemanların yeterli iş tecrübesine sahip olmamaları, üçüncü sırada meslekte eleman bulunamaması gelmektedir. Tabloda dikkat çekici olan unsurun, mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenlerinin arasında önerilen ücretin az bulunması faktörünün olmamasıdır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Gelecek istihdam beklentisi kısa (altı aylık) ve orta (bir yıllık) dönemler itibariyle ölçülmek istenmiştir.

Tablo 28 2012 Yılı Aralık Ayı ve 2013 Yılı Haziran Ayı İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranı (%)

SEKTÖRLER	ARALIK 2012 BEKLENTİSİ	HAZİRAN 2013 BEKLENTİSİ
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	2,3%	0,0%
EĞİTİM	1,8%	0,0%
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	0,0%	0,7%
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	0,5%	1,0%
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU	0,9%	-1,0%
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	1,4%	0,8%
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	0,5%	0,5%
İMALAT	-0,5%	31,6%
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	1,7%	1,1%
İNŞAAT	0,2%	0,6%
Genel Toplam:	0,8%	3,6%

Kaynak: İl İPTA

Siirt İli İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre 2012 yılının Aralık ayı sonu itibarıyla net istihdam artışı beklentisi % 0,8 iken bu beklenti 2013 yılı Haziran ayı sonunda 2,8 puan artış göstererek % 3,6'a yükselmiştir.

2012 yılı sonu itibariyle sektörler içerisinde istihdam değişimine oransal olarak bakılacak olursa, sektör içerisinde oransal olarak en yüksek istihdam artışı beklenen üç sektörün; % 2,3 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri ve % 1,8 ile Eğitim sektörü ve % 1,7 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri olduğu görülecektir. 31 Aralık itibariyle istihdam azalışı bekleyen tek sektör İmalat sektörüdür.

2013 yılının ilk yarısı sonu itibariyle sektörler içerisinde istihdam değişimine oransal olarak bakılacak olursa, sektör içerisinde oransal olarak en yüksek istihdam artışı beklenen üç sektörün; % 31,6 ile İmalat, % 1,1 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ve % 1 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmet Faaliyetleri sektörü olduğu görülecektir. 2013 yılının ilk yarısı sonu itibariyle istihdam azalışı bekleyen tek sektör Toptan Perakende ve Ticaret sektörüdür.

Tablo 29 2012 Yılı Aralık Ayı ve 2013 Yılı Haziran Ayı İtibariyle Beklenen İstihdam Artışının Sektörlere Göre Dağılımı (%)

SEKTÖR	ARALIK 2012	HAZİRAN 2013
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	3,3%	0,0%
EĞİTİM	15,6%	0,0%
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	0,0%	0,9%
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	1,1%	0,9%
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU	16,7%	2,7%
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	7,8%	1,8%
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	1,1%	0,5%
İMALAT	16,7%	87,4%
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	13,3%	3,2%
İNŞAAT	24,4%	2,7%
Toplam	100%	100%

Kaynak: İl İPTA

Gelecek istihdam artışı beklentisinde ilde kısa ve orta dönem itibariyle sektörel dağılımda mevsimsel değişimler kendini göstermektedir. Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle gelecek bir yıllık dönemde en yüksek istihdam artışı bekleyen işyerleri çok büyük bir farkla imalat sektöründedir. Kısa vadede istihdam artışı bekleyen işyerleri % 24,4 ile İnşaat sektöründedir. İnşaatı % 16,7 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü ve İmalat sektörü takip etmektedir. Kısa dönemde en fazla istihdam artışı bekleyen dördüncü sektör ise % 15,6 ile Eğitim sektörü olurken, yakın takipçisi % 13,3 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörüdür. İstihdamın en büyük ikinci sektörü olan İnşaat sektörü mevsimsellikten etkilenmekte ve 30 Haziran itibariyle sektörde istihdam azalış göstermektedir.

31 Aralık 2012 itibariyle beklenen artış miktarının sıfır olduğu sektörler ise Elektrik Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Gayrimenkul Faaliyetleri, Maden ve Taş Ocakçılığı, Bilgi ve İletişim, Finans ve Sigorta, Kültür Sanat Eğlence Dinlence ve Spor Mesleki Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, Su Temini Kanalizasyon Atık Yönetimi ve İyileştirme sektörleridir. İşyeri büyüklüklerine göre bakıldığında, en fazla istihdam artışının beklendiği işyerleri 50 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri grubudur.

İstihdam Artışı Beklenen Meslekler

Türkiye genelinde yürütülen araştırma kapsamında işverenlerin gelecek dönemler için eleman sayısındaki artış ya da azalışları hakkında görüşleri alınarak bir takım sayısal verilere dönüştürülmüştür. Elde edilen veriler neticesinde Türkiye için 31 Aralık 2012 itibariyle işyerlerinin beklediği istihdam artışının ilk on meslekteki oranı Türkiye geneli için % 37,4 iken, Siirt'te % 50'dir.

Tablo 30. İstihdam Artışı Beklenen İlk 10 Meslek- 31 Aralık 2012 %

MESLEK (TÜRKİYE)	ORANI%	MESLEK (SİİRT)	ORANI %
Temizlik Görevlisi	21	İnşaat Elemanları Kalıpçısı	12,2
Beden İşçisi(Genel)	15	Betonarme Demircisi	5,6
Güvenlik Görevlisi	10	Beden İşçisi (Temizlik)	5,6
Beden İşçisi (İnşaat)	5,5	Ebe	4,4
Makineci (Dikiş)	5,5	Şoför (Yük Taşıma)	4,4
Satış Elemanı (Tanıtım)	4,1	Şoför (Yolcu Taşıma)	4,4
Çöp Kamyonu Sürücüsü	3,6	Sıvacı	3,3
Evde Çocuk Bakım Elemanı	3,5	Oksi-Gaz Kaynakçısı	3,3
Garson Servis Elemanı	2,9	Ahşap Doğramacı	3,3
Pazarlamacı	2,7	Plastik Doğramacı	3,3
TOPLAM	37,4	TOPLAM	5,0

Kaynak: Siirt ve Türkiye İPA 2012

Siirt'te bu toplam istihdam artışının % 43,3'ü 50 ve üstü çalışana sahip işyerlerinde, % 41,1'i ise 10-49 çalışana sahip işyerlerinde olması beklenmektedir. Türkiye genelinde ise % 42 si 10-49 aralığında ve % 48,3'ü ise 50 ve üstü, çalışana sahip işyerlerindedir.

31 Aralık 2012 itibariyle meslekler bazında beklenen artışa bakıldığında Siirt için ilk üç sırada İnşaat Elemanları Kalıpçısı, Betonarme Demircisi ve Beden İşçisi (Temizlik) yer almaktadır. Türkiye sıralaması ise Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel) ve Güvenlik Görevlisi şeklindedir.

Tablo 31. İstihdam Artışı Beklenen İlk 10 Meslekler- 30 Haziran 2013, %

MESLEK (TÜRKİYE)	ORANI	MESLEK (SİİRT)	ORANI %
Beden İşçisi (Genel)	13,0%	Konfeksiyon İşçisi	27,0
Temizlik Görevlisi	8,3%	Satış Elemanı (Perakende)	22,5
Beden İşçisi (İnşaat)	4,9%	Güvenlik Görevlisi	9,0
Garson (Servis Elemanı)	3,2%	Şoför (Yolcu Taşıma)	6,3
Güvenlik Görevlisi	3,0%	Beden İşçisi (Temizlik)	5,4
Servis Garsonu	2,4%	Plastik Doğramacı /PVC Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	5,0
Aşçı	1,8%	Satın Alma Görevlisi	4,5
Satış Elemanı (Tanıtım)	1,8%	Bilgi İşlem Destek Uzmanı	4,5
Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	1,8%	Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	1,8
Beden İşçisi (Temizlik)	1,7%	Gaz Altı Kaynakçısı	1,4
TOPLAM	41,9	TOPLAM	87,4

Kaynak: Siirt ve Türkiye İPA 2012

30 Haziran 2013 itibariyle Siirt'teki işyerlerinin ilk on meslekte beklediği istihdam artışının ilk on meslekteki oranı % 87,4 iken, Türkiye genelinde bu oran % 41,9'dur. Bu toplam istihdam artışının Siirt için % 1,4'ü 50 ve üstü çalışana sahip işyerlerinde, % 97,3 10-49 çalışana sahip işyerlerinde, olması beklenmekte, Türkiye için ise bu değerler % 55,3 ile 50 üstü, % 35,2 ile 10-49 arası çalışana sahip olan işletmelerden elde edilmiştir.

30 Haziran'da meslekler bazında değişime bakıldığında Türkiye'de ilk sırayı Beden İşçisi (genel) almaktayken Siirt'te ilk sırayı Konfeksiyon İşçisi almaktadır. Türkiye için ikinci sırada Temizlik Görevlisi bulunurken Siirt'te Satış Elemanı (Perakende) yer almaktadır. Beden İşçisi (İnşaat) Türkiye genelinde üçüncü sıradadır. Siirt'te ise üçüncü sırada Güvenlik Görevlisi yer almaktadır.

İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler

Tablo 32. İstihdam Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek- 31 Aralık 2012

MESLEK (TÜRKİYE)	ORANI	MESLEK(SİİRT)	ORANI %
Beden İşçisi (Genel)	8,4	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	22,9
Çöpçü	7,1	Beden İşçisi (İnşaat)	14,6
Beden İşçisi (İnşaat)	6,7	Depo Hamalı	12,5
Servis Garsonu	3,9	Betonarme Demircisi	10,4
Garson (Servis Elemanı)	3,8	Güvenlik Görevlisi	8,3
Temizlik Görevlisi (Hastane)	3,8	Usta Öğretici (Diğer)	8,3
Temizlik Görevlisi	3,5	Sıvacı	6,3
Güvenlik Görevlisi	3,4	Diğer Öğretmenler	6,3
Beden İşçisi (Temizlik)	2,6	Beden İşçisi (Temizlik)	6,3
Aşçı	2,2	Göz Hastalıkları Uzmanı	2,1
TOPLAM	45,4	TOPLAM	97,9

Kaynak: Siirt ve Türkiye İPA 2012

2012 yılsonunda istihdam azalışına ilişkin meslekler değerlendirmesi yaptığımızda Türkiye genelinde Beden İşçisi (Genel) % 8,4, Çöpçü % 7,1 ve Beden İşçisi (İnşaat) % 6,7 ile ilk üç sırada gelmektedir. Siirt için bu sıralama ise İnşaat Elemanları Kalıpçısı % 22,9, Beden İşçisi (İnşaat) % 14,6 ve Depo Hamalı % 12,5'tir.

31 Aralık 2012 itibariyle beklenen toplam istihdam azalışının Siirt'te % 97,9'u ilk on meslekte Türkiye genelinde ise % 45,4'ü ilk on meslektedir. Söz konusu toplam istihdam azalışının Siirt'te % 37,5'i 10-49 çalışana sahip işyerlerinde, % 62,5'i 50 ve üstü çalışana sahip işyerlerinde olması beklenmektedir. Türkiye genelinde ise en fazla daralma % 66,8 ile 50 ve üstü, % 31,1 ile 10-49 arası istihdam sağlayan işyerlerinden beklenmektedir.

Tablo 33 İstihdam Azalışı Beklenen İlk 10 Meslekler- 30 Haziran 2013

MESLEK (TÜRKİYE)	ORAN	MESLEK (SİİRT)	ORAN
Beden İşçisi (Genel)	12,0	Beden İşçisi (Genel)	100
Kasiyer	7,6		
Temizlik Görevlisi	6,0		
Beden İşçisi (İnşaat)	5,8		
Güvenlik Görevlisi	3,9		
Sevkiyat Görevlisi	2,9		
İplikçi (Ring/vater/vargel)	2,0		
Diğer Orta Öğretim Öğretmenleri	1,9		
Aşçı	1,7		
Garson (Servis Elemanı)	1,6		
TOPLAM	45,3	**TOPLAM**	**100**

Kaynak: Siirt ve Türkiye İPA 2012

2013 yılsonu ortasında meslekler bazında en fazla azalma beklenen meslekler Türkiye'de Beden İşçisi (Genel), Kasiyer ve Temizlik Görevlisi ilk üç sıraya girerken, Siirt'te yalnızca Beden İşçisi (Genel) şeklindedir.

30 Haziran 2013 itibariyle Siirt'te beklenen toplam istihdam azalışının % 100'ü Beden İşçisi (Genel) mesleğinde iken, Türkiye genelinde ise toplam istihdam azalışının % 45,3'ü ilk on meslekte gerçekleşmiştir. Bu toplam istihdam düşüşünün Siirt'te % 100'ü 10-49 çalışana sahip işyerlerinde beklenmektedir. Türkiye'de ise bu oranlar 10-49 aralığında % 52,5 ve % 40,2 ile 50 ve üstü çalışanı olan işletmelerdedir.

Grafik 35. Sektörlere Göre Net istihdam Değişim Oranı

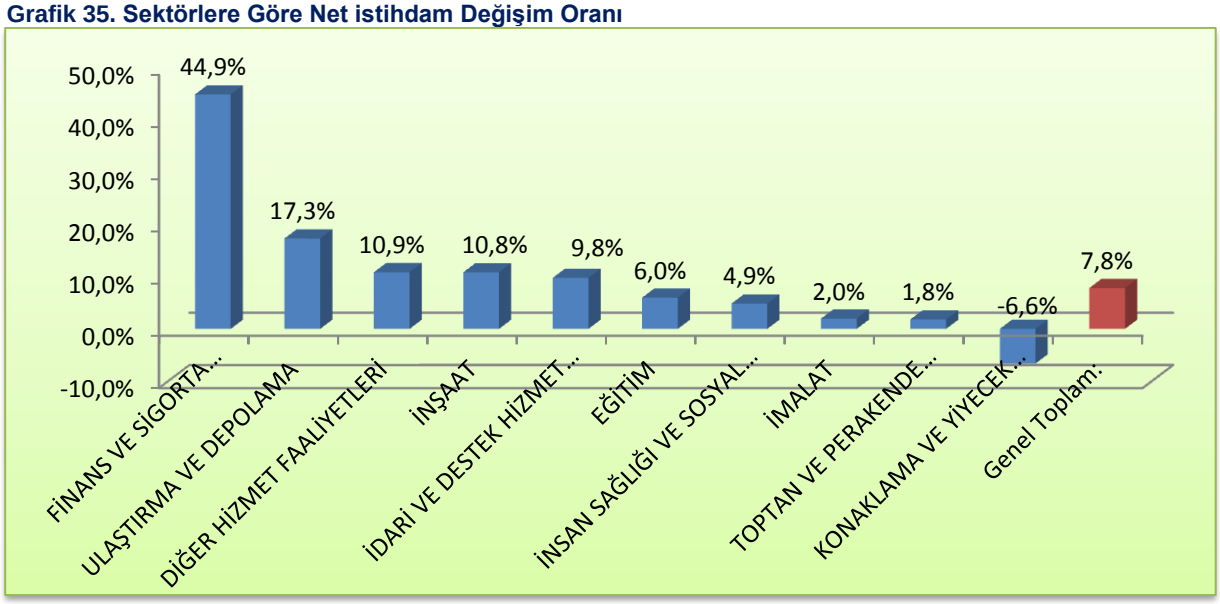

Kaynak :İL İPTA

Siirt'te net istihdam değişim oranı % 7,8 ile % 5,7 olan Türkiye net istihdam değişim oranının üstündedir.

SONUÇ

Siirt ilini kapsayan işgücü piyasası analiz çalışması esas olarak, Siirt ilinin sektörel bazda işgücü talep ve arzına ilişkin güncel durumu tespit etmek, bunun sonucunda elde edilen verilerle iş gücü piyasasının temel dinamiklerinin belirlenmesi sonucu, istihdam politikalarına yön vermektir.

Yapılan çalışmalarda 10 + istihdamlı toplam 223 işyeri yetkilisi ile yüz yüze görüşülmüş, 10 işyerine ise adreslerin güncel olmaması, işyerlerinin kapanması gibi nedenlerden dolayı ulaşılamamıştır. Adres listesi güncelleştirilmesine ve araştırma 10+ çalışanı olan işyerlerini kapsayacak şekilde düzenlenmesine rağmen, 1-9 çalışanı olan işyerlerine ciddi oranda kayma ile karşılaşılmıştır. Çalışmada yer alan istatistiksel veriler TÜİK verileri ile Çalışma ve İş Kurumu Siirt İl Müdürlüğü kaynaklarından yararlanılmıştır.

İş Gücü Piyasası Analiz Çalışması iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde iş gücü piyasasını genel görünümü yani ekonomik veriler, nüfus göstergeleri, eğitim göstergeleri, genel işgücü göstergeleri ve İŞKUR' a kayıtlı işgücü göstergelerine ilişkin tablo grafik yorum değerlendirme ve analizler yer almaktadır. İkinci bölümde ise Siirt ilinin işgücü piyasasının arz ve talep durumu, işyerleri ve mevcut istihdam, açık işler, temininde güçlük çekilen meslekler, 2012 yılında işe giriş ve çıkışlar, gelecek dönem istihdam eğilimleri (istihdam artışı ve azalışı beklenen meslekler) ortaya konularak elde edilen veriler değerlendirilmiştir.

Çalışma kapsamında Siirt iline genel bir değerlendirme yapacak olursak, ilde kent nüfusunun daha fazla olduğu ancak Türkiye ortalamasının altında olduğunu, kadın ve erkek nüfusunun birbirine yakın olduğu, çalışma yaşı (15+) nüfusunun Türkiye ortalamasının üstünde olduğu sonucuna varmaktayız. Ancak ildeki genel eğitim düzeyi düşüktür. Çalışan nüfusun yarıdan fazlası lise ve altı eğitimlilerden oluşmaktadır. Okuryazar olmayan ve diplomasız olan nüfusun büyük çoğunluğunu kadınlar oluşturmaktadır.

Siirt'te toplam çalışan sayısının yalnızca % 8,7' sini kadınlar oluşturmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altındadır. Bu kapsamda Türkiye'de dünya ortalamasının altındadır. Yerel düzeyde kadın istihdamının artırılmasına yönelik faaliyetler söz konusudur. Ancak bu çalışmaların meyveleri uzun vadede alınacaktır.

Siirt ilinde istihdam ve işgücüne katılım Türkiye ortalamasının çok altındadır. Özellikle bu nedenle Siirt göç veren bir ildir. En fazla göç eden nüfus çalışma yaşındaki nüfustur. Bu olumsuzlukları gidermek için İŞKUR mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitimler, toplum yararına çalışma programları, meslek danışmanlığı faaliyetlerini yürütmektedir. Bu faaliyetlerin olumlu sonuçları zamanla görülmektedir.

Siirt ilinde işgücü piyasası araştırması anket çalışmasına katılan işletmelerin çoğunluğunu Toptan ve Perakende Ticaret sektörü ile İnşaat sektörü oluşturmaktadır. Açık işlerin en fazla olduğu sektörde Toptan ve Perakende Ticaret sektörüdür. Ancak en fazla açık iş eğitimden çok belirli bir beceriye sahip mesleklerde söz konusudur. Buna karşılık Ebe, Anestezi Teknisyeni, Gıda Mühendisi gibi belli bir eğitim gerektiren mesleklerde de az da olsa açık iş söz konusudur.

Araştırma kapsamında işletmelere açık işlerin karşılanma yolları da sorulmuştur. İşverenlerin büyük bir çoğunluğu açık işlerini İŞKUR aracılığı ile karşıladıklarını dile getirmişlerdir. Bu da İŞKUR' un istihdamda ne kadar etkin olduğunu göstermektedir.

Anket çalışmasında işverenlere açık işleri karşılamada en çok talep ettikleri eğitim ve beceri düzeyleri de sorulmuştur. Beceri düzeyi olarak en çok ''yeterli bilgi'', eğitim düzeyi olarak ise ''lise ve altı eğitimliler'' ile''fark etmez'' cevabı dikkat çekmiştir. Ayrıca mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenleri ise büyük oranda yeterli beceri ve niteliğe sahip eleman olmamasından kaynaklanmaktadır. Buna karşılık çalışma şartları ve koşullarının beğenilmemesi çok küçük bir oranda iken önerilen ücretin beğenilmemesi söz konusu bile değildir.

Siirt ili, işgücü piyasası araştırması anket çalışması kapsamında temininde güçlük çekilen meslekler de işverenlere sorulmuştur. Temininde en çok güçlük çekilen meslek Ağır Kamyon Şoförleridir. (Bu sayının yüksek olması bir işyerinden kaynaklanmaktadır). Ağır Kamyon Şoförünü Kepçe Operatörü takip etmektedir.

Çalışma kapsamında işverenlerin gelecek dönem istihdam eğilimleri de kısa ve orta vadede genel olarak belirlenmiştir. Buna göre kısa vadede istihdam artışı beklentisi % 0,8 iken orta vadede bu oran 2,8 puan artış göstererek 3,6 ya yükselmiştir.

2012 Aralık ayı sonu itibariyle Siirt'te toplam işe alınanların sayısı 2231 iken işten çıkarılanların sayısı 1799' dur. Buna göre az da olsa istihdamda bir artış söz konusudur

.

KAYNAKÇA

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB, işyeri Durumları

TÜİK, Hane halkı İşgücü Anketleri

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

….. İLİ İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI
(İŞYERİ BİLGİ FORMU)
Sayın İşyeri Yetkilisi,
Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.
Bilgi verme ve gizlilik
Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz. 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunun Madde 21-Gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanununun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.”
Kapsam
Bu araştırma, İlinizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden tüm İşyerlerini kapsamaktadır. İlgi formunun, İşyeri sahibi veya ortakları, müdür bulunan İşyerlerinde İnsan Kaynakları, Personel, İşletme veya Muhasebe Müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir.
Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.
Örnek No:
İşyerinin Yasal Ünvanı :
İşyerinin Tabela Ünvanı:
…..
ADRES BİLGİLERİ
…..
Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin Bilgileri
…..
BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI
…..

Bölüm I - İŞYERİ FAALİYETİ

1: İşyerinin ana iktisadi faaliyetini aşağıdaki listeden işaretleyiniz(*)

01		Madencilik ve Taş ocakçılığı
02		İmalat
03		Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
04		Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
05		İnşaat
06		Toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motorsikletlerin onarımı
07		Ulaştırma ve depolama
08		Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
09		Bilgi ve iletişim
10		Finans ve sigorta faaliyetleri
11		Gayrimenkul faaliyetleri
12		Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
13		İdari ve destek hizmet faaliyetleri
14		Eğitim
15		İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
16		Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
17		Diğer hizmet faaliyetleri

(*) Sadece bir faaliyet kolu işaretlenecektir.

Sayfa 1

2: İşyerinin iktisadi faaliyet kodu işyeri listesindeki ile	Aynı		
	Değişmiş		
3: İşyeri mevsimlik çalışıyor mu?	Evet		→ Soru 4'e geçiniz.
	Hayır		→ Soru 4'e geçiniz.

Bölüm II - MEVCUT İSTİHDAM

S4: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

01	02	03	04
Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü,	Erkek	Kadın	Toplam

Bölüm III -AÇIK İŞLER

S5: İşyerinizde şu an eleman ihtiyacı duyduğunuz meslekleri ve her meslekte ihtiyaç duyulan eleman sayısını belirtiniz?

S5.1: Eleman ihtiyacı duymuyoruz ☐ → Soru 6.1'e geçiniz.

01	02	03	04	05	06
Eleman İhtiyacı Duyulan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Genel lise 3. Meslek lisesi 4. Meslek yüksekokulu 5.Lisans 6. Lisans üstü 7. Farketmez	Beceri İhtiyacı (*) 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve Bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (analitik beceri) 4. Mesleğe İlişkin yeterli bilgi 5. Proje tabanlı çalışma 6.Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 8. Takım çalışması 9-Yabancı dil 10. İletişim ve ifade yeteneği	İhtiyaç duyduğunuz elemanı şu anda hemangi bir yolla arıyor musunuz? 1-EVET 2- HAYIR	Açık işlerinizi hangi yolla arıyorsunuz (*) 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet Siteleri 5. Özel İstihdam Büroları
			1 2 3 4 5 6 7 8 9 10		1 2 3 4 5
	☐☐	☐		☐	

BÖLÜM IV. İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR

S6.1: 2012 yılı içerisinde işyerinizde eleman alımı yapıldıysa mesleklere göre belirtiniz?

S6.2: 2012 yılı içerisinde işyerinde eleman alımı yapılmadı. ☐ → Soru 7'e geçiniz.

01	02
Eleman Alınan Meslekler	Alınan Eleman Sayısı
	|_|_|

BÖLÜM IV. İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR

S7.1: İşyerinizde, 2012 yılı içerisinde eleman çıkma/çıkarılma durumunu mesleklere göre belirtiniz?

5 S7.2: 2012 yılı içerisinde işyerinde eleman çıkma/çıkarılma durumu olmadı. ☐ → Soru 8'e geçiniz.

6	01	02
7	Eleman Çıkan / Çıkarılan Meslekler	Çıkan / Çıkarılan Eleman Sayısı
8		|_|_|

BÖLÜM V. 31 ARALIK 2012 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.8: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam artışı bekliyor musunuz?	**Evet** →	**8.3'e geçiniz**
S.8.1: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	9.soruya geçiniz
S.8.2: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	9.soruya geçiniz
S8.3: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında artış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
31 Aralık 2012 tarihi itibariyle ARTIŞ olacağını düşündüğünüz meslekler	31 Aralık 2012 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **artışı** belirtiniz.	
	|_|_|	

01	02	03
S.9: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet →	9.3'e geçiniz
S.9.1: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	10.soruya geçiniz
S.9.2: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	10.soruya geçiniz
S.9.3: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında azalış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
31 Aralık 2012 tarihi itibariyle AZALIŞ olacağını düşündüğünüz meslekler	31 Aralık 2012 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **azalışı** belirtiniz.	
	|_|_|	

BÖLÜM VI. 30 HAZİRAN 2013 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.10: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet →	10.3'e geçiniz
S.10.1: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	11.soruya geçiniz
S.10.2: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	11.soruya geçiniz
S10.3: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında artış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
30 Haziran 2013 tarihi itibariyle **ARTIŞ** olacağını düşündüğünüz meslekler	30 Haziran 2013 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **artışı** belirtiniz.	
	|_|_|	

BÖLÜM VI. 30 HAZİRAN 2013 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.11: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet →	11.3'e geçiniz
S.11.1: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	12.soruya geçiniz
S.11.2: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	12.soruya geçiniz
S11.3: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında azalış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
30 Haziran 2013 tarihi itibariyle **AZALIŞ** olacağını düşündüğünüz meslekler	30 Haziran 2013 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **azalışı** belirtiniz.	
	|_|_|	

İŞKUR	BÖLÜM VII. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER	İŞKUR

S12.1: 2012 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

S12.2: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → **Anket Bitmiştir**. TEŞEKKÜRLER.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temimininde güçlük çekilen eleman sayısı	Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşıladınız mı? 1-EVET 2- HAYIR 3-KISMEN	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni (*) 1. Bu meslekte eleman bulunamaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması				
			1	2	3	4	5
01	02	03	04				
	|_|_|	|_|					

Ek 2a: Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi

İl İşgücü Piyasası Talep Araştırmasında tam sayım yapılan iller dışında tabakalı rassal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. İşgücü Piyasası Araştırmasında amaç, kapsam dâhilindeki sektör bazında İl ve Türkiye tahmini vermektir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak ve % 25 cevapsızlık oranı ilave edilerek 64 ilde tamsayım 15 ilde örnekleme şeklinde belirlenmiştir.

Örnek hacminin dağıtımı, sektör düzeyinde uzlaşık dağıtım yöntemi ile yapılmıştır.

nh = ñ [K2 + (1- K2) Mh 2] ½

ñ = Göze düşen ortalama örnek hacmi

Mh =Nh / (N / h) = h.Wh

K = Göreceli önem

h = Tabaka sayısı

nmin = K.ñ en küçük göze düşen örnek hacmi

Bu yöntem birim sayısı çok küçük dahi olsa her tabakada belirli sayıda örnek hacmini garanti etmektir. Dolayısıyla girişim sayısının çok az sayıda olduğu tabakalar yapısal olarak sistem içerisinde belirlenerek tamsayımla ele alınmıştır. Tüm sektörlerde maliyet ve işgücü dikkate alınarak nmin=125 olacak şekilde tabakalara düşen örnek hacmi belirlenmiştir.

Örneklerin seçimi ardışık basit rassal örneklem (ABRÖ) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde, birimlere (0,1] aralığında uniform dağılan sürekli rassal sayılar (permanent random number-PRN) atanır. Atanan bu rassal sayılara göre birimler küçükten büyüğe doğru dizilir, tabaka bazında belirlenen $d_h \in [0,1]$ şeklindeki sabit bir başlangıç noktasından sonraki ilk birimden başlamak üzere, tabaka bazında belirlenen örnek hacmi kadar birim örneğe seçilir.

Ek 2b: Tahmin ve Notasyonlar

Her sektörde girişimler bulundukları tabaka esas olmak üzere ABRÖ yöntemi ile örneğe seçilmişlerdir. Her tabakadan örneğe seçilen toplam n_h tane birimin π_h olarak tanımlanan bir seçim olasılığı vardır. Herhangi bir tabakadaki örnek birimin seçim olasılığı aşağıdaki gibi yazılır:

$$\pi_h = \frac{n_h}{N_h}$$

h = ele alınan ekonomik faaliyet ve büyüklük grubundaki tabaka indisi

n_h = h. tabakadaki örnek birim sayısı

N_h = h. tabakadaki toplam birim sayısı

Herhangi bir karakteristiğin (y) toplam tahmini ($\hat{Y}$), seçilen birimlerin seçim olasılıklarının tersi ile çarpımının toplamından elde edilir.

$$\hat{Y}_h = \sum_i \left(y_i / \pi_h \right) = \sum_i \frac{N_h}{n_h} y_i$$

($\hat{Y}$) toplam tahminine ilişkin h. tabakadaki varyans formulu aşağıda verilmiştir:

$$v\left(\hat{Y}_h\right) = N_h^{\,2} v\left(\bar{y}_h\right) = N_h^{\,2} \left[\sum \left(y_i - \bar{y}_h\right)^2 / \left(n_h - 1\right) \right]$$ dır.

Tabaka bazında gerçekleştirilen bu tahminlerden Türkiye toplamına tabakalı örneklemin genel kuralları kullanılarak ulaşılır. Herhangi bir karakteristiğin genel toplam tahmini

$$\hat{Y} = \sum_h \hat{Y}_h$$ şeklinde bulunur.

Toplam tahmine ilişkin varyans ise

$$v\left(\hat{Y}\right) = \sum_h v\left(\hat{Y}_h\right)$$ olarak elde edilir.

Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir. Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

R®= cevapsızlık düzeltmesi
R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

Ek 2c- Araştırma Yöntemi

İşgücü Piyasası Araştırmasında amaç, kapsam dahilindeki sektör bazında İl ve Türkiye tahmini vermektir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak ve % 25 cevapsızlık oranı ilave edilerek 66 ilde tamsayım 15 ilde örnekleme şeklinde belirlenmiştir. Geri kalan 66 ilde ise 10+işyerlerinde tam sayım uygulanmıştır. Siirt ili de tam sayım uygulanan illerden bir tanesidir.

Amaç: Talep araştırmasının amacı işsizliğin indirgenmesi ve iller bazında sektörlere göre istihdam politikalarının oluşturulması için işverenlerin talep boyutunu tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.
Coğrafi kapsam: İlçe ve köyleri de kapsayacak şekilde tüm ildir.
Birim: İldeki 10 ve daha fazla kişi çalışanı olan yerel birim işyerleridir.
Yerel birim coğrafi olarak tanımlanan bir yerdeki mal ve hizmetlere ilişkin faaliyetleri ya da bunların bir kısmını yürüten bir girişim ya da girişimin bir parçasıdır. Yerel birim girişimin; merkez, büro, mağaza, büfe, fabrika, atölye, maden ocağı, şantiye, otel, lokanta, kafe, okul, hastane, depo gibi adresi coğrafi olarak tanımlanabilen bir yerdeki yerleşik olan bölümüdür. Bu yerde ekonomik faaliyet tek bir girişim için bir ya da daha çok kişinin tam gün ya da kısmi olarak çalışmasıyla yürütülür. Girişim merkezinin bulunduğu yer de bir yerel birimdir.
Çerçeve: TÜİK'in 2011 yılı İşyeri Kayıt Sistemi işyerleri listesini oluşturmuştur. Çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için işyeri cevapsızlık formu doldurulmuştur.

Sektörel kapsam: İktisadi faaliyetlerin sınıflamasında Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetler Sınıflaması NACE Rev.2 kullanılmış ve sınıflamada yer alan 21 ana sektörden 17'si kapsama dahil edilmiştir.

B	*Madencilik ve Taş ocakçılığı*
C	*İmalat*
D	*Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı*
E	*Su temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri*
F	*İnşaat*
G	*Toptan ve Perakende Ticaret, Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı*
H	*Ulaştırma ve Depolama*
I	*Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri*
J	*Bilgi ve İletişim*
K	*Finans ve Sigorta Faaliyetleri*
L	*Gayrimenkul Faaliyetleri*
M	*Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler*
N	*İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri*
P	*Eğitim*
Q	*İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri*
R	*Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor*
S	*Diğer Hizmet Faaliyetleri*

Kapsanmayan sektörler

A	*Tarım, Ormancılık, Balıkçılık*
O	*Kamu Yönetimi ve Savunma, Zorunlu Sosyal Güvenlik*
T	*Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri*
U	*Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri*

Meslek sınıflaması: Mesleklerin tespitinde kullanılan sınıflama ISCO 2008'in Türkiye uyarlaması olan Türk Meslekler Sözlüğüdür.

Veri derleme yöntemi: İşgücü Piyasası Talep Araştırması (İPTA) alan uygulaması yüz yüze görüşme yöntemi ile 10 Eylül- 31 Ekim 2012 tarihleri arasında uygulanmıştır.

Cevapsızlık düzeltmesi: Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir. Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.
R®= cevapsızlık düzeltmesi
R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

Ek 2d- Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İllerin Adı	10+ İşyeri Sayısı
Balıkesir	1.585
Manisa	1.582
Tekirdağ	1.545
Hatay	1.416
Aydın	1.370
Şanlıurfa	1.342
Kahramanmaraş	1.327
Eskişehir	1.282
Sakarya	1.250
Malatya	1.070
Afyonkarahisar	995
Elazığ	974
Ordu	962
Kütahya	890
Erzurum	856
Van	850
Zonguldak	832
Sivas	804
Çorum	802
Çanakkale	753
Düzce	736
Uşak	691
Giresun	687
Mardin	677
Osmaniye	671
Adıyaman	644
Batman	641
Rize	607
Aksaray	602
Nevşehir	559
Edirne	517
Isparta	505
Kırklareli	485
Kastamonu	481
Yozgat	475
Amasya	445
Niğde	423
Bolu	406
Karaman	393
Yalova	386
Burdur	364
Şırnak	345
Bartın	303
Karabük	299
Bilecik	291
Bingöl	281
Sinop	280
Erzincan	278
Kırşehir	260
Artvin	244
Kırıkkale	240
Siirt	**233**
Bitlis	216
Ağrı	213
Çankırı	212
Muş	192
Kars	177
Iğdır	162
Gümüşhane	127
Kilis	119
Hakkari	117
Tunceli	93
Bayburt	77
Ardahan	57
Tamsayım Toplamı	38.698

Örnekleme Yapılan İllerin Adı	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
Adana	1.677
Ankara	1.982
Antalya	1.745
Bursa	1.838
Denizli	1.507
Diyarbakır	1.422
Gaziantep	1.472
İstanbul	2.132
İzmir	1.881
Kayseri	1.440
Kocaeli	1.737
Konya	1.658
Mersin	1.572
Muğla	1.478
Trabzon	1.393
Örneklem Toplam	24.934
Tokat (Pilot İl)	704
Samsun (Pilot İl)	1387
Araştırmada Seçilen Toplam işyeri	**65.723**

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

***İşgücü Piyasası Analizi*: Belirli** bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır**.**

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 10-Eylül-31 Ekim tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

***İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi*:** Maliye Bakanlığı kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan **"**Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2011 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için **"**işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastahane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

İKO = $\frac{\text{İş}g\text{ücü } Arzı\ (\text{İ}stihdam+\text{İş}siz)}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\ddot{u}fus}$ x 100

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = $\frac{Toplam\ istihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\ddot{u}fus}$ x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = $\frac{Kayıtdışı\ istihdam}{Toplam\ istihdam}$ x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer

işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine ençok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = $\frac{\text{İş}siz}{\text{İş}g\text{ücü } arzı\ (istihdam+\text{iş}iz)}$ x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

- 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.
- içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı
- Yetişkin işsizlik oranı içinde genç işsizlik oranının yüzdesi
- Genç işsizlik indeksi olarak tanımlan toplam işsizlik içinde gençlerin oranı
- Genç nüfus içinde genç işsizlerin oranı

Uzun süreli işsizlik: Kısa süreli işsizlik; işsizlik ödenekleri, daha önce yapılan tasarruflar veya aile üyelerinin desteği ile yönetilebilir. İşsizliği süresi uzadıkça ekonomik yıkıma yol açar. Bir yıldan fazla süreli işsizlik olarak tanımlanan uzun süreli işsizliğin değerlendirilmesinde iki ölçüt önemlidir.

- Toplam işgücü içinde uzun süreli işsizlerin oranı
- Uzun dönemli işsizlik indeksi olarak tanımlanan bir yıldan fazla süredir işsiz olanların toplam işsizlik içindeki oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma,öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. *Mevsimlik çalışanlar:* Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. *Ev işleriyle meşgul:* Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. *Eğitim/Öğretime devam ediyor:* Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. *Emekli:* Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.*Çalışamaz halde:* Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. *Diğer:* Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = $\frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus-(İstihdam+İşsiz)}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus}$ x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 2 yıl sure ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. *Beceri*, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = $\frac{(0-14 \text{ yaş nüfus} + 65 \text{ yaş nüfus})}{15-64 \text{ yaş nüfus}}$ x 100

Bölgesel Gayri Safi Katma Değer (GSKD): Bir bölgede yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin (çıktı) değerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerinin çıkarılması sonucu elde edilen değerdir.

Kişi Başı Bölgesel Gayri Safi Katma Değer: Cari fiyatlarla bölgesel gayri safi katma değerin yıl ortası bölge nüfus tahminine bölünmesi ile TL cinsinden kişi başı bölgesel gayri safi katma değer elde edilir. Hesaplanan bu değerin ithalat ağırlıklı ortalama dolar kuruna bölünmesi ile, dolar değeriyle kişi başı bölgesel gayri safi katma değere ulaşılmaktadır.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için

belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Ek 4- Ek Tablolar

MESLEKLERE GÖRE KAYITLI İŞSİZ SAYISI					
MESLEKLER	SİİRT	GENEL	MESLEKLER	SİİRT	GENEL
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	5967	580621	DOKUMACI (EL TEZGAHI)	34	1505
BÜRO MEMURU (GENEL)	760	142007	ELEKTRİK TEKNİKERİ	34	5321
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	747	92007	BİLGİSAYARLI MUHASEBE	33	8330
BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	213	26951	AĞ ÇİLE MAKİNESİ İŞÇİSİ	32	109
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	137	19408	AĞIR KAMYON ŞOFÖRÜ	32	6508
MUHASEBECİ	87	32002	BİLGİSAYAR PROGRAMCISI	31	5392
GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SİLAHLI)	85	14069	DİĞER BÜRO MEMURLARI	30	10520
ÇOCUK GELİŞİM ELEMANI	83	12103	BÜRO YÖNETİMİ VE SEKRETERLİK	30	8905
AŞÇI	80	24021	KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	30	6213
KAMYONET ŞOFÖRÜ	74	13688	BAHÇIVAN	29	5401
TAKSİ ŞOFÖRÜ	73	11183	ELEKTRİKÇİ (DİĞER)	29	9846
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	72	22344	BAYAN KUAFÖRÜ	27	4748
GARSON (SERVİS ELEMANI)	68	25819	KİLİM DOKUYUCU (EL TEZGAHI)	27	434
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	67	35912	GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SİLAHSIZ)	26	7015
BÜRO İŞÇİSİ	58	17425	AŞÇI YARDIMCISI	25	14503
BEDEN İŞÇİSİ-BİNA İNŞAATI	57	10255	ÇAYCI	25	21965
ELEKTRİK TEKNİSYENİ	51	13376	FIRINCI USTASI-UNLU MAMULLER	25	4751
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	48	13336	BOYACI-BİNA	23	4345

Sektörlere Göre Açık İş Sayıları

AÇIK İŞ (SEKTÖR)	Siirt	Türkiye geneli
Açık İş Sayısı		
Bilgi ve iletişim	430	44039
Diğer hizmet faaliyetleri	468	90243
Eğitim	486	38251
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	002	7329
Finans ve sigorta faaliyetleri	094	11188
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	379	85594
İmalat	216	336449
İnsan sağlığımı ve sosyal hizmet faaliyetleri	21	14071
İnşaat	205	53393
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	302	10089
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	56	53282
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	16	4144
Madencilik ve taş ocakçılığı		8243
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	254	66264
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	274	15159
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	8	15916
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	30	94621
Ulaştırma ve depolama	160	42050
Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri		49
Genel Toplam	3401	991804

Ek-5- Tablo1:Nüfus ve Konut Araştırması Kapsamında İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri*

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Toplam	**55 639**	**26 420**	**24 320**	**2 100**	**29 219**	**47,5**	**43,7**	**7,9**
Adana	1 536	671	595	77	864	43,7	38,7	11,4
Adıyaman	408	211	187	23	197	51,7	46,0	11,1
Afyonkarahisar	530	250	237	13	281	47,1	44,7	5,1
Ağrı	333	163	151	12	170	49,0	45,5	7,2
Amasya	255	124	116	7	131	48,5	45,6	6,0
Ankara	3 794	1 691	1 570	121	2 103	44,6	41,4	7,1
Antalya	1 559	835	790	45	723	53,6	50,7	5,4
Artvin	134	78	73	5	56	58,3	54,7	6,0
Aydın	794	391	359	33	403	49,2	45,1	8,3
Balıkesir	942	459	426	33	483	48,7	45,2	7,2
Bilecik	163	76	72	4	87	46,7	44,2	5,3
Bingöl	182	86	78	8	95	47,5	43,1	9,3
Bitlis	208	103	91	11	106	49,2	43,7	11,1
Bolu	223	105	99	6	118	47,1	44,4	5,7
Burdur	201	103	97	6	98	51,3	48,2	5,9
Bursa	2 045	985	916	69	1 060	48,2	44,8	7,0
Çanakkale	408	204	195	8	204	49,9	47,8	4,2
Çankırı	140	69	65	3	71	49,0	46,6	5,0
Çorum	415	193	183	10	221	46,6	44,1	5,3
Denizli	733	384	360	23	350	52,3	49,1	6,1
Diyarbakır	995	402	347	55	592	40,4	34,9	13,8
Edirne	335	188	177	11	147	56,2	52,9	5,9

Elazığ	418	178	159	19	241	42,5	38,0	10,6
Erzincan	167	79	74	5	88	47,4	44,4	6,4
Erzurum	549	259	242	17	290	47,2	44,1	6,6
Eskişehir	634	265	247	18	369	41,8	39,0	6,6
Gaziantep	1 134	497	460	38	637	43,9	40,5	7,6
Giresun	336	166	153	14	169	49,6	45,4	8,3
Gümüşhane	100	45	41	4	55	45,0	41,2	8,5
Hakkari	174	72	62	9	102	41,2	35,8	13,0
Hatay	1 035	474	423	51	560	45,8	40,9	10,8
Isparta	327	163	152	12	164	50,0	46,4	7,1
Mersin	1 241	570	517	54	671	46,0	41,6	9,4
İstanbul	10 368	4 983	4 565	418	5 384	48,1	44,0	8,4
İzmir	3 173	1 477	1 330	147	1 696	46,6	41,9	9,9
Kars	211	108	102	6	102	51,4	48,3	6,0
Kastamonu	292	161	156	6	131	55,2	53,3	3,5
Kayseri	917	396	368	28	522	43,1	40,1	7,0
Kırklareli	284	153	140	13	131	54,0	49,4	8,4
İl	**15 ve daha yukarı yaştaki nüfus**	**İşgücü**	**İstihdam**	**İşsiz**	**İşgücünde olmayan nüfus**	**İşgücüne katılım oranı (%)**	**İstihdam oranı (%)**	**İşsizlik oranı (%)**
Kırşehir	173	80	75	6	93	46,5	43,1	7,3
Kocaeli	1 208	555	502	53	653	45,9	41,5	9,5
Konya	1 493	683	649	33	811	45,7	43,5	4,9
Kütahya	453	207	195	12	246	45,6	43,0	5,9
Malatya	556	251	230	21	305	45,2	41,4	8,4
Manisa	1 048	546	520	26	502	52,1	49,6	4,8
Kahramanmaraş	726	335	307	28	391	46,1	42,2	8,4

Mardin	471	198	177	20	274	41,9	37,6	10,3
Muğla	669	365	343	22	303	54,6	51,3	6,1
Muş	248	125	115	10	123	50,3	46,3	8,1
Nevşehir	215	115	110	5	100	53,4	51,1	4,3
Niğde	244	129	122	7	115	52,9	49,8	5,8
Ordu	551	299	282	16	252	54,2	51,3	5,4
Rize	253	120	108	13	132	47,6	42,6	10,5
Sakarya	678	309	281	27	370	45,5	41,5	8,8
Samsun	960	472	434	38	488	49,2	45,2	8,0
Siirt	185	79	73	7	106	42,9	39,2	8,6
Sinop	164	81	77	4	83	49,6	47,1	4,9
Sivas	474	209	194	15	265	44,1	40,9	7,4
Tekirdağ	647	341	317	24	306	52,7	49,0	6,9
Tokat	453	218	207	11	235	48,1	45,6	5,2
Trabzon	592	305	281	24	288	51,4	47,4	7,8
Tunceli	72	40	35	5	32	55,1	48,2	12,5
Şanlıurfa	988	447	400	46	542	45,2	40,5	10,4
Uşak	269	144	132	12	125	53,6	49,1	8,4
Van	638	276	249	27	362	43,2	39,0	9,8
Yozgat	347	171	159	12	176	49,4	45,9	7,0
Zonguldak	488	238	220	17	251	48,7	45,1	7,3
Aksaray	273	147	139	8	126	53,8	51,0	5,3
Bayburt	58	33	32	2	25	57,4	54,5	4,9
Karaman	176	88	81	6	88	49,9	46,4	7,1
Kırıkkale	216	84	75	9	132	38,8	34,8	10,3
Batman	314	128	112	16	186	40,8	35,7	12,6
Şırnak	260	109	93	17	150	42,1	35,7	15,3

Bartın	150	74	69	5	77	49,0	45,7	6,9
Ardahan	80	50	47	3	31	61,7	58,2	5,7
Iğdır	125	71	66	5	54	56,8	52,6	7,3
Yalova	163	76	69	8	87	46,8	42,0	10,2
Karabük	178	73	67	6	105	40,9	37,4	8,6
Kilis	85	43	41	2	42	50,7	47,9	5,5
Osmaniye	343	148	132	16	194	43,3	38,6	10,9
Düzce	262	141	130	11	121	53,6	49,4	7,8

Kaynak:TÜİK *(2 Ekim 2011 itibariyle)

Ek-5- Tablo1:Nüfus ve Konut Araştırması Kapsamında İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

İLLERİN SOSYO-EKONOMİK GELİŞMİŞLİK SIRALAMASI (SEGE-2011)					
İL KODU	*İLLER*	*SEGE 2011 Sırası*	*İL KODU*	*İLLER*	*SEGE 2011 Sırası*
TR100	İstanbul	1	TRB11	Malatya	42
TR510	Ankara	2	TR332	Afyon	43
TR310	İzmir	3	TR905	Artvin	44
TR421	Kocaeli	4	TRA12	Erzincan	45
TR611	Antalya	5	TR631	Hatay	46
TR411	Bursa	6	TR821	Kastamonu	47
TR412	Eskişehir	7	TR813	Bartın	48
TR323	Muğla	8	TR722	Sivas	49
TR211	Tekirdağ	9	TR833	Çorum	50
TR322	Denizli	10	TR823	Sinop	51
TR424	Bolu	11	TR903	Giresun	52
TR212	Edirne	12	TR633	Osmaniye	53
TR425	Yalova	13	TR822	Çankırı	54
TR222	Çanakkale	14	TR712	Aksaray	55
TR213	Kırklareli	15	TR713	Niğde	56
TR621	Adana	16	TR832	Tokat	57
TR721	Kayseri	17	TRB14	Tunceli	58
TR422	Sakarya	18	TRA11	Erzurum	59
TR321	Aydın	19	TR632	Kahramanmaraş	60
TR521	Konya	20	TR902	Ordu	61
TR612	Isparta	21	TR906	Gümüşhane	62
TR221	Balıkesir	22	TRC13	Kilis	63
TR331	Manisa	23	TRA13	Bayburt	64
TR622	Mersin	24	TR723	Yozgat	65
TR334	Uşak	25	TRC12	Adıyaman	66
TR613	Burdur	26	TRC22	Diyarbakır	67
TR413	Bilecik	27	TRA22	Kars	68
TR812	Karabük	28	TRA23	Iğdır	69
TR811	Zonguldak	29	TRC32	Batman	70
TRC11	Gaziantep	30	TRA24	Ardahan	71
TR901	Trabzon	31	TRB13	Bingöl	72
TR522	Karaman	32	TRC21	Şanlıurfa	73
TR831	Samsun	33	TRC31	Mardin	74
TR904	Rize	34	TRB21	Van	75

TR423	Düzce	35
TR714	Nevşehir	36
TR834	Amasya	37
TR333	Kütahya	38
TRB12	Elazığ	39
TR715	Kırşehir	40
TR711	Kırıkkale	41
TRB23	Bitlis	76
TRC34	Siirt	77
TRC33	Şırnak	78
TRA21	Ağrı	79
TRB24	Hakkari	80
TRB22	Muş	81